

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

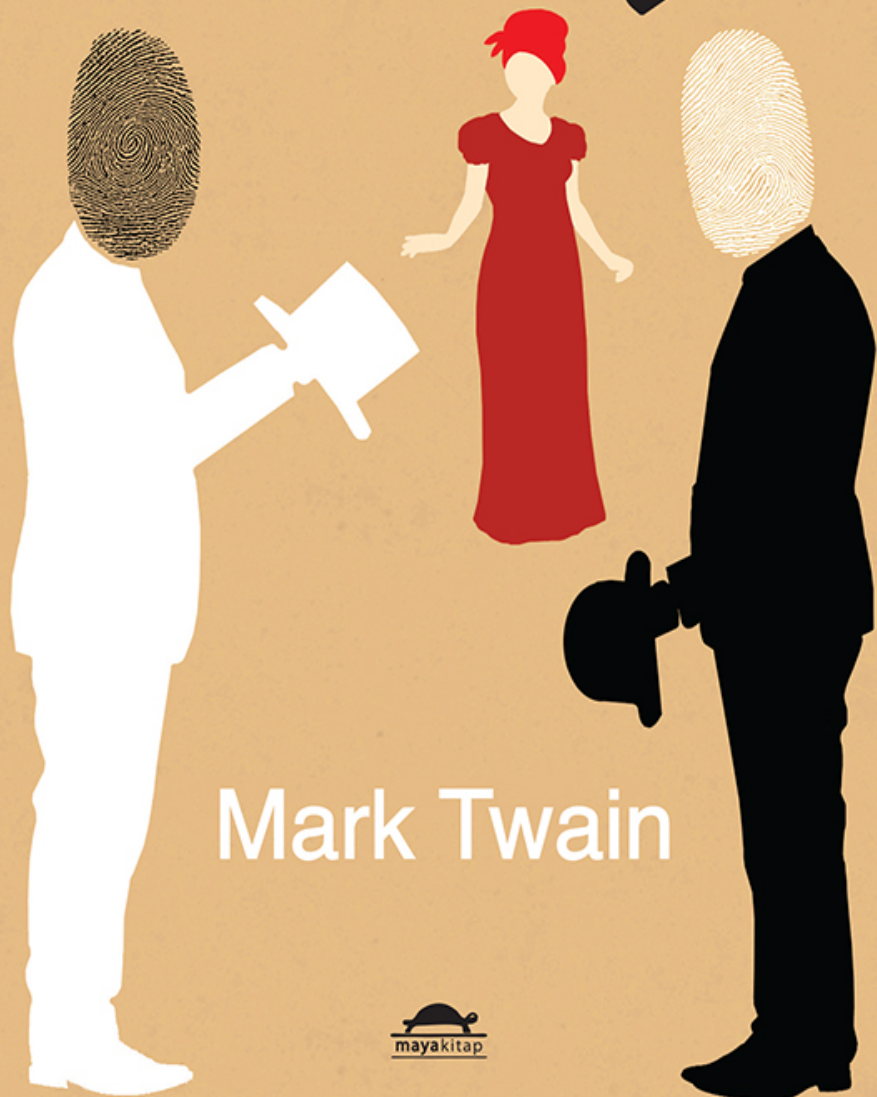
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

AHMAK WILSON'IN TRAJEDİSİ

Türkçede
İlk Defa

Mark Twain

Ahmak Wilson'ın Trajedisi

Maya Kitap: 137, Roman: 53
1. Baskı, İstanbul Ekim 2016

ISBN: 978-605-9902-48-9

Orijinal Adı: The Tragedy of Pudd'nhead Wilson

Copyright © Ahmak Wilson'ın Trajedisi. Tüm yayın hakları Maya Kitap'a aittir. Telif hakları sahibinin izni olmaksızın, hiçbir yolla çoğaltılamaz, kopyalanamaz ve dağıtılamaz.

Yayın Yönetmeni: Tahir Malkoç

Editör: Selin Saraçoğlu

Redaksiyon: Duygu Alçul

Mizanpaj: Mehmet Büyükturna

Kapak: Gülay Tunç

Maya Kitap * Sertifika: 14079

Merkez Mah. Kocamansur Sok. No: 6/4 Şişli / İstanbul Tel: 0212 296 97 12
e-posta: info@mayayayinlari.com / www.mayayayinlari.com

Kayhan Matbaacılık * Sertifika: 12156

Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi C Blok No: 244
Topkapı / İstanbul Tel: 0212 576 01 36

Ahmak Wilson'ın Trajedisi

Mark Twain

Çevirmen

Macidegöl Batmaz

Editörün Notu

Ahmak Wilson'ın Trajedisi, 1893-94 yıllarında *The Century Magazine*'de tefrika edilmiş, hemen ardından 1894'te roman olarak yayımlanmıştır.

Mark Twain, Amerikan edebiyatının en önemli isimlerinden biri olarak kabul edilir. William Faulkner, Twain'den *ilk gerçek Amerikan yazarıdır*, hepimiz onun varisleriyiz; Ernest Hemingway ise *Amerikan edebiyatı onun Huckleberry Finn'i yazmasıyla başladı; ondan önce bir şey yoktu, sonrasında da daha iyisi gelmedi* diye söz eder.

Mark Twain'in ününde ince mizahı ve güçlü anlatımı kadar sosyal eleştirilerinin de payı büyüktür. Döneminin en ünlü şairlerinden ve önde gelen aktivistlerinden Langston Hughes, Twain için *zenci karakterlerini "insan" olarak sunma noktasında Twain, dönemin tüm Güneyli yazarlarının fersah fersah önünde geliyor*, demiştir.

Irkçılık ve kölelik kavramlarının Ahmak Wilson'ın Trajedisi'nde de öne çıktığı dikkat çekmektedir. Türün tüm özelliklerini içinde barındırsa da bu romanın yalnızca bir

gizem romanı olarak düşünülmemesi gerektiği eleştirmenler tarafından sıklıkla vurgulanmıştır. Bu kitap, dönemin güçlü tasviri, Twain'in klasikleşen ince mizahı ve sözünü sakınmadan getirdiği eleştirilerle tipik bir Mark Twain romanıdır.

Roman, Mississippi'de bir kasabada geçer. Twain, diğer kitaplarında olduğu gibi burada da doğduğu, büyüdüğü yerlerde yaşanan bir hikâye anlatmayı seçmiştir.

Langston Hughes, kitap için yazdığı önsözde "Okurlar cinayeti kimin işlediğini en başından beri bilirler ve yazar, olayın nasıl çözüleceğine dair pek çok ipucu vermektedir," dedikten sonra bu romanın barındırdığı önemli bir yenilikten söz eder: Suçlu tespitinde parmak izi kullanımı. Hughes'ün aktardığına göre, o tarihlerde suçluların tespit edilmesinde kullanılan resmi yöntemler arasında parmak izi toplama uygulaması yer almamaktadır.

Bu kitap üzerinde çalışırken Britanyalı bilim insanı Francis Galton tarafından kaleme alınan *Finger Prints* (Parmak İzleri) adlı kitabı okuyan Twain, parmak izlerinin her insanda farklı olması detayını romanda kilit bir noktaya yerleştirir. Büyük yazarların bu yöndeki vurgularının yanında bu tür detaylar da Mark Twain'in çok önemli ve öncü bir yazar olduğunu ortaya koyar.

Biyografi

Samuel Langhorne Clemens, 30 Kasım 1835'te, Florida'da küçük bir kasabada, John Marshall ve Jane Lampton Clemens'in 6. çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Samuel, yıllar sonra "Mark Twain" adını kullanmaya başlayacak ve Amerikan edebiyatının sembol isimlerinden biri olacaktır.

1839'da Clemens ailesi, yaşadıkları yerin daha doğusunda yer alan Hannibal'a taşınmıştır. Mississippi kıyılarında, günden güne büyüyen bu liman şehri, St. Louis ve New Orleans'tan gelen buharlı gemilerin uğrak yeridir. Yazar, yıllar sonra yazdığı *Tom Sawyer'ın Maceraları* ve *Huckleberry Finn'in Maceraları* adlı kitaplarında mekân olarak da burayı seçmiştir.

Samuel, hayatının ilk yıllarını sağlığının zayıflığı sebebiyle evde geçirmiş ve ailesi dışındakilerden uzak kalmıştır. 9 yaşına geldiğinde hastalıklardan kurtulmasıyla birlikte okula gitmeye ve çevresindeki çocuklarla vakit geçirmeye başlamıştır. 12 yaşındayken babasını kaybetmiş, bu olayın ardından okulu bırakıp bir matbaada çırak olarak çalışma-

ya başlamıştır. 2 yıl sonra, bir gazetenin yardımcı editörü olmuş ve burada ilk yazılarını kaleme almıştır.

17 yaşındayken St. Louis'e taşınmış ve burada bir nehir pilotunun yardımcısı olmuştur. 1858'te pilotluk lisansını alan Samuel Clemens'ın takma ad olarak "Mark Twain"i seçmesi de bu dönemlere dayanmaktadır. "Mark Twain", nehir gemicilerinin jargonunda derinliğin 2 yarda olduğunu ifade etmek için kullanılır; diğer bir deyişle "teknenin yüzebilmesi için suyun yeterli derinliğe sahip olduğu" anlamına gelir; bu da "suda yol almak güvenli" demektir.

1861'de patlak veren Amerikan İç Savaşı nehir ticaretini sekteye uğrattınca muhabirliğe başlamış ve Amerika'daki pek çok gazete için röportajlar yapmıştır. 1870'te Olivia Langdon'la evlenmiş, bu evlilikten 4 çocuğu olmuş, bu çocukların biri doğumda, ikisi henüz 20'li yaşlarında vefat etmiştir.

Mark Twain, ilk öyküsü *The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County*'nin (Calaveras Şehrinin Ünlü Zıplayan Kurbağası) 1865 yılında *New York Saturday Press*'te yayımlanmasıyla adını duyurmaya başlamış, ilk kitabı *The Innocents Abroad* ise 1869'da yayımlanmıştır. En çok bilinen yapıtlarından *Tom Sawyer'in Maceraları* 1876'da, *Huckleberry Finn'in Maceraları* ise 1885'te yayımlanmıştır. Twain yaşamı boyunca 28 kitap ve sayısız öyküye imza atmıştır.

Twain, iyi bir yazar olmasının yanında iyi bir konuşmacı olarak da bilinir. Yaşamı boyunca, pek çok ünlü kulüpte mizah içerikli konuşmalar gerçekleştirmiştir. Kalabalık topluluklar karşısında yaptığı esprili konuşmalar, günümüzde *stand-up* olarak bilinen gösteri türüne çok benzer.

Zekâ dolu yergileriyle eleştirmenlerin ve okurların dik-

katini çeken Twain, hayattayken de geniş çevrelerce tanınan ve saygı gören bir yazar olmuştur. Yazmaya esprili ve kolay okunan metinlerle başlayan yazar, ilerleyen zamanlarda yazdıklarında insanın açgözlülüğü, ikiyüzlülüğü ve vahşi edimlerine sıkça yer vermiştir.

Twain'in hayatında dikkat çeken noktalardan bir diğeri de bilime olan merakıdır. Dünya tarihinin en önemli bilim insanlarından Nikola Tesla'nın çok yakın bir dostu olması nedeniyle onun laboratuvarında çok fazla zaman geçiren Twain, 3 ayrı icadın patentini almıştır ve bu icatlardan bir tanesi olan kendinden yapışkanlı koleksiyon defteri 25.000'in üzerinde bir satış rakamına ulaşmıştır.

Yazar, yaşamının son yıllarını koyu bir emperyalizm karşıtı olarak geçirmiştir. Amerikan Antiemperyalistler Birliği'nin başkan yardımcısı olduğu dönemde, organizasyon için pek çok el ilanı metni hazırlamış; yine bu dönemde kaleme aldığı antiemperyalist metinler, ölümünden yıllar sonra, 1992'de kitap haline getirilmiştir.

Kadın haklarına yönelik çalışmaların da önemli bir destekçisi olan Twain'in kadınların oy kullanması konusunda yaptığı bir konuşma, tarihte bu konuda yapılmış en ünlü konuşmalardan biridir.

Twain, 1907'de Oxford Üniversitesi tarafından fahri doktora layık bulunmuş; 21 Nisan 1910'da ise vefat etmiştir. Çocukluğunu geçirdiği ev ölümünün ardından müze haline getirilmiştir.

Twain'in dünyaya gelişi, Halley kuyruklu yıldızının görünmesinin hemen ardından gerçekleşmiştir. Yazar, kuyruklu yıldızın bir sonraki ziyaretinden 1 yıl önce, "1835'te Halley'le birlikte geldim. Önümüzdeki yıl (1910) yine ge-

lecek ve ben de onunla birlikte gitmeyi bekliyorum. Eğer onunla birlikte gitmezsem bu, hayatımın en büyük hayal kırıklığı olur. Yüce Tanrı'nın şöyle dediğinden eminim: 'Bu iki anlaşılmaz ucube birlikte geldiler ve birlikte gitmeliler,'” demiş; gerçekten de beklediği gibi kuyruklu yıldızın ziyaretinin başlamasından bir gün sonra vefat etmiştir.

Okuyucuya Bir Fısıltı

Ne kadar iyi ve nazik olursa olsun hiçbir kişilik yoktur ki -zayıf ve aptalca bile olsa- hicivle alt edilemesin. Mesela, merkep: Karakteri mükemmeldir, gösterişsiz hayvanlar içinde en mütevazı olanıdır ama bir de hiciv yüzünden başına gelene bakın. Biri bize merkep dediğinde bunu iltifat olarak görmek yerine şüpheyne düşeriz.

Ahmak Wilson'ın Takvimi

Hukuk meseleleri hakkında bilgisiz bir kimsenin, bir mahkeme sahnesini kalemiyle resmetmeye çalışırken hata yapması kaçınılmazdır. Bu nedenle, kitapta yer alan hukukla ilgili bölümlerinin bir avukat tarafından sıkı ve yoğun bir kontrol ve düzeltmeden geçirilmeden basılmasını istemedim. Bu bölümler artık her ayrıntısına kadar doğrudur. Zira William Hicks'in sıkı gözetimi altında tekrar yazılmıştır. Hicks, otuz beş yıl önce Güneybatı Missouri'de hukuk okumuş ve ardından sağlığı için Floransa'ya gelmiştir. Halen egzersiz olsun diye Macaroni Vermicelli'nin at çiftliğindekilere yardımda bulunmakta ve burada kalmaktadır. Burası

Piazza del Duomo çıkışındaki köşeden döndüğünüzde karşınıza çıkan sokağın hemen yukarısındadır. Hani Piazza del Duomo'nun önünde bir ev vardır. İşte oradaki taşa altı yüz yıl önce Dante otururdu. Yine böyle bir gün Giotto'nun çan kulesinin yapılmasını izliyormuş, ancak Beatrice geçtiği sırada artık seyirden yorulmuş. Beatrice, okula ulaşmadan Ghibellino İsyanı çıkması ihtimaline karşı kestaneli pasta almak üzere yola çıkmış. Hâlâ aynı yerde aynı pasta satılmaktadır ve tıpkı eskiden olduğu gibi hafif ve güzeldir ki bu bir iltifat değildir, hatta tam tersidir. Hicks'e gelince, hukuk bilgisi biraz körelmişti, ama bu kitap için bilgilerini tazeledi. Böylece kitaptaki iki ya da üç hukuk bölümü şimdi düzgün bir hale gelmiş oldu. Kendisi öyle söyledi.

Tarih, 2 Ocak 1893. Floransa'nın 5 km gerisinde Villa Viviani, Settignano köyünde bulunmaktayım. Burası dünyanın en güzel manzarasına sahip. Bunun yanı sıra, bütün gezegenler ve hatta bütün güneş sistemlerindeki en büyüleyici ve rüya gibi günbatımları burada yaşanıyor olmalı. Bulduğum binanın bu geniş odasında Cerratani senatörleri ve diğer asilzadeler bana onaylayarak bakmaktalar, tıpkı bir zamanlar Dante'ye baktıkları gibi. Sessizce benden onları aileme almamı istiyorlar. Bunu zevkle yaparım; zira bu cübbeli ve ihtişamlı antikaların yanında en eski akrabalarım bile yumurtadan yeni çıkmış civciv gibi kalır. Üstelik bu altı yüz yıl benim için muhteşem ve tatmin edici bir yükseliş olacaktır.

Mark Twain

“Ahmak” İsmi Alır

*İster doğruyu söyle ister icat et; ama kozu gör.
Ahmak Wilson’ın Takvimi*

Bu olayın yaşandığı yer, Mississippi’nin Missouri tarafında kalan St. Louis’in aşağısındaki Dawson’s Landing kasabasıdır ve vapurla yarım gün uzaklıktadır.

1830 senesinde burada, beyaz duvarları gül, hanımeli ve gündüzsefalarıyla örtülü bir iki katlı mütevazı evler vardı. Bu şirin evlerin her biri bahçeliydi. Bahçeler beyaz çiğlemlerle çevriliydi ve gülhatmiller, çuha çiğlekleri, kına çiğlekleri, amarant çiğlekleri ve başka eski moda çiğleklerle süslenmişti. Evlerin pencerelerinde ise güllerle terakota* saksıların bulunduğı ahşap kutular vardı. Saksılarda yetişen sardunyaların koyu kırmızı çiğlekleri, güllerle kaplı evin ön cephesine baskın olan pembe rengin içinde sanki bir alev gibi görünüyordu. Saksı ve kutuların dışındaki çıkıntıda kedi için de bir boşluk vardı. Hava güneşliydi, kedi oradaydı, iyice gerindi, uykulu ve mutluydu, tüylü karnını güneşe vermiş ve patilerinden birini burnuna

* Pişmiş kil bazlı, kahverengimsi kırmızı renkli, mat seramik. (e.n.)

götürmüştü. İşte ev o zaman tamamlandı ve içindeki huzur ve mutluluk, su götürmez bir kanıt olan bu simgeyle aşıkâr hale geldi. Kedisiz bir ev -iyi beslenmiş, iyi bakılmış ve sevgi gören bir kedi- mükemmel bir yuvaya işaret edebilir belki; ama evin bu unvanı gerçekten hak ettiğini söyleyebilir miyiz?

Sokaklar boyunca her iki yanda, tuğla kaldırımların dış kenarlarında, gövdeleri ahşap kutularca korunan salkım ağaçları vardı. Bu ağaçlar yaz sıcağı için gölge sağlarken bahar aylarında tomurcuklarından tatlı kokular yayılırdı. Nehirden bir blok ötede, nehre paralel uzanan ana cadde, civarın tek işlek caddesiydi. Altı blok uzunluğundaydı. Her blokta iç içe geçmiş küçük çerçeve dükkânlarının üzerinde yükselen üç katlı ve tuğla duvarlı birkaç mağaza vardı. Rüzgârda sallanan tabelalar caddeyi boydan boya inletiyordu. Çizgili direk -ki bir zamanlar Venedik'in saraylarla çevrili kanallarında bir soyululuk göstergesiydi- Dawson's Landing'in ana caddesindeki mütevazı berber dükkânına işaret ediyordu. Diğer bir köşede ise baştan aşağı teneke kaplar, tavalar ve bardaklarla kaplı, boyasız ve uzun bir direk duruyordu. Baş tenekeci, o köşedeki dükkânında çalışmaya devam ettiğini, her rüzgâr estiğinde tüm dünyaya gürültülü bir şekilde ilan ediyordu.

Küçük köyün ön kısmı, hafif bir eğimle geriye doğru uzanan büyük nehrin berrak sularıyla yıkaniyordu. Tepeler boyunca evler dizilmişti. Baştan aşağı ormanlarla kaplı yüksek tepeler, kasabayı yarım ay şeklinde sarıyordu. Vapurlar her saat başı gelip gidiyordu. Küçük Kahire ve Memphis hattına bağlı vapurlar orada daima dururdu; büyük Orleans gemileriye ara sıra, mola vermek veya yolcu ve yük bırakmak için dururdu ve "transit" gemiler de böyleydi. Bu gemiler, Mississippi'de yaşayanların isteyebileceği her türlü konfor ve

ihtiyaçla donatılmış bir şekilde, onlarca nehri -Illinois, Missouri, Yukarı Mississippi, Ohio, Monongahela, Tennessee, Kızıl Nehir, Beyaz Nehir vs.- ve dondurucu St. Anthony şelalelerinden dokuz iklimi geçerek yakıcı New Orleans'a kadar gelirdi. Dawson's Landing, köle sahiplerinin yaşadığı bir kasabaydı ve kölelerin çalışarak ürettiği hububatlar ve hayvanlar sayesinde zenginleşmişti.

Kasaba uyuşuk, rahat ve halinden memnundu. Elli yıllık bir kasabaydı ve yavaşça, hatta çok yavaşça geliyordu; yine de büyüyordu.

Kasabanın baş sakini York Leicester Driscoll'du, kırk yaşlarındaydı ve yerel mahkemenin hâkimiydi. Virginia'nın köklü ailelerinden geldiği için çok gururluydu. Resmi ve görkemli tavırlarıyla ailesinin geleneklerini devam ettiriyordu. Kibar, adil ve cömertti. Bir beyefendi olmak, üstelik lekesiz ve şaibesiz bir beyefendi olmak onun için en kutsal amaçtı ve bu amaca daima sadıktı. Saygı ve itibar görüyor, herkes tarafından sevilirdi. Varlıkları ve zenginliğini giderek daha da artırıyordu. Driscoll ve karısı mutluydu; ama bir çocukları olsa daha da mutlu olabilirlerdi. Yıllar geçtikçe çocuk özlemleri daha da büyüdü; ama dilekleri bir türlü gerçekleşmedi ve gerçekleşmeyecekti.

Hâkim'in dul kız kardeşi Rachel Pratt de onlarla birlikte yaşıyordu ve onun da çocuğu yoktu. Çocuğu olmadığı için her daim kederliydi ve teselli bulamıyordu. Her iki kadın da iyiydi ve herkes gibilerdi, görevlerini yerine getiriyorlardı. Vicdanları temizdi. İnsanların takdirini kazanmışlardı. Presbiteryen-diler. Hâkim, özgür düşünceli biriydi.

Bekâr ve neredeyse kırk yaşında olan Pembroke Howard

avukattı ve soyunun “İlk Aileler”e* dayandığı kanıtlanmış bir başka Virginia asiliydi. Nazik, cesur ve haşmetli biriydi. Virginia prensiplerine uygun şekilde yaşayan bir beyefendiydi, din-dar bir Presbiteriyendi, “kanun” konusunda otoriteydi ve eğer herhangi bir fıkra veya kelime sizde şüphe uyandırıyorsa, onu size dilediğiniz şekilde açıklamak için elinden geleni yapardı. Halk arasında çok popülerdi ve Hâkim’in en sevgili dostuydu.

Sonra Albay Cecil Burleigh Essex vardı, o da Virginia’nın İlk Aileleri’nden geliyordu fakat onunla ilgilenmiyoruz.

Percy Northumberland Driscoll, Hâkim’in kardeşiydi ve ondan beş yaş küçüktü, evliydi ve dünyaya gelen tüm çocukla-rını kızamık, kuşpalazı, kızıl humma gibi hastalıklar nedeni-yle kaybetmişti. Bu durum doktora, Nuh Tufanı döneminden kalma etkili yöntemlerini kullanma şansı verdi, bu nedenle de beşikler boş kaldı. Varlıklı bir adamdı, vurgunculuktan anlar-dı ve serveti giderek büyüyordu. 1830 senesinde, 1 Şubat’ta, evinde iki tane erkek çocuğu dünyaya geldi. Biri onun oğluy-du, diğeri ise köle kızlarından Roxana’nın çocuğuydu. Roxana yirmi yaşındaydı. Aynı gün ayaklanıp yeniden çalışmaya baş-ladı, en nihayetinde her iki bebeğe de o bakacaktı.

Bayan Percy Driscoll aynı hafta içinde öldü. Roxy çocuk-lara bakmaya devam etti. Dilediğini yapabiliyordu, zira kısa süre sonra Bay Driscoll vurgun işleriyle uğraşmaya geri dön-müş ve Roxy’yi kendi haline bırakmıştı.

Aynı ayda Dawson’s Landing yeni bir vatandaş kazandı. Bu yeni vatandaş, anne babası İskoç olan David Wilson adlı genç adamdı. Talihini aramak için memleketi New York’tan

* First Families of Virginia: Soyları, 17. yüzyılda Virginia’ya yerleşmiş olan İngiliz koloni kurucularına dayanan varlıklı aileler. (ç.n.)

kalkıp bu uzak bölgeye gelmişti. Yirmi beş yaşındaydı, üniversite bitirmiş ve üniversite sonrasında da doğudaki hukuk okullarından birinde öğrenim görmüştü.

Cana yakın, çilli, kumral ve genç bir çocuktur. Zeki mavi gözlerinde dürüstlük, arkadaşlık ve hoş bir gizli pırıltı vardı. Talihsiz bir söz etmiş olmasaydı, Dawson's Landing'de başarılı bir kariyere sahip olacaktı hiç şüphesiz. Fakat köyde geçirdiği ilk gece o vahim sözü söyledi ve susturuldu. Bir grup vatandaşla henüz tanışmıştı ki görünmez bir köpek havlayıp ulumaya başladı. Durum iyice nahoş bir hal alınca genç adam, düşüncelerini sesli bir şekilde dile getirdi:

“Keşke şu köpeğin yarısı benim olsaydı.”

“Neden?” diye sordu biri.

“Çünkü kendi yarımı öldürürdüm.”

Gruptakiler merakla, hatta endişeyle Wilson'ın yüzünü inceledi ama hiçbir ışık göremediler ve okuyacakları bir ifade bulamadılar. Gizemli bir şey gibi hakkında konuşmak için ondan uzaklaşıp bir köşeye çekildiler. İçlerinden biri şöyle dedi:

“Aptal olmak ne kötü.”

“Olmak mı?” dedi bir diğeri. “Olması, diyecektin sanırım.”

“Köpeğin yarısı benim olsaydı dedi, aptal,” diye lafa girdi bir üçüncüsü. “Kendisindeki yarıyı öldürünce köpeğin diğer yarısına ne olacak sanıyor ki? Yaşar mı sanıyor sizce?”

“Öyle düşünmüş olmalı, dünyanın EN aptal insanı değilse tabii; çünkü öyle düşünmemiş olsa, köpeğin hepsini isterdi, yarısını öldürdüğünde diğer yarısının da öleceğini bilirdi ve kendisindeki yarı yerine tamamını öldürmüş gibi olurdu. Siz de böyle düşünmüyor musunuz beyler?”

“Evet, doğru. Köpeğin bir yarısı onun olsaydı böyle olurdu. Köpeğin bir ucu onda, diğer ucu bir başkasında olsa yine aynı olurdu. Bilhassa bu, ilk durum için geçerli; çünkü bir

köpeğin yarısını öldürürseniz, o yarının kime ait olduğunu söyleyecek tek kişi bulamazsınız. Fakat köpeğin bir ucu onda olursa, belki kendindeki ucu öldürürse ve...”

“Hayır, öyle de yapamaz. Yapamaz ve diğer yarı ölürse sorumlu da olmaz. Bence bu adamın aklı yerinde değil.”

“Bana kalırsa, aklı yok bu adamın.”

Üç numaralı dedi ki: “Yani, salağın teki işte.”

“Aynen öyle,” dedi dördüncüsü. “Saf, salak bir eşek.”

“Evet, tam bir aptal. Ben de artırıyorum ihaleyi,” dedi beşincisi. “Dileyen farklı düşünebilir, ama ben böyle düşünüyorum.”

“Size katılıyorum, beyler,” dedi altıncısı. “Tam bir budala, evet ve ileri gitmiş sayılmazsam eğer, ahmak bence. Bu adam ahmak değilse ben de hâkim değilim, başka da bir şey söylemeyeceğim.”

Bay Wilson, herkesin aklında böyle kaldı. Bu olay bütün kasabada anlatıldı ve herkes tarafından ciddi şekilde tartışıldı. Bir hafta içinde ilk adını kaybetti; bunun yerine “ahmak” anlamındaki “Pudd’nhead” geçti. Zamanla sevildi, hem de çok sevildi ama bu takma ad üzerine çoktan yapışmıştı ve öyle de kaldı. O ilk gün hakkında verilen hüküm onu ahmak yaptı ve artık bunlar hiç yaşanmamış gibi davranmak ve bu adı değiştirmek mümkün değildi. Bu ad, zaman geçtikçe sert veya kötü bir his ifade etmemeye başladı ancak yine de olduğu gibi kalacak ve neredeyse yirmi yıl daha bir yere gitmeyecekti.

Driscoll, Kölelerinin Canını Bağışlar

Âdem, yalnızca bir insandı. Bu her şeyi açıklıyor. Elmayı, yemek için değil, yasak olduğu için istemişti. Asıl hata, yılanı yasaklamamış olmaktı. Çünkü o zaman onu yemek isteyecekti.
Ahmak Wilson'ın Takvimi

Ahmak Wilson buraya geldiğinde bir miktar parası vardı ve şehrin en batı ucunda küçük bir ev satın aldı. Wilson'ın eviyle Hâkim Driscoll'un evi arasında çitlerle çevrili çimenlikli bir avlu vardı. Şehir merkezinde küçük bir ofis kiraladı ve üzerinde şu sözlerin yazılı olduğu bir tabela astı:

DAVID WILSON
AVUKAT VE HUKUK DANIŞMANI
İNCELEME, FERAGATNAME VS.

Ancak o amansız görüşleri şansını yok etmişti, en azından hukuktaki şansını. Hiç müşteri gelmiyordu. Bir süre sonra tabelasını indirdi ve hukukla alakalı sözcükleri çıkarıp kendi evine astı. Sunduğu hizmetler, kadastro ve muhasebe uz-

manlığı gibi mütevazı becerilerdi. Ara sıra kadastro işi alır, bazen de bir tüccarın hesaplarını düzenlerdi. İskoç sabrı ve sebatla, itibarını geri kazanıp hukuk alanında çalışmaya devam etmeye karar verdi. Zavallı adam, bunu başarmanın oldukça uzun zaman alacağını öngörmüştü.

Boş zamanı boldu; fakat canı hiç sıkılmazdı. Zira fikir evrenine giren her yeni şeyle ilgilenir, bu yenilikleri öğrenir ve evinde denerdi. O dönemki heveslerinden biri el falıydı. Diğer hevesineyse ne bir ad vermiş, ne de ne işe yaradığını izah etmişti, sadece eğlence deyip geçmişti. Aslında bu heveslerin ahmak unvanına katkıda bulunduğu farkındaydı ve bunlardan söz ederken daha ihtiyatlı davranmaya başlamıştı. Adlandırmadığı bir diğer hevesi, insanların parmak izleriyle ilgiliydi. Paltosunun cebinde oluklarla dolu küçük bir kutu taşıyordu. Olukların içinde ise on üç santimetre uzunluğunda ve sekiz santimetre genişliğinde cam şeritler vardı. Her şeridin alt ucuna bir parça beyaz kâğıt yapıştırılmıştı. İnsanların ellerini saçlarından geçirmelerini (böylece saçlarındaki doğal yağ parmak uçlarında birikecekti) ve ardından cam şeride sırayla bütün parmaklarını bastırmalarını istiyordu. Bu belirsiz yağ izlerinin altına, beyaz kâğıt parçasına şöyle bir not düşüyordu:

JOHN SMITH, sağ el.

Sonra, günün tarihini yazıp Smith'in sol eli için bir başka cam şerit kullanır, bu şeride de ad ve tarih ekleyip "sol el" notuyla kaydederdi. Bu şeritler, oluklu kutuya konur ve Wilson'ın kayıtları arasındaki yerini alırdı.

Sık sık bu kayıtlar üzerinde çalışır, gece yarısına kadar

bunları inceler ve üzerine düşünür; bulduklarını -eğer bir şey bulduysa- hiç kimseyle paylaşmazdı. Bazen parmak ucunda kalan yoğun ve ince şekli kâğıda kopyalayıp eğri çizgiler ağını kolayca inceleyebilmek için pantografla büyüttü.

1830 yılı Temmuz ayının ilk günü, bunaltıcı bir öğle sonrası, boş arazilere bakan çalışma odasında birbirine girmiş muhasebe defterleriyle uğraşıyordu. Dışarıdan gelen bir konuşma sesiyle dikkati dağıldı. Bağrışmalar duyuluyordu. Belli ki konuşmayı sürdürenler birbirine yakın değildi.

“Heyyyy, Roxy, bebeğin naaapiyo?” diye sordu uzaktan gelen ses.

“İyi. Sen naaapiyon, Jasper?” Bu ses yakından gelmişti.

“Fena değil. Yuvarlanıp gidiyoz işte. Sana kur yapmaya geldim Roxy.”

“Seni gidi siyah çamur kedisi! Tabii ya! Senin kadar kara zencilerle konuşcam mı sanıyon? İşim var benim, hadi! Bizim Bayan Cooper'ın kölesi Nancy istemedi seni, di mi?” dedi Roxy, umursamaz bir başka kahkahayla.

“Sen beni kıskanıyon Roxy, kesin öyle. Tabii ya! Hemen anladım bak, görüyon mu?”

“He yaa. Yakaladım. Ki-

birden ölcen Jasper. Kölem olsan seni satıverirdim; çünkü haddini bilmiyon. Sahibini görünce anlatcam ona da.”

Bu boş ve amaçsız konuşma böylece sürüp gitti. İki taraf da bu dostane düellodan keyif alıyor ve nüktedanlıklarından memnuniyet duyuyordu; onlar bunu gerçekten nüktedanlık olarak görüyordu.

Wilson, birbirine sataşan bu tipleri görmek için pence-reye gitti. Gevezelikleri sürerken çalışması mümkün değildi. Boş arazide genç, kömür karası ve muhteşem yapılı Jasper’ı gördü. Yakıcı güneşin altında el arabasına oturmuş, başlamadan önce bir saat dinlenerek çalışmaya hazırlanıyordu. Wilson’ın verandasının önündeysen Roxy duruyordu. El yapımı bebek arabasında bakmakla yükümlü olduğu iki çocuk, yüzleri birbirlerine dönük halde oturuyorlardı. Roxy’nin konuşma şeklini duyan bir yabancı, onu siyah sanırdı. Ama siyah değildi. Sadece on altıda bir oranında siyahtı ve bu on altıda birlik kısım belli bile olmuyordu. Harika bir vücudu ve endamı vardı; tavırları gösterişliydi, adeta bir heykel gibiydi. Mimik ve hareketleri de bir asalet taşıyordu. Çok açık tenliydi. Kırmızı yanakları sağlıklı olduğunu gösteriyordu. Karakteristik bir yüzü vardı. Gözleri kahverengi ve berraktı. Yine kahverengi, ince ve yumuşak saçları vardı; fakat başı ekose bir mendille bağlı olduğu için saçları gözükmüyordu. Yüzü şekilli, zeki ve alımlı, hatta güzeldi. Kendi sınıfından insanlar arasındayken bağımsız bir duruşu ve “küstah” bir tavrı vardı ama beyazların yanında uysal ve mütevazıydı.

Aslında Roxy, herkes kadar beyazdı; ancak on altıda birlik kısmı, diğer on beşlik kısmına baskın gelerek ona bir zencinin yaşamını uygun görmüştü. Bir köleydi ve satılabildi. Çocuğu otuzda bir oranında siyahtı. O da köleydi,

kanunların gözünde ve geleneğe göre bir zenciydi. Yanındaki beyaz arkadaşı gibi mavi gözleri ve sarı bukleleri vardı ama beyaz çocuğun babası bile, onlarla çok az ilgilenmesine rağmen, çocukları giysilerinden ayırt edebiliyordu. Çünkü beyaz bebek, kabarık Amerikan bezinden yapılmış giysiler giymişti ve boynunda mercan bir kolye vardı. Diğer bebeğe ise kaba kumaştan ve dizlerini açıkta bırakan bir gömlek giydirilmişti. Kolyesi de yoktu.

Beyaz çocuğun adı Thomas à Becket Driscoll, diğerininki ise Valet de Chambre* idi. Soyadı yoktu, çünkü köleler bu ayrıcalığa sahip değildi. Roxana, bu tabiri bir yerlerde duymuştu ve ad olduğunu zannedip bebeğini böyle çağırmaya başlamıştı. Tabii ki bu ad, çok geçmeden “Chambers” olarak kısaltılacaktı.

Wilson, Roxy'yi sima olarak tanıyordu. Nüktedanlık düellosu başlayınca, biraz dinlemek için dışarı çıktı. Jasper, dinlenmek için ayırdığı süre içinde izlendiğini hissedince hızlıca işine döndü. Wilson, çocukları inceleyip sordu:

“Kaç yaşındalar Roxy?”

“İkisi aynı, efendim. Beş aylık. Şubat ayının ilk gününde doğdular.”

“Pek yakışıklı yumurcaklar. Biri, öteki kadar yakışıklı üstelik.”

Tatlı bir gülümsemeyle kızın beyaz dişleri göründü ve şöyle dedi:

“Sağ olasınız, Bay Wilson. Hah, ne güzel dediniz! Bir tanesi sadece zenci değil, ‘kaliteli küçük bir zenci.’ Hep böyle diyom, çünkü benim evladım.”

“Üstlerinde giysi yokken ikisini nasıl ayırt ediyorsun, Roxy?”

* Valet de chambre (fr.): Uşak, oda hizmetçisi. (e.n.)

Roxy, cüssesine uygun bir kahkaha attı ve şöyle dedi:

“Ben ayırıyom da Bay Wilson, her iddiasına varım Sahip Percy ayıramaz bu bebeleri.”

Wilson, bir süre sohbet etti ve koleksiyonu için cam şeritler vasıtasıyla Roxy’nin parmak izlerini, -hem sağ hem de sol elinin parmak izlerini- aldı. Bunları etiketleyip tarihi de not etti. Sonra iki çocuğun da kayıtlarını alarak bunlara da aynı işlemi uyguladı.

İki ay sonra, Eylül ayının üçünde bu parmak izlerini tekrar eline aldı. Çocukluk dönemi süresince çeşitli aralıklarla bir “dizi”, iki veya üç “alım” gerçekleştirmek istiyordu. Birkaç senede bir bu işlem tekrarlanacaktı.

Ertesi gün, yani Eylül ayının dördünde, Roxana’yı derinden etkileyen bir şey oldu. Bay Driscoll yine küçük bir miktar para kaybetmişti, yani bu olay yeni bir şey değildi, daha önce de olmuştu. Esasen, öncesinde üç kez daha yaşanmıştı. Driscoll’un sabrı tükenmişti. Köleler ve diğer hayvanlarla kendi ırkının hatalarına karşı son derece insanca yaklaşan bir adamdı. Ancak hırsızlığa katlanamazdı ve belli ki evinde bir hırsız vardı. Muhakkak zencilerden biriydi bu hırsız. Sıkı önlemler alınmalıydı. Hizmetçilerini çağırdı. Roxy dışında üç hizmetçisi daha vardı: Bir adam, bir kadın ve on iki yaşında bir oğlan çocuğu. Akraba değillerdi. Bay Driscoll şöyle dedi:

“Hepiniz uyarılmıştınız. Ama uyarılar hiçbir işe yaramadı. Bu sefer size dersinizi vereceğim. Hırsızı satacağım. Bunu kim yaptı?”

Bu tehdit karşısında hepsi tir tir titredi, çünkü iyi bir evleri vardı ve yeni evlerinin daha kötü olması muhtemeldi. Hepsi suçu inkâr etti. Kimse bir şey, en azından para çalma-

mıştı. Biraz şeker, kek, bal ya da “Sahip Percy’nin önemse-meyeceği” bir şey belki, ama kimse tek bir kuruş para çal-mamıştı. İtirazlarını etkili bir şekilde dile getiriyorlardı an-cak Driscoll inanmıyordu. Hepsine müsamahasız bir tavırla “Hırsızın adını söyleyin!” diye karşılık veriyordu.

Aslında Roxana dışında herkes suçluydu. Kız, diğerle-rinin suçlu olduğundan şüpheleniyordu; ancak emin olamı-yordu. Kendisinin de suçlu olmaya ne kadar yakın olduğ-u-nu düşününce dehşete kapılmış, bundan tam da zamanın-da, siyahilerin Metodist kilisesinde, iki hafta önce “dinle ta-nıştığı gün” yaşadığı uyanış sayesinde kurtulmuştu. O güzel tecrübenin ertesi günü, tarzındaki değişim henüz yeniyken ve arınmış durumundan ötürü biraz da kibirliyen, sahibi masasının üzerinde birkaç dolar bırakmıştı. Roxy, toz alır-ken parayı gördü ve içinden şeytana uymak geçti. Artan bir kızgınlıkla paraya baktı ve birden bağırdı:

“Tanrı cezasını versin böyle uyanışın be! Yarına kadar beklese ölür müydü?”

Ardından, bir kitapla onu baştan çıkarmaya çalışan pa-ranın üstünü kapadı ve parayı mutfak çalışanlarından bir başkası aldı. Bu fedakârlığı dini nedenlerle yapmıştı. Sade-ce şu an böyle davranması gerektiğini düşünüyordu, ama ilerde bu şekilde davranmayacaktı. Hayır, dindarlığı bir iki hafta sonra geçecek ve yine akılcı davranacaktı. Bir dahaki sefere açıkta bırakılmış iki dolarla teselli bulacaktı ve bu te-selliyi kimin sağlayacağını biliyordu.

Kötü biri miydi? Kendi ırkından olanlara göre daha mı kötüydü? Hayır. Hayat muharebesinde adaletsiz bir mua-mele görüyorlardı ve düşmandan faydalanmayı günah say-mıyorlardı. Bu, yalnızca küçük ölçekte bir faydalanmaydı.

İmkân bulduklarında kilerden yiyecek, yüksük, biraz balmumu, zımpara, iğne, gümüş kaşık, bir dolar, küçük giysiler ya da çok değerli olmayan herhangi bir şey aşırırlardı. Bu tür misillemeleri günah saymaktan o kadar uzaklardı ki ceplerine doldurdukları ganimetlerle kiliseye gidip en yüksek ses ve en büyük samimiyetle dua ederlerdi. Bir çiftlikte etlerin fümelendiği yerin sımsıkı kilitlenmesi gerekirdi; yoksa siyahı diyakozun* kendisi bile Yaratıcı'nın lütfuyla orada tek başına asılı duran ve kendisini sevecek birini arayan pastırma ya dayanamazdı. Fakat gözü önünde yüzlercesi asılı dururken diyakoz iki tanesini almazdı, yani aynı gecede almazdı. Kırağılı soğuk gecelerde sinsice dolaşan merhametli zenci, tahtanın bir ucunu ısıtıp ağaca tünemiş tavukların ayaklarının altına koyardı. Uykulu bir tavuk, rahat tahtaya basar, minnettarlığını hafif bir gıdaklamayla belirtirdi. Zenciyse tavuğu torbasına tıkar, sonra da midesine indirirdi. Bunu yaparken, her gün kendisinden paha biçilmez bir hazineyi -özgürlüğünü- çalmakta olan adamdan böyle önemsiz bir şeyi alarak mahşer gününde Tanrı'nın hatırlatacağı bir günah işlemediğinden tamamen emin olurdu.

“Hırsızın adını söyleyin!”

Bay Driscoll, aynı sert tonla dördüncü defa söyledi bunu. Peşinden de şu korkunç sözleri ekledi:

“Size bir dakika veriyorum,” diyerek saatini çıkardı. “Eğer bu süre sonunda itiraf etmezseniz, dördünüzü de satmakla kalmayacağım, SİZİ NEHRİN AŞAĞISINA göndereceğim!”

* Diyakoz Katolik, Anglikan ve Ortodoks kiliselerindeki 3 yüksek ruhban derecesinin ilk basamağı olan diyakozluk rütbesini haiz kişidir. Diğer 2 rütbe ise sırasıyla papazlık ve piskoposluktur. (e.n.)

Onları cehenneme mahkûm etmekle eşdeğerdi bu! Hiçbir Missouri zencisinin bundan şüphesi yoktu. Roxy'nin başı dönmeye başladı, yüzü de bembeyaz kesildi. Diğerleri vurulmuş gibi diz çökmüştü. Gözlerinden yaşlar süzülüyordu, yalvaran ellerini yukarı kaldırmışlardı ve üç cevap aynı anda geldi.

“Ben yaptım!”

“Ben yaptım!”

“Ben yaptım! Merhamet edin sahip, biz zavallı zencilere merhamet edin!”

“Çok güzel,” dedi sahipleri, saatini yerine koyarak, “Sizi burada satacağım, gerçi hak etmiyorsunuz ya, neyse. Aslında nehrin aşağısında satılmanız lazım.”

Suçlular, minnettarlığın coşkusuyla yere kapanıp Driscoll'un ayaklarını öptüler. Bu iyiliğini hiç unutmayacaklarını ve yaşadıkları müddetçe ona duacı olacaklarını söylediler. Samimiydiler, sonuç olarak kudretli elini bir tanrı gibi uzatıp cehennem kapılarını kapatmıştı onlara. Asil ve güzel bir şey yaptığını kendisi de biliyordu ve gösterdiği yüce gönüllülük nedeniyle memnundu. O gece bu olayı günlüğüne geçirdi ki yıllar sonra oğlu okuyabilsin, böylelikle de babasının nezaket ve insanlık eylemlerinden etkilensin.

Roxy, Kurnazca Bir Oyun Oynar

Hayatı öğrenecek kadar uzun yaşayan kimse, insan neslinin ilk büyük hayırseveri olan Âdem'e ne büyük bir teşekkür borcumuz olduğunu bilir. Dünyaya ölümü o getirmiştir.
Ahmak Wilson'ın Takvimi

Percy Driscoll, evindeki köleleri nehrin aşağısına gitmekten kurtardığı gece rahat uyudu; ancak Roxy gözünü bile kırpmadı. Derin bir korku kaplamıştı her yerini. Çocuğu büyüdüğünde nehrin aşağısında satılabilirdi. Bu düşünce onu korkudan çılgına çevirdi. Biraz dalıp kendinden geçse, hemen ayağa kalkıp bebeğinin beşiğine bakardı orada mı diye. Sonra yavrusunu kalbine götürerek sarıp sarmalardı. Durmadan bebeğini öpüp ağlayarak sevgisini gösterir ve “Yapamazlar, yok yok, hayır! Anacığın öldürür seni ama onlara vermez!” derdi.

Bir defasında, bebeğini beşiğine geri koyarken mışıl mışıl uyuyan diğer çocuk dikkatini çekti. Gidip uzun süre bebeğe baktı ve kendi kendine şöyle dedi:

“Benim zavallı yavrum naaptı da senin gibi talihli olmadı, ha? Hiçbir şey yapmadı. Tanrı sana torpil yaptı. Ona neden yapmadı? Seni nehri aşağısında satamazlar. Nefret ediyom babandan! Vicdansız herif, hele de zencilere karşı. Ondan nefret ediyom. Yapabilsem öldürürüm onu!” Biraz durup düşündü, sonra yine hıçkırıklara boğuldu. Yüzünü çevirip “Ah, çocuğumu öldürcem, yapcak başka bi şey yok. Çocuğum ölürse, nehrin aşağısına gitmekten kurtulur. Ah, mecburum, zavallı annen kurtulman için seni öldürmek zorunda çocuğum.” Bebeğini göğsüne aldı ve sımsıkı sarıp okşamaya başladı. “Anacığın seni öldürmeye mecbur. Nassı yapcam? Yooook yok, annen seni bırakır mı be?O da seninle gitcek, kendini de öldürcek. Gel canım, haydi benimle gel. Nehre atlayalım da kurtulalım bu kahrolasica dünyanın derdinden. Öteki taraftaki nehirde zencileri satamazlar ya.”

Kapıya baktı uzun uzun. Bebeğini bir ninniyle susturmaya çalışırken birden durdu. Pazar ayını için aldığı uzun elbiseye gözü takıldı. Patiskadan ucuz bir şeydi. Cırtlak renkli ve aşırı süslüydü. Efkâr ve arzu dolu gözlerle inceledi elbiseyi.

“Daha hiç giymedim,” dedi, “baksana, ne güzel.” Sonra aklına hoş bir şey geldi, başını salladı ve ekledi: “Hayır, üstümde bu eski püskü şöyle olmaz. Orda herkes bana bakcak.”

Çocuğu yerine koyup üstünü değiştirdi. Aynaya baktığında güzelliği karşısında şaşkına döndü. Ölüm elbisesini mükemmel bir hale getirmeye karar verdi. Başındaki mendili çıkardı ve parlak gür saçlarını “beyaz insanlar” gibi yaptı. Birkaç parlak kurdele taktı. Biraz da o berbat

yapma çiçeklerden iliştirdi. Son olarak o zamanlar “bulut” denen kabarık bir şeyi sardı omuzlarına, onunki kırmızı renkliydi. İşte şimdi mezara girmek için hazırıldı.

Bebeğini yeniden kucağına aldı ama bu sefer de gözleri, çocuğun o sefil haldeki kısa ve gri renkli keten gömleğine takıldı. Yavrusunun yoksul pejmürdeliğiyle kendisindeki cehennemlik görkemin adeta volkan gibi patlayışı arasındaki karşıtlığı fark etti. Anne yüreğine dokundu bu, utanç duydu.

“Hayır evladım. Anacın sana böyle yapmaz. Annen sana hayran, melekler de hayran olacak. Hatta bööyle tutulup kalcaklar, elleriyle gözlerini kapatıp Davut ve Golyat’a ve öbür peygamberlere diycekler ki ‘Şu çocuk buraya hiç uygun giyinmemiş.’ “

Çocuğun gömleğini çıkarmıştı. Bu küçük çıplak yumurcağa, Thomas à Becket’in bembeyaz, uzun bebek tulumlarından birini giydirdi. Üzerinde açık mavi fiyonklar ve fırfırlı süsler vardı.

“İşte, şimdi oldu.” Çocuğu bir sandalyeye oturttu ve incelemeye koyuldu. Gözleri şaşkınlık ve hayranlıkla açıldı. Ellerini çırpıp bağırdı: “Hepsinden güzel benim oğlum! Ben bile çocuğumun bu kadar güzel olduğunu bilmezdim. Sahip Tommy senden sevimli diil, hem de hiç diil.”

Gidip diğer bebeğe baktı. Sonra kendisinininkine bir bakış attı. Ardından yine evin varisine bir baktı. Gözlerinde tuhaf bir ışık belirdi ve bir an için kendi düşüncelerinde kayboldu. Adeta kendinden geçmişti. Kendine gelince mırıldandı: “Dün küvette onları yıkarken, kendi babası bile ‘Hangisi benimki?’ diye sordu.”

Sanki rüyadaymış gibi dolanmaya başladı. Thomas à Becket'in üstündeki her şeyi çıkardı. Mercan kolyesini kendi çocuğunun boynuna taktı. Sonra çocukları yan yana koyup ciddi bir incelemenin ardından kendi kendine alçak sesle:

“Sırf üstünüzü değiştirmekle böyle olacağı kimin aklına gelirdi, ha? Bırak babasını, ben bile ayırt ediyorsam kör olayım,” dedi.

Yavrusunu Tommy'nin zarif beşiğine koyup şöyle dedi:

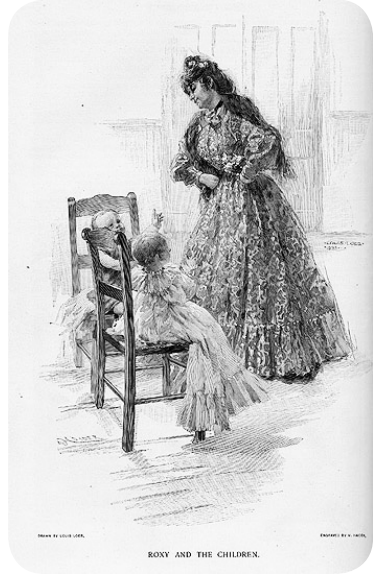
“Sen Sahip Tom'sun artık. Sık sık tekrarlayıp yeni adını aklıma sokmam lazım çocuğum. Yoksa hata yaparım ve işleri tamamen batırırım. İşte, uslu uslu dur ve artık üzülme, Sahip Tom. Ah, şükürler olsun Tanrım! Kurtuldun, kurtuldun! Artık anacığının bi taneciğini kimse nehrin aşağısında satamaz!”

Evin varisini kendi bebeğinin boyasız beşiğine koydu ve uyuyan çocuğa bakarak:

“Üzgünüm, canım. Tanrı şahidim olsun ki çok üzüldüm ama başka naapıcağı ki? Baban, onu nehrin aşağısında satcağı. Buna nasıl dayanırım, ha, nasıl?”

Yatağına atlayıp düşüncelere daldı. Birden doğruldu, rahatlatıcı bir düşünce geçmişti kaygılı aklından.

“Günah değil ki bu. Beyazların işi! Günah falan değil,

Tanrı'ya şükür günah falan değil! Onlar yaptılar. Evet, hem onlar da en kalitelisindendi, kraldılar!”

Düşünmeye başladı; bir zamanlar dinlediği bir hikâyeden aklında kalanları hatırlamaya çalışıyordu.

Sonunda dedi ki:

“Buldum işte, şimdi hatırladım. Illinois'den gelip zenci kilisesinde vaaz veren o yaşlı zenci vaiz anlatmıştı. Hiç kimse kendini kurtaramaz, demişti. İnanarak, çalışarak kimse bunu yapamaz. Hiç yolu yok. Lütuf bunun tek yoludur ve lütuf sadece Tanrı'dan gelir. Tanrı, dilediğine verir lütfunu, ister günahkâr ister aziz olun, fark etmez. Çünkü O yaratıcıdır. Ona uygun herhangi birini seçer, yerine bir diğerini koyar ve birincisini sonsuza dek mutlu kılar, diğerini ise şeytanla yakar. Bir zamanlar İngiltere'de yaptıkları gibi, demişti. Kraliçe bir gün bebeğini ortada bırakıp dışarı çıkmış. Çoğunlukla beyazların olduğu bu yerdeki zencilerden biri ortalıkta yatan bebeği görmüş, kendi bebeğinin giysilerini kraliçenin bebeğine giydirip sarıp sarmalamış. Sonra kendi çocuğunu orada bırakıp kraliçenin çocuğunu zenci semtindeki evine götürmüş ve hiç kimse farkı anlamamış. Zaman içinde kendi çocuğu kral olmuş ve mal varlığını düzenlemesi gerekince kraliçenin çocuğunu satmışlar. İşte, vaiz kendi söyledi. Beyazlar yapınca günah değil. ONLAR yaptı, evet, ONLAR yaptı. Hem sadece sıradan beyazlar da değil, yüksek tabakalardakiler de böyle! Ah, çok mutluyum bunu hatırladığım için!”

İçi rahatladı ve sevindi. Beşiklere gidip gecenin kalanını “pratik” yaparak geçirdi. Kendi çocuğunu hafifçe okşayıp tevazuyla, “Uslu durun, Sahip Tom,” diye seslenecekti. Sonra gerçek Tom'u okşayıp sert bir şekilde “Uslu dur bakayım, Chambers! Gene ne istiyon?” diyecekti.

Pratik yapmaya devam ederken genç efendisine karşı saygılı sözler söyleyip mütevazı bir tavırla yaklaşmasını sağlayan hürmeti, sahibinin oğlunun yerine geçirdiği kendi oğluna nasıl kolay aktardığını görünce çok şaşırdı. Aynı şekilde, anneliğe özgü sert konuşması ve buyurgan tavrını da kadim Driscoll hanesinin bahtsız varisine aktarması çok kolay olmuştu.

Pratik yapmaya ara verip şansını hesaplamaya koyuldu.

“Bugün bu zencileri para çaldılar diye satçaklar, sonra yeni birkaç köle alacaklar. Şimdi bunlar çocuk, o yüzden sorun yok. Biraz hava almak için bu çocukları dışarı çıkardığımda köşeyi döner dönmez ağızlarına reçel sürcem ki değiştiklerini kimse anlayamasın. Evet, bir yıl bile sürse her şey güvenli olana kadar hep böyle yapcam.”

“Korktuğum tek bir adam var, o da şu Ahmak Wilson. Ona ahmak diyorlar, aptal diyorlar. Yok, o adam benden bile akıllıdır! Bu şehirdeki en akıllı adam. Hâkim Driscoll ya da Pem Howard’dan da akıllı. Kahrolası adam! Hele o adi gözlükleri falan var ya. Bence cadı o adam. Aman neyse, bir daha onu gördüğümde yine çocukların parmak izini ister kesin. Eğer o da değiştiklerini fark etmezse, hiç kimse fark edemez ve işte o zaman güvende olurum. Ama cadı işinden korunmak için iyisi mi yanıma bir nal alayım.”

Yeni zenciler Roxy’ye sorun çıkarmadı, tabii ki. Sahibi de öyle. Nitekim yapacağı vurgunlardan biri tehlikedeydi ve zihni öyle meşguldü ki çocukları görmedi bile. Roxy’nin tek yapması gereken, Driscoll geldiğinde çocukları güldürmekti. O zaman suratları, dişetlerinden ibaret hale geliyordu ve bu heyecan nöbeti geçip de çocuklar tekrar insan görüntüsüne kavuşana kadar Driscoll gitmiş oluyordu.

Birkaç gün içinde yapacağı vurgunun kaderi öylesine belirsiz bir hal aldı ki; Bay Percy, ağabeyi yani Hâkim ile beraber neler yapılabileceğini görmek için gitti. Her zaman-ki gibi arsa vurgunu söz konusuydu ve işler, bir davayla birlikte karmaşık hale gelmişti. Adamlar yedi haftadır ortada yoktu. Onlar geri dönmeden önce Roxy, Wilson'ı ziyaret etmişti ve sonuçtan memnundu. Wilson, parmak izlerini aldı. Adları ve tarihi kaydetti, Ekim'in biriydi ve izleri dikkatle yerine koyup Roxy'yle sohbete devam etti. Roxy, çok endişeli görünüyordu. Nitekim bir ay önce parmak izleri alındığından beri bebeklerin sağlıkta ve güzellikte katettiği büyük ilerlemenin Wilson tarafından hayranlıkla takdir edilmesini bekliyor olmalıydı. Wilson, Roxy'yi memnun edecek şekilde çocukların gelişimini övdü. Çocuklarda reçel ya da başka bir leke gibi herhangi bir maske olmadığı için Roxy titriyordu ve her an anlayacak diye ödü kopuyordu.

Ama anlamadı. Hiçbir şeyi fark etmedi. Roxy, sevinç içinde eve gitti ve bu mesele konusundaki bütün kaygılarından tamamen kurtuldu.

Değiştirilmiş Bebeklerin Halleri

*Adem ve Havva'nın birçok üstünlüğü vardı ama en önemlisi,
dış çıkarmaktan kurtulmuş olmalarıydı.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*Böyle özel takdiri ilahilerde bir sorun vardır. Hangi
tarafın bu takdirden yararlanan olduğu şüphelidir.
Elyesa Peygamberle çocuklar ve ayıların hikâyesinin
sonunda gerçekten memnun kalan peygamber
değil aylardır, çünkü çocukları yemişlerdir.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Bu hikâye, Roxana'nın gerçekleştirdiği değişikliğe uyum sağlamalıdır. Yani evin gerçek varisinin adı artık “Chambers”, onun yerini gasp eden küçük köleninkiyse daha sonraları günlük dilde “Tom” olarak kısaltılacak olan “Thomas à Becket”tır.

“Tom” değişikliğin başından beri kötü bir bebek oldu. Durduk yere ağlıyordu. Durduk yere asabiyet nöbetlerine tu-

tuluyor, durmadan ılık atıyor, feryat figan bağırıyor ve nefesini tutarak yaramazlığın zirvesine ulaşıyordu. Nefes tutma, diş çıkaran bebeklerin korkutucu bir özelliğidir. Bebek, sancı içinde akciğerlerini tketer. Sonra sessizce kıvranıp döner ve nefes almak için tekme atar. Bu sırada dudakları morarmıştır, ağzı açık ve hareketsizdir. Kırmızı diş etlerinin altında minicik dişleri gözükür. Çocuğun hareketsizliği öyle uzun sürer ki bir daha nefes alamayacak diye düşünür insan. İşte tam o esnada bir hemşire imdadına yetişir, çocuğun suratına su çarpar. Peşi sıra çocuğun akciğerleri havayla dolar. O an kulakları patlatacak şekilde bağırmaya, ılık atmaya ya da inlemeye başlar ve sahibine öyle sözler söyletir ki tahammül sınırının aşıldığını anlarsınız. Tom bebek, tırnaklarının yakınında olan herkesi tırmalar ve ıngırağına yaklaşanı ezerdi. Su ister ve suyu getirilene kadar da ılık atmayı bırakmazdı. Sonra bardağı yere atıp yine çığlığı basardı. Her ne kadar zahmetli ve insanı ileden çıkaran istekleri olsa da hepsi yerine getiriliyordu. İstediği her şeyi, bilhassa da karınını ağrıttacak şeyleri yemesine izin verilmişti.

Emekleme ağına gelip biraz konuşmaya ve ellerinin ne işe yaradığını anlamaya başladığında eskisinden de beter bir musibet haline geldi. O uyanıkken Roxy'ye dinlenmek haramdı. Ne görse "İstiyorum," derdi ve bu bir emirdi. İstediği şey getirildiğinde ise ıldırımış gibi "İstemiyorum! İstemiyorum!" diyerek eliyle iterdi. Sonra hemen yine "İstiyorum! İstiyorum!" diye bağırmaya başlardı. Bir kez daha fikrini değiştirmeden istediği şeyi geri getirmek için Roxy'nin kanatlanıp uçması gerekirdi.

En çok tercih ettiği şey maşalardı. Çünkü pencere ve mobilyaları kırmasın diye "babası" onları yasaklamıştı. Roxy

arkasını döndüğü an Tom maşalara doğru emekler, “Sevdim bunu!” der ve Roxy görüyor mu diye gözünün ucuyla bakardı. Sonra “İstiyorum!” deyip yine göz ucuyla bakardı. Sinsi bir bakışla “İşte!” der ve nihayet “Aldım!” diye sevinirdi. Ödül artık onundu. Hemen ardından, ağır alet yukarı kalkar ve bunu büyük bir gürültüyle bağırışma izlerdi. Kedi, bir işe yetişmek ister gibi üç ayağı üzerinde kaçardı. Roxy vardığındaysa lamba ya da pencere parçalanmış olurdu.

Tom, herkes tarafından sevilip okşanıyorken Chambers’la kimse ilgilenmiyordu. Tom bütün leziz yiyecekleri yerken, Chambers’ın nasibine lapa ve sütle şekersiz katık düşüyordu. Sonuç olarak Tom, zayıf bir çocuktan ama Chambers güçlüydü. Tom, “huysuz”du Roxy’nin dediği gibi ve buyurgandı. Chambers ise uysal ve yumuşak başlıydı.

Muhteşem sağduyusu ve becerisiyle Roxy, çocuğunun üzerine titreyen bir anneydi. Çocuğuna karşı böyleydi, hatta daha da fazlasıydı: Kendi yarattığı kurgu sonucunda çocuğu, efendisi olmuştu. Bu ilişkiyi görünürde bilmesi ve ifade etmesi için lazım gelen biçimde davranma gerekliliği, Roxy’yi öyle sıkı ve düzgün şekilde pratik yapmaya itti ki bu egzersiz kısa sürede alışkanlığa dönüştü. Otomatik olarak kendiliğinden gerçekleşir hale geldi. Doğal olarak bunların sonucunda, sadece başkaları için planlanmış olan aldatmacalar, yavaş yavaş kendisi için de aldatmaca oldu. Alaycı saygı, gerçek saygıya ve alaycı hürmet gerçek hürmete dönüştü. Taklit köle ve taklit efendi arasındaki sahte ayrım giderek büyüdü ve sonunda bir uçurum halini aldı. Hem de çok gerçek bir uçurum. Bir tarafta kendi aldatmacalarının kuklası olan Roxy, diğer taraftaysa artık bir gaspçı değil, ka-bullenip efendisi saydığı çocuğu duruyordu. Bu çocuk onun

canı, efendisi ve ilahıydı. Roxy ona tapınırken kendisinin ve çocuğun bir zamanlar kim olduğunu unuttuyordu.

Bebekliği boyunca Tom, Chambers'ı tokatladı, çimdikledi, tırmaladı ve bu yüzden hiç azar işitmedi. Chambers, bunlara uysallıkla dayanmakla içermek arasında bir karar vermesi gerektiğinde ilk düşündüğünün yararına olduğunu erkenden anladı. Yaşadığı eziyetler onu birkaç kez kontrolden çıkarıp karşı koymaya itince, ana karargâhta ödediği bedel çok ağır olmuştu. Cezasını Roxy'nin elinden çekmedi. Nitekim Roxy, “efendisinin kim olduğunu unuttuğu” için onu azarlayacak olsa, verdiği ceza kulağına bir samar atmaktan öteye geçmezdi. Hayır, cezayı veren Percy Driscoll'du. Her ne şekilde tahrik edilirse edilsin, küçük efendisine el kaldırma imtiyazına sahip olmadığını söyledi. Chambers çizgiyi üç kez aştı ve babası olan ancak bunu bilmeyen adamdan üç kez daha öylesine ikna edici şekilde dayak yedi ki Tom'un zulümlerini artık uysallıkla karşıladı ve başka denemede bulunmadı.

Çocuklukları boyunca bu iki oğlan dışarıda hep birlikteydi. Chambers yaşitlarına göre daha güçlüydü ve iyi bir dövüşçüydü. Güçlüydü, çünkü sade bir şekilde beslenmişti; iyi dövüşüyordu, çünkü Tom sayesinde -yani Tom'un nefret ettiği ve korktuğu beyaz çocuklar üzerinde- epey pratik yapmıştı. Chambers, okul yolunda Tom'un daimi korumasıydı. Teneffüslerde onu korumak için hazır bulunurdu. Öylesine hayranlık uyandırıcı bir şöhrat edinmişti ki zamanla Tom'un giysilerini giymeye başladı ve Sir Kay, Lancelot'un zırhını giydiğinde olduğu gibi “huzur içinde yol aldılar.”

Chambers yetenek oyunlarında da iyiydi. Tom meşe oyununda onu ortaya sürer, sonra kazandıklarının hepsini

elinden alırdı. Kış gelince Chambers, Tom'un eski giysilerini giyer, "kutsal" kırmızı eldivenler, "kutsal" ayakkabılar ve pantolonuyla sımsıkı giyinmiş Tom için kızak çekerdi, ama kendisi hiç binmezdi. Tom'un talimatlarına göre kardan adam ve kaleler yapardı. Kartopu oynamak istediğinde Tom'un sabırlı hedefi olurdu ve kartoplarına karşılık veremezdi. Chambers, Tom'un patenlerini nehre kadar taşır, ayaklarına bağlar ve dilediğinde hazır bulunmak üzere etrafında dolanırdı ama kendisi paten süremezdi.

Yazın Dawson's Landing çocuklarının en sevdiği şey -kırbaıyla kafalarını yarması tehlikesine rağmen- çiftçinin meyve arabasından elma, şeftali ve karpuz çalmaktı. Tom, bu hırsızlıklarda pek hünerliydi, ama aslında çalan o değildi tabii. Çalma işini Chambers yapar ve bu işten payına şeftali ve elma çekirdekleriyle karpuz kabukları düşerdi.

Tom yüzmeye giderken Chambers'ı da daima yanına alır ve koruması olarak bekletirdi. Tom sıkılınca yüzmeyi bırakır, Chambers'ın gömleğine düğümler atıp suya batırır ve düğümlerin çözülmesini iyice zorlaştırırdı. Sonra da giyinip oturur, çıplak Chambers'ın inatçı düğümleri titreye titreye dişleriyle çektişirmesini kahkahalarla izlerdi.

Tom, mütevazı yoldaşına bu kötülükleri kısmen doğasındaki fenalık nedeniyle, kısmen de Chambers kendisinden güç, cesaret ve akıl bakımından üstün olduğu için yapıyordu. Tom dalış yapamıyordu, çünkü daldığı zaman başı ağrıyordu. Chambers hiç sıkıntı çekmeden dalabiliyordu ve bundan zevk alıyordu. Bir gün bir kanonun kığında taklalar atıyordu. Bunu gören beyaz çocuklar Chambers'a öyle hayran kaldı ki Tom'un şevki kırıldı ve Chambers havadayken kanoyu altına doğru ittirdi. Chambers'ın başı kanoya

çarptı. Çocuk bilinçsizce yatarken Tom'un kadim düşmanları, uzun zamandan beri bekledikleri fırsatı buldu ve sahte varise öyle bir dayak attılar ki Tom, Chambers'ın yardımıyla bile eve zar zor gidebildi.

Çocuklar on beşine basmıştı. Bir gün Tom nehirde “gösteriş” yaparken kramp girdi ve imdat diye bağırdı. Kramp girmiş gibi yapıp imdat diye inlemek, özellikle de yakınlarda bir yabancı varsa, çocukların sıkça başvurduğu bir hileydi. Yabancı hiç beklemeden yardıma koşar, çocuk da o yaklaşıma kadar çırpınıp inlemeye devam ederdi. Sonra inlemenin yerini alaycı bir gülümseme alırdı. Kasabadaki çocuklar ise ahmak kurtarıcıya alay ve kahkahalarla saldırırdı. Tom bu şakayı daha önce hiç denememişti ama şimdi denemeye çalışıyordu. Bu sebeple diğer çocuklar ihtiyatla geri duruyordu. Fakat Chambers efendisinin ciddi olduğuna inanmıştı. Hemen yüzmeye başladı ve tam zamanında Tom'a ulaşır hayatını kurtardı.

Bu son damla oldu. Tom her şeye katlanmıştı ama herkesin önünde ve sürekli olarak bir zenciye, hem de bu zenciye karşı böyle bir yükümlülük altında kalmak, işte bu çok fazlaydı. Ciddi olarak ondan yardım istediğini sanmış “gibi” yaptığı için Chambers'a hakaretler yağdırdı. *Ancak kalın kafalı bir zenci anlayamazdı şaka yaptığımı*, diyerek onu yalnız bıraktı.

Tom'un düşmanları çok güçlüydü. Dolayısıyla fikirlerini özgürce ifade edebildiler. Tom'a güldüler ve korkak, yalancı, sinsi deyip bir sürü ad taktılar. Chambers'a da yeni bir ad verdiklerini söylediler, artık kasabada “Tom Driscoll'un zenci babacığı” diye tanınacaktı ve bu yeni varlığın mimarı, Chambers'tı.

Tom bu sataşmalar karşısında iyice öfkelenildi ve bağırarak:

“Kafalarını kopar, Chambers! Kopar kafalarını! Ellerin cebinde ne diye dikilip duruyorsun orada?” dedi.

Chambers itiraz etti: “Ama Sahip Tom, sayıları çok fazla, onlar...”

“Duyuyor musun beni?”

“Lütfen, Sahip Tom, yapmayın! Çok fazlalar...”

Tom, Chambers'ın üstüne fırlayıp cebindeki çakıyı iki üç kez sapladı. Diğer oğlanların yetişip yaralı çocuğa kaçma fırsatı vermelerinden önce oldu bu. Chambers yaralanmıştı, ama durumu ciddi değildi. Eğer bıçak biraz daha uzun olsaydı, her şey o anda sona ermiş olurdu.

Tom uzun zaman önce Roxy'ye “yer”ini öğretmişti. Onu okşamaya veya bir sevgi sözü söylemeye son kez cesaret etmesinin üzerinden çok zaman geçmişti. Bir “zenci”nin bu tür şeyler yapması ona iğrenç geliyordu. Roxy'yi mesafesini koruması ve kim olduğunu unutmaması için uyarmıştı. Roxy, bir tanecik bebeğinin onun oğlu olmaktan giderek uzaklaştığını görüyordu. Bu detayın tamamen yok olduğunu fark ediyordu. Geriye kalan sadece efendi olmuştu, üstelik bu, zarif bir efendi de değildi. Anneliğin ulviliğinden çıkarak değişmez köleliğin kasvetli derinliklerine daldığını hissediyordu. Oğlu ve kendisi arasındaki ayrılık uçurumu tamamlanmıştı. Artık onun eşyasıydı sadece; hizmetçisi, köpeği, yalaka ve çaresiz kölesi, havai öfkesinin, kötü tabiatının mütevazı ve ona karşı koyamayan bir kurbanıydı.

Bazen, hatta yorgunluktan bitap düştüğü zamanlarda bile uyuyamıyordu; çünkü oğlunun o gün yaşattıkları yüzünden öfkeden çılgına dönüyordu. Kendi kendine mırıldanıp dururdu:

“Bana vurdu, hem de hiç suçum yokken. Herkesin içinde yüzüme vurdu. Bir de bana “zenci cadı” diyor, “sürtük” diyor, daha bir dolu kötü söz söylüyor, onun için her şeyi yapmama rağmen. Ah, Tanrım. Onun için neler yapmadım! Ben olmasam o bi hiç olcaktı! Bana verdiği karşılığa bak!

Belli bir hakaretin öfkesi kalbini yaktığı bazı zamanlarda, intikam planları yapıp onun aslında bir sahtekâr ve köle olduğunu dünyaya ilan etme fikriyle neşelenirdi. Fakat bu sevincin ortasında bir korku kaplardı içini. Onu çok güçlendirmişti. Hiçbir şey kanıtlayamazdı. Hem, Tanrı korusun, nehrin aşağısında satılabilirdi! Bu yüzden planları sonuçsuz kalırdı. İntikama aç yüreğini doyurmak için, böyle bir şey gerektiğinde kullanmak üzere, o unutulmaz günde yanında bir şahit bulundurmamakla aptallık ettiği için kendine ve kadere kızarak planlarını bir kenara koyardı.

Ancak Tom ona iyi davrandığında -arada sırada oluyordu bu- bütün yaraları iyileşiverirdi. Mutluluk ve gururla dolardı. Çünkü beyazlar arasında efendilik yaparak ırkına karşı olan suçlarının intikamını alan bu çocuk, onun oğlu, onun zenci oğluydu. 1845 sonbaharında, Dawson’s Landing’de iki büyük cenaze vardı. Ölenlerden biri Albay Cecil Burleigh Essex ve diğeri Percy Driscoll’du.

Ölüm döşeğindeki Driscoll, Roxy’ye hürriyetini verdi ve kendisine tapınılan, gösterişli oğlunu, hâkim olan ağabeyiyle onun karısına teslim etti. Çocuğu olmayan karı koca buna çok sevinmişti. Çocuğu olmayan insanları sevindirmek zor değildir.

Hâkim Driscoll, bir ay kadar önce gizlice kardeşine gidip Chambers’ı satın almıştı. Tom’un babasına çocuğu neh-

rin aşığısında sattırmaya çalıştığını duymuştu ve skandalı önlemek istemişti. Ailenin hizmetçilerine önemsiz bir nedenle veya nedensizce böyle davranılması halk arasında hoş karşılanmazdı.

Percy Driscoll, vurguna konu olan arazisini satabilmek için çok uğraşmıştı ama bunu başaramadan öldü. Daha mezara yeni girmişti ki piyasadaki artış son buldu ve imrenilen genç varisi yoksul kaldı. Ama hiç önemli değildi; amcası onu varisi yapacağını ve böylece öldüğünde servetinin ona kalacağını söyledi. Tom da bununla avundu.

Roxy'nin artık bir evi yoktu. Bu yüzden etrafı dolaşıp arkadaşlarına veda etmeye karar verdi. Sonra toparlanıp dünyayı görecekti, yani bir vapurda oda hizmetçisi olarak çalışacaktı. Irkının ve hemcinslerinin en büyük hevesiydi bu.

Son ziyaretini siyah dev Jasper'a yaptı. Jasper, Ahmak Wilson'ın kışık odunlarını doğruyordu.

Roxy geldiğinde Wilson, Jasper'la sohbet ediyordu. Roxy'ye, oda hizmetçiliği yapmak için buradan ayrıldığında çocuklarından uzak kalmaya nasıl dayanacağını sordu. Şakayla karışık çocukların on ikinci yaşlarına kadar alınmış parmak izlerinin bir kopyasını ona vermeyi teklif etti, böylece onları unutmayacaktı. Roxy, bir an için acaba bir şeylerden mi şüpheleniyor, diye düşündü. Sonra istemediğini söyledi. Wilson kendi kendine şöyle dedi: "Damarlarındaki siyah kan batıl itikatlı. Şu camlarla uğraşmamın cadı işi olduğunu sanıyor. Buraya elinde at nalıyla gelirdi eskiden. Belki de rastlantıydı, ama öyle olduğunu pek sanmıyorum."

İkizler Dawson's Landing'de Büyük Heyecan Yaratır

*Eğitim her şeydir. Şeftali, bir zamanlar acıbademdi; karnaba-
har ise koleje gitmiş kabaktan başka bir şey değildir.*
Ahmak Wilson'ın Takvimi

Dr. Baldwin'in sonradan görmeler hakkındaki sözleri:
Yer mantarı olduğunu sanan zehirli mantarları
yemek istemeyiz.
Ahmak Wilson'ın Takvimi

Bayan York Driscoll, iki sene boyunca Tom'un hayatına dahil oluşunun keyfini çıkardı. Bu sevincin kimi zaman bozulduğu doğruydu, ama yine de çocuk sahibi olmak büyük bir saadetti. Sonra Bayan Driscoll öldü. Kocas Bay Driscoll ve Bay Driscoll'un çocuksuz kız kardeşi Bayan Pratt bu neşeyi eskisi gibi sürdürdü. Tom el üstünde tutuldu, istediği her şey yapıldı; gönlünce, yani neredeyse gönlünce şımartıldı. Bu durum, Tom on dokuz yaşına gelene kadar böyle devam etti. Sonra Yale'e gönderildi. "Koşullar" konusunda

iyi donanımlıydı ama bunun dışında orada pek göze battığı yoktu. Yale'de iki yıl kaldı ve sonra pes etti. Eve geldiğinde davranışları epey düzelmişti. Huysuzluğu ve nezaketsizliği gitmişti. Hoş ve düzgün konuşuyordu. Gizlice ve bazen de açıkça ironiye başvuruyor, insanların bam teline basıyor, ancak bunu babacan ve yarı bilinçli bir tavırla yaptığı için başı derde girmiyordu. Her zamanki gibi üşengeçti ve meslek edinmeye karşı şiddetli bir arzusu da yoktu. Bu yüzden insanlar, amcası nalları dikene kadar onun sırtından geçinmek istediğini düşünüyordu. Orada birkaç yeni alışkanlık da edinmişti. Birini açıkça uyguluyordu: İçki içmek. Diğerini ise gizliyordu: Kumar oynamak. Kumar oynadığını amcasının duyması hiç iyi olmazdı; bunu çok iyi biliyordu.

Tom'un doğudan getirdiği yeni tarzı, gençler arasında pek popüler değildi. O kadarla kalsa dayanabilirlerdi belki ama bir de eldiven takıyordu ki ona dayanamıyorlardı. Bu yüzden etrafında kimse olmuyordu. Enfes tarz ve kesimde -Doğu ve şehir tarzında- birçok giysi getirmişti. Bu giysiler, herkeste ıstıraba neden olmuş ve amaçsız bir hakaret olarak algılanmıştı. Ancak o, bu yeni tarzın kendisinde uyandırdığı hislerden hoşlanıyordu. Bütün gün huzurlu ve mutlu bir şekilde kasabada dolaşıyordu. O gece gençler bir terzi ayarladı ve Tom ertesi sabah yürüyüşüne başladığında, yaşlı zenci zangocun göz alıcı patiskadan abartılı giysisiyle yanından geçtiğini ve elinden geldiğince Doğu zarafetini taklit ettiğini gördü.

Tom bunu görünce pes etti ve bundan sonra yerel usule göre giyinmeye başladı. Ancak daha canlı yöreleri tanıdıktan sonra bu sıkıcı kasabadan bezmişti ve burası gidecek daha sıkıcı hale geliyordu. Ferahlamak için St. Louis'e

küçük yolculuklar yapmaya başladı. Orada kendine uygun arkadaşlar ve zevkine uygun eğlenceler buldu. Ayrıca bazı konularda memleketindekiinden daha özgürdü. İki yıl boyunca bu şehre yaptığı ziyaretleri artırdı ve burada daha uzun zaman geçirdi.

Derin sulara dalıyor, riske giriyordu ve bu durum bir gün başını derde sokabilirdi. Öyle de oldu.

Hâkim Driscoll, 1850 senesinde barodan ve bütün iş faaliyetlerinden emekliye ayrılmıştı. Üç yıldır dinlenmekteydi. Hür Düşünürler Derneği'nin başkanıydı ve Ahmak Wilson da derneğin üyesiydi. Artık yaşlı avukatın hayatta ilgi duyduğu tek şey, derneğin haftalık toplantılarıydı. Ahmak, hâlâ merdivenin en alt basamağında çabalıyordu. Yirmi üç yıl önce köpek hakkında söylediği o talihsiz sözün uğursuzluğu peşini halen bırakmamıştı.

Hâkim Driscoll, Wilson'ın arkadaşıydı ve ona ortalamanın üstünde bir zekâyâ sahip olduğunu söylüyordu. Ancak bu, Hâkim'in bir hevesle söylediği bir şey olarak görülüyordu ve Wilson'ın halk arasındaki imajını değiştirememişti. Belki de değişmemesinin sebebi buydu, ama başka ve daha iyi bir neden vardı. Eğer Hâkim sadece iddia etmekle kalsaydı, bunun iyi bir etkisi olacaktı. Ancak iddiasını kanıtlamaya çalışma hatasına düştü. Wilson, birkaç senedir gizlice, tuhaf bir yıllık üzerinde çalışıyordu. Bu, eğlenmek için yaptığı bir şeydi: Her tarihe, genelde ironiyle süslenmiş gösterişli bir felsefenin eklendiği bir takvim. Hâkim ise Wilson'ın bu nükte ve düşüncelerinin dikkatle düzenlendiğini ve sevimli olduğunu düşünüyordu. Bu yüzden, bir gün bazılarını yanına alıp birkaç vatandaşa okudu. Fakat ironi, o insanlara göre değildi. Onların algısı buna odaklı değildi.

En ağır şekilde ifade bulmuş bu latifeleri okudular ve Dave Wilson'ın bir ahmak olduğuna dair en ufak şüphe dahi var idiyse -ki yoktu- bu ifşayla o şüphenin de ortadan kalktığına karar verdiler. Bu dünyanın düzeni böyledir işte. Bir düşman, bir adamı kısmen mahvedebilir, ama iyi niyetli ve tedbirsiz bir arkadaş işi tamamlar. Bundan sonra Hâkim, Wilson'a karşı daha da şefkatli davrandı ve takviminin değerli olduğuna her zamankinden fazla emin oldu.

Hâkim Driscoll bir hür düşünür olabilir ve toplumdaki yerine sahip çıkabilirdi; çünkü bu topluluk için en önemli kişiydi ve dolayısıyla, kendi yolunda ilerlemeyi göze alabilir ve kendi inançlarına tutunabilirdi. Bu gözde derneğin diğer üyesine de benzer bir özgürlük veriliyordu, halihazırda halkın gözünde bir sıfırdı ve onun ne düşündüğünü ya da ne yaptığını kimsenin umursadığı yoktu. Sevilen ve her yerde yeterince hoş karşılanan biriydi, ama hiçbir ehemmiyeti yoktu.

Herkesin şefkatle "Patsy Teyze" dediği Dul Cooper, kızı Rowena'yla birlikte rahat ve sıcak bir kır evinde yaşıyordu. Rowena 19 yaşında, romantik, cana yakın ve çok güzel bir kızdı; ama bunun dışında dikkate değer bir yanı yoktu. İki erkek kardeşi vardı ki bunlar da pek mühim kişiler değildi.

Dul kadının evinde büyük ve boş bir oda vardı. Birini bulacak olursa burayı kiraliyordu ve kiraya yemek de dahildi. Ancak odanın bir senedir boş olmasına üzüliyordu. Geliri ailenin ihtiyaçlarına ancak yetiyordu ve küçük lüksler için kira parasına ihtiyacı vardı. Ve nihayet yakıcı bir hazzın gününde dileği gerçek oldu. Usandırıcı bekleyişi artık sona ermişti. Bir yıllık ilanına yanıt almıştı. Hem de köylü birinden değil, hayır! Bu mektup uzaklardan, kuzeydeki bü-

yük dünyadan, St. Louis'den geliyordu. Verandada oturup dikkatsiz gözlerle büyük Mississippi Nehri'nin ısıldayan kollarını izledi. Talihini düşünüyordu. Gerçekten de talihliydi, çünkü bir yerine iki kiracısı olacaktı.

Mektubu ailesine okudu. Rowena, köle kadın Nancy'nin odayı temizleyip havalandırmasını kontrol için uçarcasına gitti. Oğlanlarsa bu harika haberi yaymak için kasabaya indi; çünkü bu, halkın menfaatini ilgilendiren bir haberdi ve kasaba halkı durumdan haberdar edilmediği takdirde hoşnut olmayacaklardı.

Rowena, sevinç ve heyecanla yüzü kızarmış halde geri döndü ve mektubu tekrar okumak için yalvardı. Mektup şöyleydi:

SAYGIDEĞER HANIMEFENDİ,

Ben ve erkek kardeşim, şans eseri ilanınızı gördük ve bahsettiğiniz odayı kiralamak istiyoruz. Yirmi dört yaşındayız ve ikiziz. Aslen İtalyanız, ancak uzun süre Avrupa'nın farklı ülkelerinde ve birkaç senedir de Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşıyoruz. İsimlerimiz, Luigi ve Angelo Capello. Siz yalnızca tek bir misafir diliyorsunuz, Sevgili Hanımefendi, ancak iki kişilik kira ödememize izin verirseniz, size zahmet vermeyiz. Perşembe günü geleceğiz.

“İtalyanlar! Ne kadar romantik! Bir düşünsene anne. Kasabaya hiç İtalyan gelmedi daha önce. Herkes onları görmek isteyecek ama onlar BİZİM! Bir düşün!”

“Evet, büyük heyecan yaratacaklarından eminim.”

“Gerçekten de öyle olacak. Bütün kasaba çılgına dönecek! Düşünsene! Avrupa’yı, her yeri görmüşler! Bu kasabada daha önce hiç seyyah olmadı, anne. Krallarla tanışmışlarsa bile şaşırmam!”

“O kadarını bilemeyiz. Öyle olmasa bile yeterince heyecan yaratacakları kesin.”

“Elbette. Luigi ve Angelo. Çok güzel adları var, görkemli ve yabancı adlar. Jones ve Robinson gibi sıradan değil. Perşembe günü geliyorlar. Bugün ise salı. Daha çok beklememiz gerek maalesef. İşte Hâkim Driscoll kapıda görüldü. Haberleri duymuş olmalı. Gidip kapıyı açayım.”

Tebriklerini sunan Hâkim merak doluydu. Mektup okunup tartışıldı. Çok geçmeden Yargıç Robinson gelerek tebriklerini iletti ve mektup yeniden okunup tartışıldı. Bu daha başlangıçtı. Kadın erkek komşuların ardı kesilmedi bütün gün ve bu tören alayı çarşamba ve perşembe günleri boyunca da sürdü. Mektup, neredeyse yırtılana kadar defalarca okundu. Mektubun zarif ve nazık diliyle düzgün ve özenli üslubuna herkes hayran kaldı. Herkes anlayışlı ve heyecanlıydı. Copper ailesi ise mutluluktan uçuyordu.

Bu ilkel zamanlarda sığ sularda gemilerin durumu belirsiz olurdu. Bu sefer de perşembe gelecek olan gemi, gece onda varmamıştı. İnsanlar limanda bütün gün boşuna beklemişti. Şiddetli bir fırtına çıkınca da meşhur yabancıları göremeden evlerine gittiler.

Saat on bir oldu ve Cooper hanesi, kasabada ışıkları yanan tek evdi. Yağmur ve gök gürültüsü artıyordu, ancak kaygılı aile, ümitle beklemeye devam ediyordu.

Sonunda kapı çaldı ve bütün aile kapıyı açmak için ye-

rinden fırladı. Elllerinde birer valizle iki zenci adam girdi içeri. Yukarıdaki misafir odasına ilerlediler. Arkalarından ikizler geldi. Batının gördüğü en yakışıklı, en iyi giyimli, en seçkin görünümlü genç adamlardı bunlar. Biri diğerinden az daha açık tenliydi ama bunun dışında birbirlerinin kopyasıydılar.

Şan ve İhtişam

*Öyle yaşamaya gayret edelim ki
öldüğümüzde cenazeci bile üzülsün.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*Huylu huyundan vazgeçmez,
ama tatlı dille ikna edilebilir.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Sabah kahvaltısında ikizler, büyüleyici üslupları ve kibar tavırları sayesinde ailenin beğenisini hemen kazandı. Çekingenliğin ve resmiyetin yerini dostluk duyguları aldı. Patsy Teyze, nerdeyse geldiklerinden beri ikizlere ilk adlarıyla seslendi. Haklarındaki her şeyi merak ediyor ve merakını gösteriyordu. İkizler de kendilerinden bol bol bahsederek Patsy Teyze'yi memnun ettiler. Yoksulluk ve zorluklar içinde büyüdükleri anlaşıldı.

Sohbet ilerledikçe yaşlı kadın, bu konuda bir iki soru sormak için fırsat kollamaya başladı ve kumral genç dinlenirken hayat hikâyelerini anlatmaya devam eden sarışın gence döndü:

“Mahsuru yoksa sorabilir miyim Bay Angelo, çocukken neden bu kadar kimsesiz ve dertliydiniz? Anlatmak ister misiniz? Ama istemiyorsanız anlatmayın.”

“Ah, elbette anlatırız hanımefendi. Bizimki sadece talihsizlikti, kimsenin suçu değildi. İtalya’dayken ailemiz varlıklıydı ve bizden başka çocukları yoktu. Eski Floransa soylularındandık.” Rowena’nın kalbi hızla çarpmaya başladı, burun delikleri açıldı ve gözleri parladı. “Sonra savaş çıktı. Babam kaybeden taraftaydı ve hayatını kurtarmak için kaçmak zorunda kaldı. Mallarına el kondu, kişisel mülkü ele geçirildi. Bu olaydan sonra Almanya’ya gittik. Artık yabancıydık, kimsemiz yoktu ve yoksulduk. Kardeşimle ben on yaşındaydık ve yaşımıza göre iyi eğitim almıştık. Çok çalışkandık, kitapları çok severdik ve Almanca, Fransızca, İspanyolca ve İngilizce dillerini çok iyi konuşurduk. Ayrıca birer müzik dehasıydık; umarım böyle söylememenin mahsuru yoktur, çünkü gerçek bu.”

“Babamız, bu talihsizliklerden sonra ancak bir ay yaşadı. Ardından annemiz de vefat etti ve bu dünyada yalnız kaldık. Anne babamız, bize gösteriler yaptırarak rahat bir yaşam sürebilirdi; hatta birçok teklif almışlardı, ancak bunun düşüncesi bile onlara iğrenç geliyordu ve aklıktan ölmeyi buna yeğleyeceklerini söylediler. Fakat onların razı gelmeye yanaşmadığı şeye biz razı gelmek durumunda kaldık. Hastalıkları ve cenazelerinin getirdiği borçlar sebebiyle yakalanıp biraz para kazanmak üzere Berlin’de ucuz bir müzede sergilendik. Bu kölelikten kurtulmamız iki seneyi buldu. Bütün Almanya’yı dolaştık, hiç paramız ve yiyeceğimiz yoktu. Yok pahasına teşhir edilip ekmek için dilenmek zorunda kaldık.”

“İşte hanımefendi, sonrası pek de önemli değil. Kölelikten kurtulduğumuzda on iki yaşındaydık. Artık büyümüştük. Tecrübelerimiz bize kendimize bakmak, dolandırıcı ve üçkâğıtçılardan kaçmak ve başkalarının yardımı olmaksızın kendi işimizi kâr elde edebilmek gibi değerli bazı şeyler öğretmişti. Yıllar boyunca her yeri gezdik. Tuhaf dilleri çat pat konuşur olduk, yabancı yerleri tanıdık ve geleneklerini öğrendik, birçok ilginç bilgi edindik. Güzel bir hayattı. Venedik, Londra, Paris, Rusya, Hindistan, Çin ve Japonya'yı gördük.

Bu sırada köle kadın Nancy, başını kapıdan uzatıp bağırdı:

“Hanımım, ev insanlarla dolup taşı ve beyefendileri görmek istiyorlar!” Başıyla ikizleri gösterdi ve gözden kayboldu.

Dul kadın için gurur verici bir olaydı bu ve komşularıyla arkadaşlarına ömürlerinde yabancı birini, hele de böyle seçkin yabancıları hiç görmemiş bu basit insanlara, yabancı kuşlarını göstermekten büyük memnuniyet duyacağından emindi. Fakat Rowena'yla karşılaştırıldığında hisleri hafif kalıyordu. Rowena bulutların üzerindeydi, adeta uçuyordu. Bugün sıkıcı kasaba tarihinin en muhteşem, en romantik günüydü. Bu iftihar kaynağına samimi bir şekilde yakın olmalıydı, her yanının şan ve ihtişama boyandığını hissetmeliydi. Diğer kızlar sadece bakıp imrenebilirdi, ancak bu coşkuya katılamazlardı.

Dul kadın ve Rowena hazırды, yabancılar da öyle.

Grup ilerledi. İkizler önden giderek salona girdiklerinde fısıltılar başladı. İkizler kapının yanına geçti. Dul kadın Luigi'nin, Rowena ise Angelo'nun yanında durdu ve tanış-

ma merasimi başladı. Dul kadın çok mutlu ve memnun güzüküyordu. Gelenleri kabul edip Rowena'ya havale etti.

“Günaydın, Hemşire Cooper.” El sıkıştılar.

“Günaydın, Birader Higgins. Kont Luigi Capello, Bay Higgins.” El sıkıştılar.

Sonra Higgins'ten yiyip bitiren bir bakışla “Tanıştığuma memnun oldum,” sözleri geldi. Kibarca başını eğen Kont Luigi, “Ben de çok memnun oldum,” diye cevapladı.

“Günaydın, Roweny.” El sıkıştılar.

“Günaydın, Bay Higgins. Kont Angelo Capello'yu takdim ederim.” El sıkışma, hayranlık dolu bir bakış ve “Tanıştığuma memnun oldum,” sözleri bunu izledi. Kibar bir baş eğme ve tebessümle söylenen “Ben de çok memnun oldum!” cümlesinin ardından Higgins yoluna devam etti.

Bu ziyaretçilerin hiçbiri rahat değildi, ama dürüst insanlar oldukları için rol yapmıyorlardı. Hiçbiri daha önce soylu unvanı taşıyan birini görmemişti ve görmeyi de beklemiyordu. Dolayısıyla bu unvan onları son derece şaşırttı ve hazırlıksız yakaladı. Birkaç tanesi bu acil durumu fark etmeye çalışıp beceriksizce “Lordum” veya “Lort Hazretleri” gibi bir şeyler deyiverdi. Fakat büyük çoğunluk, yaldızlı saraylarda yapılan görkemli törenlerde kutsanan kralları çağrıştıran bu kelimeler karşısında şaşkına dönmüştü. Bu yüzden, hiç konuşmadan beceriksizce el sıkışıp devam ettiler. Ara sıra bütün kabul törenlerinde olduğu gibi konuşmayı fazlasıyla seven bir kişi sırayı tıkıyor ve diğerlerini bekleterek “Kasabayı nasıl buldunuz? Ne kadar kalacaksınız? Aileniz iyi mi, hava yüzünden mi gelirken zorlandınız? Umarım yakında serinler,” gibi daha birçok şey söylüyordu. Sırf eve gidince “Epey uzun süre konuştum onlarla,” diyebilmek için

sıradakileri bekletirdi. Fakat kimse pişman olunacak bir şey söylemedi ve bu durum, söz konusu olay itibarlı ve tatmin edici bir şekilde nihayet bulana kadar sürdü.

Sohbet normal bir şekilde devam etti. İkizler, gruptan gruba geçerek kolay ve rahatça konuşup herkesin takdirini ve hayranlığını kazandı. Dul kadın fetih yürüyüşünü gururlu gözlerle sürdürdü. Arada sırada Rowena, derin bir tatmin duygusuyla kendi kendine şöyle diyordu: “Bize aitler, tamamen bize!”

Anne kız için hiç boş zaman yoktu. Hiç durmadan ikizlerle ilgili hevesli sorular geliyordu kulaklarına. Onları soluk almadan dinleyen bir grubun ortasında kalmışlardı. İkisi de “şan” denen o büyük sözcüğün gerçek anlamını ve harikulade değerini ilk kez kavıyor ve bütün çağlarda insanların bu yüce ve asil sevinç uğruna neden mutluluk, servet ve hatta hayatlarından vazgeçtiklerini anlıyorlardı. Napolyon ve onun gibileri hesaba katmışlar ve nihayetinde haklı çıkmışlardı.

Rowena, nihayet salondaki insanlara karşı görevini tamamladı ve yukarı çıkıp salona sığmadıkları için orada bekleyenlerin istekleriyle ilgilenmeye gitti. Yine hevesli sorularla karşılaştı ve yine iftihar denizlerinde yüzdü. Neredeyse öğlen olmuştu. Rowena hayatının bu en müthiş bölümünün neredeyse bitiyor olduğunu, hiçbir şeyin bu bölümü uzatamayacağını ve buna benzer bir şeyi tekrar yaşamasının mümkün olmadığını yüreği acıyarak kabullendi. Ama olsun, bu da yeterdi. Büyük olay başından beri yükselen bir çizgide ilerledi ve her şey asil ve unutulmaz bir başarı haline gelmişti. İkizler şimdi son bir şey -alışılmadık, şaşırtıcı bir şey, yani insanlarda en yüksek hayranlığı uyandıracak, on-

ları elektrik çarpması gibi etkileyecek bir şey- daha yapabilirlerse, ailecek zirveye ulaşacaklardı.

Tam bu esnada aşağıda bir gürültü koptu ve herkes ne olduğunu anlamak için aşağıya koştu. İkizler piyanonun başına oturmuş, dört elle klasik bir parça çalıyorlardı. Rowena tatmin olmuştu, hem de tüm kalbiyle.

Genç yabancılar piyano başında uzun süre oturtuldu. Köylüler performanslarının ihtişamı karşısında şaşkına dönüp büyülenmişti ve durmalarını istemiyorlardı. Tüm bu mest edici melodiler akınıyla karşılaştırıldığında daha önce dinledikleri bütün müzikler, hissiz ve amatörce, hatta zarafet ve güzellikten yoksun geliyordu. Hayatlarında ilk kez usta müzisyenleri dinliyor olduklarını fark ettiler.

Bilinmez Bir Su Perisi

*Bir kedi ile yalan arasındaki en çarpıcı fark,
kedinin yalnızca dokuz canı olmasıdır.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Misafirler isteksizce dağılıp evlerine yöneldiler. Yol boyunca neşeyle sohbet ederken Dawson's Landing'in bir daha böyle bir gün görmeyeceği konusunda hemfikir oldular. Kabul töreni devam ederken ikizler birçok daveti kabul etti, üstelik yerel bir yardım kuruluşu yararına amatör bir eğlencede çalmayı teklif ettiler. İnsanlar onları bağrına basmaya hazırды. Hâkim Driscoll ikizleri arabasıyla gezdirme ve herkese gösterme şansını elde etti. Hâkim'in arabasına bindiler ve ana caddeden geçtiler. Herkes onları görmek için pencerelere ve kaldırımlara koştu.

Hâkim yabancılara mezarlıkla hapishaneyi, en zenginlerin yaşadıkları yerleri, Hür Masonlar binasını, Metodist kilisesi ile Presbiteryen kilisesini, biraz para bulunca Baptist kilisesini yapacakları yeri, belediye binasını ve mezbahayı gösterdi. Ardından bağımsız itfaiye örgütü üniforma-

sıyla dışarı çıkıp onlar için hayali bir yangını söndürdü. Sonra askeriyedeki misket tüfeklerini inceletti ve tüm bu harikalar karşısında tükenmek bilemeyen bir coşku gösterdi. Aldığı cevaplardan da tatmin olmuşa benziyordu; ikizler de ona hayran kalmış ve bu hayranlıklarını en iyi şekilde göstermeye çalışmışlardı. Gerçi farklı ülkelerde yaşadıkları buna benzer on beş, on altı bin kadar deneyim, burada gördüklerindeki yenilik unsurunu önemli ölçüde azaltmamış olsaydı, daha da iyi karşılık verebilirlerdi.

İkizlerin iyi zaman geçirmesi için Hâkim bizzat uğrarak misafirperverlik gösterdi. Eğer bir eksik olduysa, bu onun hatası değildi. İkizlere bir sürü komik hikâye anlatıp hikâyelerin özünden bahsetmedi; ama ikizler bunu telafi etmesini bildiler, çünkü bunlar bayağı eski masallardı ve ikizler, bu hikâyeleri akıllarında canlandıracak çok şey yaşamışlardı. Ayrıca Hâkim rütbelerinden söz etti; aldığı onur ödülleri, bir keresinde meclise gittiğini ve şimdi de Hür Düşünürler Derneği başkanı olduğunu anlattı. Derneğin yıllardan beri aktif olduğunu ve halihazırda iki üyesiyle yerleşmiş bir dernek olduğunu ifade etti. Dernek toplantısına katılmak istedikleri takdirde akşam onlara uğrayabileceğini söyledi.

Söylediği gibi yapıp ikizlere uğradı ve yolda onlara Ahmak Wilson'dan bahsetti. Wilson hakkında iyi bir izlenim yaratarak onu sevmelerini sağlamak istiyordu. Planı işe yaradı. Olumlu bir izlenim sağlandı. Wilson, yabancılara olan nezaketinden, her zamanki konuları bırakıp sıradan konular ve arkadaşlık ilişkileriyle bağ kurmaya zaman ayırmayı önerince -bu öneri oylanıp uygulandı- hakkındaki olumlu izlenim daha da güçlendi.

Zaman, neşeli sohbetle birlikte hızla akıp geçti ve toplantı sona erdiğinde yalnız ve o güne dek ihmal edilmiş Wilson, iki arkadaş kazanarak zenginleşmişti. Daha önce verdiği bir randevuyu iptal ederek ikizleri evine davet etti ve onlar da zevkle kabul ettiler.

Akşamüstü ikizler Wilson'ın evine doğru yola çıktılar. Ahmak evde onları bekliyor ve o sabah dikkatini çekmiş bir meseleyi düşünüyordu. Mesele şuydu: Çok erken uyanmıştı, hatta şafak sökmemişti uyandığında. Evini ortadan ikiye bölen salonu geçti ve bir şey almak için bir odaya girdi. Oda'nın penceresinde perde yoktu, çünkü evin bu tarafı uzun zamandır boştu. Pencereden gördüğü bir şey onu şaşırttı ve ilgisini çekti. Gördüğü, genç bir kadındı; hiçbir genç kadının bulunmadığı bir yerde hem de. Çünkü kadın, Hâkim Driscoll'un evinde, Hâkim'in özel çalışma odası veya oturma odasının üst katındaki yatak odasıındaydı. Burası, genç Tom Driscoll'un yatak odasıydı. Bu evde sadece Tom, Hâkim, Hâkim'in dul kız kardeşi Bayan Pratt ve üç zenci hizmetçi yaşamaktaydı. Peki öyleyse, bu genç kadın kim olabilirdi? İki evin arasında sıradan bir avlu vardı, sokaktan başlayarak arkadaki yola kadar alçak bir çit geçiyordu ortasından. Aradaki uzaklık fazla değildi ve Wilson kızı çok iyi görebiliyordu. Kızın bulunduğu odanın panjurları ve pencereleri açıktı. Üzerinde pembe beyaz çizgili, güzel bir yaz elbisesi vardı ve başlığı pembe tüllüydü. Belli ki adımları, yürüyüş şekli ve duruşu üzerine pratik yapıyordu. Zarafetle hareket ediyordu ve çalışmasına kendini kaptırmıştı. Kim olabilirdi bu kız ve genç Tom Driscoll'un odasına nasıl gelmişti?

Wilson, kızı görünmeden izleyebileceği bir konuma geçti hemen ve tülü kaldırıp yüzünü göstermesini umarak

orada bekledi. Fakat kız onu hayal kırıklığına uğrattı, yirmi dakika sonra gözden kayboldu. Wilson yarım saat daha beklemesine rağmen kız bir daha görünmedi.

Öğle saatlerinde Hâkim'in evine uğrayıp günün büyük olayı, yani Patsy Teyze'nin seçkin yabancılarının kabulu hakkında Bayan Pratt'le konuştu. Yeğeni Tom'u sordu. Kadın, yeğeninin eve gelmek üzere yolda olduğunu, gece olmadan gelmesini umduğunu söyledi. Ayrıca mektuplarından gördükleri kadarıyla hoş ve övgüye değer bir şekilde davranmasından ötürü kendisi ve Hâkim'in çok mutlu olduğunu ekledi. Bu sözler üzerine Wilson kendi kendine göz kırptı. Wilson, eve yeni gelen biri var mı diye sormadı, ancak Bayan Pratt'in bilgisi olup olmadığını ortaya çıkarmak sualler yöneltti. Böylece tatminkâr bir şekilde oradan ayrıldı; çünkü kendi evinde, Bayan Pratt'in bile farkında olmadığı şeylerden haberdardı.

Artık ikizleri bekliyor ve o kızın kim olabileceğine ve genç adamın odasında sabah vakti ne işi olduğuna dair kafa yoruyordu.

Sahip Tom, Şansını Kendi Ayaağıyla Çiğner

*Dostluğun kutsal tutkusu öyle tath, sağlam,
sadık ve dayanıklı bir tabiata sahiptir ki
borç para istenmediğı takdirde bir ömür
boyunca sürecektir.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*Sahip olacağınız eşya miktarını iyi düşünün.
Yaşlı bir cennet kuşu olmaktansa,
genç bir haziranböceğı olmak yeğdir.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Şimdi Roxy'yi arayıp bulmak gerekiyor.

Serbest bırakıldıktan sonra, oda hizmetçiliğı yapmak için kasabadan ayrıldığında otuz beş yaşındaydı. New Orleans'ta ticari faaliyetlerini sürdüren bir Cincinnati gemisinde, Grand Mogul'da iş bulmuştu. Bir iki gezi sonrası işine alışmış ve gemi hayatının macera ve bağımsızlığına adeta sevdalanmıştı. Sonra terfi etti ve baş oda hizmetçisi oldu.

Gemi yetkilileri de Roxy'yi çok seviyordu. Onunla şakacı bir üslupla ve dostça konuştukları için son derece gururluydu.

Sekiz sene boyunca yılın üçte birlik bölümünü o gemide, kışları ise bir Vicksburg posta gemisinde geçirdi. Fakat son iki aydır kollarında romatizma başlayınca çamaşır teknesini bırakmak zorunda kaldı. Dolayısıyla, işinden ayrıldı. Ancak durumu iyiydi. Kendi ifadesiyle zengindi, çünkü istikrarlı bir hayat sürmüştü ve her ay New Orleans'ta bir bankaya dört dolar yatırarak yaşlılığı için birikimini hazırlamıştı. İlk başta “Çıplak ayaklı zenciye ayakkabı giydirdim. O naaptı? Üstüme bastı, geçti!” diyordu. Böyle bir hata yeterliydi. Emekle ve tasarruf yaparak bunu başarmak mümkünse, artık insanlardan bağımsız olacaktı. Gemi New Orleans rıhtımına yanaşınca Grand Mogul'daki yoldaşlarına veda etti ve pıhlıyı partiyi karaya çıkardı.

Fakat bir saatte geri döndü. Banka iflas etmiş ve Roxy'nin dört yüz dolarını da beraberinde götürmüştü. Roxy yoksul ve evsizdi şimdi. Ayrıca engelli sayılırdı, en azından şu an için. Gemi yetkilileri durumuna çok üzüldü ve biraz para verdiler. Memleketine gitmeye karar verdi. Zenciler arasında arkadaşları vardı. Hem düşenin halinden düşmüş olanlar anlardı, bunu iyi biliyordu. Gençliğinin alçakgönüllü yoldaşları onu aç bırakmazlardı.

Kahire'de küçük posta gemisine bindi ve artık yolun son aşamasındaydı. Zaman, oğluna olan kızgınlığını geçirmişti ve artık onun hakkında sükûnetle düşünebiliyordu. Onun kötü yanlarını aklından çıkarmıştı ve ona iyi davranmış bazı zamanları hatırlıyordu. Oğluyla yaşadıklarını süsleyip püsleyip anımsaması, bunları çok hoş hatıralar haline getirdi. Onu özlemeye başladı. Gidip bir köle gibi yalakalık

yapacaktı ona, zaten tavrının böyle olması gerekliydi. Hem zaman onu değiştirmiş olabilirdi, eski dadısını görmekten mutlu olup ona nazik davranırdı belki de. Çok güzel olurdu bu. Ona bütün acılarını ve yoksulluğunu unuttururdu.

Yoksulluğu! Bu düşünce, rüyasına bir detay daha eklemesini sağladı: Oğlu, belki ara sıra küçük bir şeyler veririrdi, ayda bir dolar mesela, yardımını dokunacak herhangi bir şey...

Dawson's Landing'e vardığında eski haline dönmüştü. Acıları uçup gitmişti, keyfi yerindeydi. Herkesle iyi geçinecekti şüphesiz. Bir sürü mutfak vardı. Buralarda hizmetçiler ona yemek verebilir ve eve götürsün diye şeker, elma ve diğer ufak tefek şeyler çalabilirlerdi. Hatta kendi de aşırabilirdi bunları ki böylesi işine gelirdi. Bir de kilise vardı. Her zamankinden daha fanatik ve adanmış bir Metodistti ve dindarlığı bir oyun değildi; güçlü ve samimiydi. Evet, yarattığı bu tesellileri gerçek olur ve dua köşesindeki eski yerini yeniden elde ederse, sonsuza dek mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşayabilirdi.

İlk önce Hâkim Driscoll'un mutfağına gitti. Orada büyük bir içtenlikle karşılandı. Muhteşem seyahatleri, gördüğü acayip ülkeler ve yaşadığı maceralar sayesinde adeta bir roman kahramanına dönüşmüştü. Zenciler yaşadıklarını dinlerken büyülenmişti; hevesli sorular, kahkahalar, sevinç nidaları ve alkışlarla sözünü kesiyorlardı. Roxy, dünyada gemi seyahatinden daha iyi bir şey varsa o da bu seyahatleri anlatarak elde edilen şandır, diye itiraf ediyordu kendi kendine. Dinleyiciler ikrama boğdular Roxy'yi. Sonra da sepetini doldurmak için kileri soyup soğana çevirdiler.

Tom St. Louis'deydi. Hizmetçileri, iki sene kadar orada

hayatının en güzel zamanını geçirdiğini anlattılar. Roxy her gün gelip Driscoll ailesi ve yaptıkları hakkında sohbet etti. Bir keresinde, Tom'un neden böyle uzaklarda olduğunu sordu. Sözde "Chambers" dedi ki:

"Mesele şu ki genç efendi kasabada değilken yaşlı efendi daha iyi oluyor. Hem böyle olunca onu daha çok seviyor. Bu yüzden ayda elli dolar veriyor."

"Gerçekten mi? Chambers, bak şaka falan yapmıyon, di mi?"

"Yemin ederim, şaka yapmıyorum anne. Sahip Tom kendisi söyledi. Ama boş ver, yeterli değil zaten."

"Aaaa, neden yeterli değilmiş?"

"Eğer izin versen anlatacaktım anne. Yeterli değil, çünkü Sahip Tom kumar oynuyor."

Roxy ellerini şaşkınlıkla havaya kaldırdı ve Chambers devam etti:

"Yaşlı efendi öğrendi bunu, çünkü Sahip Tom'un kumar borçları için iki yüz dolar ödemek zorunda kaldı. Hepsi gerçek anne, senin zenci olman kadar gerçek."

"İki yüz dolar! Yok artık! İki yüz dolar. Aman Tanrım! İkinci el bir zenci alınır o parayla. Yalan söylemiyon di mi çocuğum? Yaşlı anacığınaya yalan söylemezsin, di mi?"

"Tanrı biliyor ki sana söylediğim gibi. İki yüz dolar. Yalan söylüyorsam kör olayım. Yaşlı sahip çok sinirlenmişti! Deliye dönmüştü! Hatta mirastan mahrum bırakacak kadar kızmıştı."

"Mahruk mu bırakacakmış?"

"Mahrum bırakacak."

"O da neymiş? Anlamadım, ne demek istiyon?"

"Yani miras alamayacak."

“Miras alamayacak mı? Ona öyle davranmazlar! Söylediklerini geri al, çileler içinde doğurduğum taklit zenci seni.”

Roxy'nin hayali, yani Tom'un cebinden geleceğini umduğu birkaç dolar, gözlerinin önünden uçup gitti. Böyle bir felakete dayanamazdı, düşüncesine bile tahammülü yoktu. Sözleri, Chambers'ı eğlendirdi.

“Tabii, tabii! Duydunuz mu? Ben taklitsem, sen ne oluyorsun? İkimiz de taklit beyazız, öyleyiz. Hem de çok iyi taklitleriz. Tabii ya! Taklit zenci olarak hiç değerimiz yok; ama...”

“Kafanı patlatmadan kapa şu çeneni, aptal! Mirastan bahset bana. Tom'un miras alacağını söyle, haydi tatlım. O zaman affedicem seni.”

“Aslında alacak çünkü yeni bir vasiyet düzenlediler ve Sahip Tom yine iyi durumda. Ama sana ne oluyor da böyle ter içinde kaldın anne? Seni ilgilendirmez ki bu mesele.”

“Beni ilgilendirmez mi? Kimi ilgilendirir o zaman? Hadi söyle bana. On beşine gelene kadar anası diil miydim ben? Cevap ver, ha? Onu yoksul düşmüş görcem de umurunda olmayacak, öyle mi? Eğer sen de anne olsaydın Valet de Chambers, böyle aptalca konuşmazdın.”

“İyi öyleyse. Yaşlı sahip onu affedip vasiyetini yeniden yazdırdı. Şimdi memnun oldun mu?”

Evet, şimdi memnun olmuştu. Sevinmiş ve duygusallaşmıştı. Tom'un eve geldiğini öğreninceye kadar her gün gitti. Öyle hislendi ki titremeye başladı ve “zavallı yaşlı zenci anneciği onu bir kez görüp sevinçten ölsün” diye yalvararak oğlunu görmek için bir rica mektubu gönderdi.

Chambers mektubu getirdiğinde Tom, kanepede uzanmış tembellik ediyordu. Zaman, mütevazı işçisi ve

çocukluk korumasına olan tiksintisini değiştirmemişti; hâlâ acı ve katı bir tiksintiydi bu. Yerinde doğrulup bilmeden adını ve aile haklarını kullandığı delikanlının yüzüne sert sert baktı. Kurbanının korkudan benzi atana kadar bakışına devam etti ve sonra şöyle dedi:

“İhtiyar benden ne istiyor?”

Rica uysallıkla tekrarlandı.

“Zencilerin meseleleri için beni rahatsız etmene kim izin verdi?”

Tom ayağa kalkmıştı. Diğer genç adam görünür biçimde titriyordu. Ne olacağını biliyordu ve başını yana eğip kapatmak için sol kolunu kaldırdı. Tom tek kelime etmeden gencin başına ve koluna vurmaya başladı, kurbanıysa her darbeye “Lütfen, Sahip Tom! Ah lütfen, Sahip Tom!” diye yalvardı. Yedinci tokattan sonra Tom, “Kapıya git, yürü!” diye bağırdı, üç tekme daha atarak peşinden gitti. Sonuncu tekmede saf beyaz köle kapıya gelmişti ve eski parçalanmış gömleğinin koluyla gözlerini silerken topallıyordu. Tom arkasından bağırdı, “İçeri al!”

Sonra nefes nefese kanepeye kapandı ve şöyle dedi: “Tam zamanında geldi. İçim amansız düşüncelerle dolmuştu ve acısını çıkaracak kimse yoktu. Ne kadar rahatladım! Daha iyiyim şimdi.”

Tom’un annesi içeri girip kapıyı arkasından kapadı. Korkunun ve çıkarını koruma kaygısının etkisiyle gururunu yitirmiş, oğluna yalvarmak üzere yanına yaklaşmıştı. Bir metre kadar uzağında durduğu oğlunun yiğit endamını ve yakışıklılığını övmeye başladı. Tom iyice umursamaz görünmek için bir kolunu başının altına alıp bacağını da kanepeye uzattı.

“Amanın, ne kadar büyümüşsünüz canım! Tanrım, neredeyse tanıımıyaktım sizi Sahip Tom! Gerçekten! İyice bakın bana. Yaşlı Roxy’yi hatırlıyo musunuz? Yaşlı zenci annenizi hatırlıyo musunuz, tatlım? Artık ölüp cennete gidebilirim, çünkü sizi gördüm...”

“Kısa kes, kısa kes! Ne istiyorsun?”

“Duydunuz mu? Hiç değişmemiş Sahip Tom, hep böyle neşelidir ve yaşlı anasıyla eğlenir. Biliyodum...”

“Kısa kes diyorum! Sadede gel. Ne istiyorsun?”

Bu davranış, acı bir hayal kırıklığı yarattı. Roxy günlerdir güzel hayaller kurmuş; Tom, yaşlı dadısını gördüğüne sevinecek ve nazik birkaç lafla onu gururlandırıp mutlu edecek diye düşünmüştü. Ama iki azarıyla şaka yapmadığı anlaşıldı. Roxy’nin güzel rüyası, aptalca bir eğlence, sefil ve zavallı bir hataydı. Kalbi kırılmıştı ve bir an için ne yapacağını ve ne söyleyeceğini bilemediği için utanmıştı. Sonra derin bir nefes aldı, gözleri yaşardı ve ümitsizlik içinde diğer rüyasını denemek geldi aklına: Oğlunun hayırseverliğine seslenmek. Bir anda hiç düşünmeksizin yalvarmaya başladı:

“Ah Sahip Tom, zavallı yaşlı anacığınız bu aralar öyle şanssız ki! Kolları da biraz sakat ve çalışmıyo. Eğer bana bir dolar verebilerseniz, sadece bir dolar...”

Tom aniden öyle bir hızla ayağa kalktı ki, yaşlı kadın yerinden sıçradı.

“Bir dolar! Sana bir dolar mı vereceğim? Boğarım seni! Bunun için mi geldin buraya? Yıkıl karşımdan! Hemen!”

Roxy yavaşça kapıya gitti. Yarı yoldayken durdu ve kederle şöyle dedi:

“Sahip Tom, siz küçücük bir bebekken sizi besledim ve

delikanlı olana kadar tek başıma büyüttüm. Şimdi genç ve zenginsiniz. Bense beş parasızım ve yaşlandım. Bir ayağı artık çukurda olan yaşlı anacığınıza yardım edersiniz diye gelmiştim buraya...”

Tom bu sözleri öncekilerden de az beğendi, çünkü Roxy’nin sözleri vicdanında yankı bulmaya başlamıştı. Bu yüzden kadının sözünü kesip kararlılıkla ona yardım edecek durumda olmadığını ve yardım etmeyeceğini söyledi.

“Bana hiç mi yardım etmeyeceksiniz Sahip Tom?”

“Hayır! Şimdi git buradan ve beni bir daha rahatsız etme.”

Roxy mütevazı bir tavrıyla başını öne eğdi. Ama eski hatalarının ateşi göğsünde alevlenmiş ve şiddetle yanmaya başlamıştı. Başını yavaşça yukarı kaldırdı ve vücudu, farkında olmadan dik ve egemen bir duruş aldı. Kaybolan gençliğinin bütün görkemi ve zarıflığı ortaya çıkmıştı. Parmağını kaldırıp sözcüklerin üstüne basa basa şöyle söyledi:

“Sözünüzü söylediniz. Şansınız vardı ve bu şansı kendi ayağınızla çiğnediniz. Size bir daha şans verildiğinde dizlerinizin üzerinde yalvarırsınız!”

Soğuk bir titreme geçti Tom’un yüreğinden. Nedenini bilmiyordu. Çünkü böyle saçma bir kaynaktan çıkmış ve ciddiyetle söylenmiş böyle lafların amacına ulaşacağını düşünmüyordu. Yine de doğal olanı yaptı. Küstahlık ve alayla cevap verdi:

“Sen mi bana bir şans vereceksin? Belki şimdiden diz çöksem iyi olur! Ama eğer böyle yapmazsam, hani söz geli mi, ne olur acaba?”

“Olacağı şu. Koşa koşa amcanızın yanına gider ve sizin hakkınızda bildiğim her şeyi tek tek anlatırım.”

Tom'un benzi attı ve Roxy bunu fark etti. Huzursuz düşünceler aklını kurcalamaya başladı. "Nasıl bilebilir? Bir şekilde öğrenmiş olmalı, öyle gözüküyor. Vasiyeti üç ay önce değiştirttim, ama şimdiden borç içinde yüzüyorum. Kendimi ifşa olmak ve mahvolmaktan kurtarmak için her çareye başvurdum. İşleri bayağı düzene soktum sayılır aslında. Şimdi bu şeytan gelip beni buldu. Acaba ne kadar biliyor? Ah, kalbim duracak! Ama suyuna gitmeliyim, başka çaresi yok."

Sonra neşeli bir kahkaha ve boş bir iyimserlik sergilemeye çalıştı ve şöyle dedi:

"Peki sevgili Roxy. Bizim gibi eski dostlar tartışmamalıdır. İşte bir doların. Şimdi neler bildiğini anlat bana."

Yasal olmayan bir senet uzattı. Roxy hiç kıpırdamadan duruyordu. Şimdi hakir görme sırası ona gelmişti ve bu fırsatı boşa harcamadı. Sesinde ve tavrında ağır bir acımasızlık vardı. Öyle ki Tom, eski bir kölenin bile iltifat ve övgülere karşılık yöneltilen on dakikalık hakaret ve ezaları unutmayıp fırsat bulduğunda intikam almanın tadını çıkarabileceğini neredeyse anladı:

"Ne mi biliyom? Ne bildiğimi söyliyim sana. Seni mirastan mahrum bıraktıracak kadarını, hatta daha da fazlasını biliyom ben!"

Tom dehşet içindeydi.

"Daha fazlası mı?" dedi, "Daha fazlasından kastın ne? Daha fazlasına yer var mı ki?"

Roxy alaycı bir kahkaha attı, dudak büküp başı arkada, elleri belinde, şöyle dedi:

"Evet! Elbette! Bilmek istiyon di mi? Elindeki şu bir dolarlık paçavrayla sana ne anlatacağımı sanıyon? Hiç paran

yok ki. Amcana anlatcam, hem de şu dakika. O bana BEŞ dolar vercek anlattıklarım karşılığında ve çok da memnun olacak.”

Kibirle dönüp yürümeye başladı. Tom, panik içindeydi. Kadının eteğini tuttu, beklemesi için yalvardı. Roxy ona dönüp yüksek sesle:

“Bana bak, ne demiştim ben sana?”

“Sen, şey... Hiçbir şey hatırlamıyorum. Ne demiştin?”

“Sana bir şans daha verdiğimde, diz çöküp yalvarıcağsın.” Tom, bir an afalladı. Heyecandan nefes nefese kalmıştı. Sonra şöyle dedi:

“Ah Roxy, genç efendinden böyle korkunç bir şey yapmasını istemezsin. Ciddi olamazsın.”

“Ciddi miyim, diil miyim şimdi anlarsın! Ben buraya yoksulluk ve tevazu içinde gelip ne kadar büyümüş ve yakışıklı olmuşsun diye seni övüyom; seni nasıl büyüttüğümü, hastalandığında sana nasıl baktığımı, dünyada benden başka annen olmadığımı anlatıp yiyecek bir şeyler almak için bir dolar istiyom; sense bana kötü sözler söyleyip, yüzüme tükürüyon, kahrolası seni! Evet efendim, şimdi sana bir şans daha veriyom ve yalnızca yarım saniye, duydun mu?”

Tom diz çöküp yalvarmaya başladı:

“Görüyorsun işte, yalvarıyorum. Gerçekten yalvarıyorum hem de! Şimdi söyle Roxy, anlat hadi.”

İki yüz yıldır telafisiz bırakılmış hakaret ve öfkenin mirasçısı, Tom’a baktı. Derin bir memnuniyet vardı yüzünde. Sonra dedi ki:

“Hoş ve genç bir beyaz bey, bir zenciye diz çöküyo! Zamanım dolmadan bunu görmek istemişim. Haydi Cebrail, çağır beni, hazırım. Kalk ayağa!”

Tom kalktı. Âciz bir şekilde dedi ki:

“Haydi Roxy, daha fazla cezalandırma beni. Hak ettiğimi aldım, ama iyi ol ve bu kadarla bırak beni. Amcama gitme. Bana anlat, ben sana beş dolar veririm.”

“Evet, verirsin eminim. Orada da durmazsın. Ama burada anlatmam sana.”

“Aman Tanrım, hayır!”

“Perili evden mi korkuyon?”

“Yok, hayır.”

“O zaman bu akşam on, on bir gibi perili eve gel. Portatif merdivenini tırman, çünkü ev merdiveninin basamakları kırık. Beni orda bulcaksın. Perili evde kalıyom, çünkü başka yerde kalcak param yok.” Kapıya yöneldi, ama sonra durup “O doları ver bakayım!” dedi. Tom parayı verdi. Kadın inceleyip “Yeter gibi. Banka da yok.” Sonra yine yürüdü ama bir kez daha durdu. “Viski var mı hiç?”

“Evet, biraz.”

“Getir!”

Fırlayarak odasına koştu ve üçte ikisi dolu bir şişe getirdi. Roxy şişeyi kaldırıp biraz içti. Gözleri memnuniyetle parladı ve şişeyi şalının altına alıp “Harika. Yanıma aldım,” dedi.

Tom güç bela kapıyı açtı ve Roxy bir asker gibi mağrur ve dimdik çıktı dışarı.

Tom, Dalkavukluk Yapıyor

Neden doğumlarda seviniyor da ölümlerde üzüliyoruz?
Çünkü işin içinde olan biz değiliz.
Ahmak Wilson'ın Takvimi

Eğer buna meyilliyseniz, kusurları görmek kolaydır.
Bir zamanlar bir adam varmış. Kömüründe hiçbir kusur
bulamayınca, “İçinde tarih öncesinden kalma kurbağalar
var,” diye şikâyet edermiş.
Ahmak Wilson'ın Takvimi

Tom kendini kanepeye attı, zonklayan başını ellerinin arasına aldı ve dirseklerini dizlerinde dinlendirdi. İleri geri sallanıp inledi.

“Zenci bir cadıya diz çöktüm!” diye mırıldandı. “En aşağılık hallere düştüm sanırdım ama öncekiler bunun yanında hiç kalır. Tek tesellim, bu sefer dibe vurmuş olmam. Bundan daha aşağısı olamaz.”

Fakat bu hızlı varılan bir sonuç oldu.

O gece saat onda perili evin merdiveninden tırmandı. Benzi solmuştu, güçsüz ve perişandı. Geldiğini duyan Roxy, odalardan birinin kapısında bekliyordu.

Burası iki katlı ahşap bir evdi. Birkaç yıldır perili olduğu konuşuluyordu ve bu nedenle artık kullanılmıyordu. Kimse artık orada yaşamayacak ya da geceleri yakınından geçmeyecekti. Hatta çoğu kişi gündüz bile yanaşmıyordu. Onun gibi başka bir ev daha olmadığı için perili ev deniyordu. Uzun zamandır ihmal edildiğinden her yeri dökülüyordu. Ahmak Wilson'ın evinden üç yüz metre kadar uzaktaydı. İki ev arasında boşluktan başka şey yoktu. Kasabanın sonunda kalan tek evdi.

Tom, Roxy'nin ardından odaya girdi. Köşeye koyduğu temiz samanları yatak niyetine kullanıyordu, birkaç ucuz ama bakımlı giysi duvarda asılıydı, küçük ışık benekleriyle koridoru aydınlatan teneke bir fenerle etrafa saçılmış sabun ve mum kutuları vardı. Bunlar, sandalye niyetine kullanılıyordu. Oturdular. Roxy şöyle dedi:

“Öyleyse, hemen anlatıcam ve parayı sonra alıcam. Acelem yok. Ne anlatıcam sence?”

“Şey, sen... sen. Ah Roxy, zora sokma beni! Macera ve aptallıklarım yüzünden ne durumda olduğumu nasıl öğrendin, ne biliyorsun anlat hemen.”

“Macera ve aptalık mı! HAYIR efendim, mesele o değil. Benim bildiklerimin yanında o hiçbir şey.”

Tom, kadına dik dik baktı ve şöyle dedi:

“Nasıl yani Roxy? Ne demek istiyorsun?”

Roxy ayağa kalktı ve sanki kader gibi gölgesiyle örttü gencin üzerini.

“Tanrı şahidimdir ki anlatacaklarım doğru. Sahip Dirs-coll ile akrabalığın benimkinden fazla değil. İşte bunu diyorum!” Gözleri zaferle yanıyordu.

“Ne?”

“Evet efendim. Dahası da var! Sen bir zencisin! Esmer bir zenci ve köle! Şu an bir zenci ve kölesin. Ağzımı açarsam, Sahip Driscoll iki gün geçmeden nehrin aşağısında satıverir seni!”

“Kuyruklu yalan, deli saçması!”

“Hiç de yalan değil. Gerçeğin ta kendisi. O yüzden yardım edicen bana. Evet efendim! Sen benim oğlumsun.”

“Şeytan seni!”

“Bugün tokatlayıp durduğun o zavallı çocuk ise Percy Driscoll’un oğlu ve senin efendindir.”

“Canavar seni!”

“Adı Tom Driscoll. Senin adın ise Valet de Chambers ve soyadın falan da YOK, çünkü zencilerin soyadı olmaz!”

Tom yerinden fırlayıp bir takoz aldı eline, ama annesi gülmekle yetinip şöyle dedi:

“Otur yerine, züppe seni! Beni korkutacağını mı sanıyon sen? Ne senin ne de senin gibilerin içinde vardır bu. Eline fırsat geçse, sırtımdan vururdun beni belki, çünkü tam senin tarzın bu. Senin içini dışını bilirim ben. Ama öldürülmek umurunda değil, çünkü bunların hepsi yazılı ve emin ellerde. Bunu bilen adam ben öldürülürsem kimi arayacağını biliyor. Tanrı iyiliğini versin! Eğer anneni de kendin gibi aptal sanıyorsan çok yanıldığını bil! Şimdi otur oturduğun yerde ve ben söyleyene kadar da yerinden kalkma!”

Tom, bir heyecan ve duygu kasırgası içinde kendini hırpaladı bir süre. Sonunda inanca benzeyen bir duyguyla şöyle dedi:

“Hepsi saçmalık. Haydi, o zaman git, elinden geleni ardına koyma. Seninle işim olmaz.”

Roxy cevap vermedi. Feneri alıp kapıya gitti. Tom bir an için korkudan buz kesti.

“Geri dön, geri dön!” diye yalvardı. “Ciddi değildim Roxy, hepsini geri alıyorum. Bir daha asla böyle söylemeyeceğim! Lütfen, geri gel Roxy!”

Kadın bir an durdu, sonra ciddiyetle:

“Bunu bırakman lazım, Valet de Chambers. Sanki dengimmişsin gibi bana Roxy demeye devam edemezsin. Çocuklar annelerine böyle seslenmez. Bundan sonra anneciğim diyeceksin bana, en azından etrafta kimse yokken. Söyle bakayım!”

Tom biraz zorlandı, ama sonunda söyledi.

“Çok güzel. Bir daha sakın unutma, tabii kendi iyiliğin için. Anlattıklarına yalan ve saçmalık demeyeceğini söylemiştin. Seni uyarıyorum, eğer böyle diyecek olursan bana bunu SON kez demiş olursun. Hiç beklemeden Hâkim’e gider ve senin kim olduğunu anlatırım ve de kanıtlarım. İnanıyor musun bana?”

“Ah,” diye inledi Tom, “İnanmaktan da ötesi; biliyorum.”

Roxy fethinin tamamlandığını biliyordu. Kimseye hiçbir şey kanıtlayamazdı. Gerçeğin yazılı olduğu şeklindeki tehdidi yalandı, ama uğraştığı kişiyi tanıyordu ve yaratacağı etkiyi bilerek söylemişti bu sözleri.

Gidip mum kutusuna oturdu. Muzaffer edasının guru ru ve görkemiyle kutu, adeta bir tahta dönüşmüştü. Şöyle dedi:

“Peki o zaman Chambers, şimdi iş konuşalım. Artık aptallık yok. Birincisi, ayda elli dolar alıyorsun ve bunun yarısını bana veriyorsun. Nakit!”

Fakat Tom'un altı dolardan başka parası yoktu. Bunu annesine verip gelecek ay, baştan başlayacağına söz verdi.

"Chambers, borcun ne kadar?"

Tom irkilerek "Neredeyse üç yüz dolar," dedi.

"Nası ödeyecen?"

Tom inledi: "Ah, bilmiyorum. Böyle berbat sorular sorma bana."

Ama Roxy oğlundan bir itiraf alana kadar devam etti. Kılık değiştirmiş halde gizlice etrafı dolaşıyor, evlerden ufak tefek değerli eşyalar çalıyordu; hatta iki hafta önce, yani herkes onu St. Louis'de bilirken, kendi köylülerini epeyce yağmalamıştı. Fakat gerekli miktarı karşılayacağından emin değildi ve kasaba böyle heyecan içindeyken yeni bir girişimde bulunmaktan korkuyordu. Annesi yaptıklarını onayladı ve yardım etmeyi önerdi ama bu Tom'u korkuttu. Sen kasabadan ayrılırsan daha iyi ve güvenli hissederim, başım dik gezerim, dedi titreyerek. Hatta iddiasını öne sürecekti ki annesi sözünü kesip hazır olduğunu söyleyerek hoş bir sürpriz yaptı. Parasını düzenli olarak aldığı sürece, nerede kaldığının önemi yoktu. Uzağa gitmeyeceğini ve parasını almak için ayda bir kez perili eve geleceğini söyledi. Sonra dedi ki:

"Artık senden o kadar nefret etmiyom, ama yıllarca iğrendim senden, herkes gibi. Ben seni değiştirip sana iyi bir aile adı vermedim mi, seni beyaz ve zengin bir beyefendi yapmadım mı? Sayemde mağaza giysileri giyiyosun. Peki, karşılığında ne aldım? Benden hep nefret ettin, başkalarının yanında kötü sözler söyledin ve zenci olduğumu unutmama hiç izin vermedin ve..."

Kendini bırakıp hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı. Tom, "Ama annem olduğunu bilmiyordum, ayrıca," dedi.

“Neyse boş ver. Unut gitsin. Ben unuttum.” Sonra heyecanla ekledi: “Bir daha bunları sakın hatırlatma, yoksa pişman olursun, söyleyeyim.”

Ayrılırken Tom, elinden geldiğince ikna edici bir şekilde: “Anne, sakıncası yoksa, babamın kim olduğunu söyler misin?”

Utanç verici bir soru sorduğunu sanmıştı. Ama yanılmıştı. Roxy gururla başını arkaya atıp dedi ki:

“Hayır, hiç sakıncası yok! Babandan utanmana hiç gerek yok, bunu bil. Bütün kasabanın en asillerindendi. İlk ailelerdendi. Driscoll ve Howard aileleri kadar asil bir ailelendi. Buradaki en iyi soydandı.” Daha da gururlu bir eda ve etkileyicilikle devam etti: “Albay Cecil Burleigh Essex’i hatırlıyor musun? Genç efendin Tom Driscoll’un babasıyla aynı gün ölmüştü ve bütün masonlar, eski dostlar ve rahipler gelip bu kasabanın gördüğü en büyük cenaze törenini yapmışlardı. İşte baban oydu.”

Artan kayıtsızlığının etkisiyle, eski günlerinin zarafetine tekrar kavuştu ve çevresi biraz daha uygun olsaydı kraliçelere has denecek bir tavır takınmış sayılacaktı.

“Şu kasabada senden daha asil doğumlu bir başka zenci yoktur. Haydi, git şimdi! Başın dimdik dolaş. Yemin ederim ki buna hakkın var.”

Su Perisi Açığa Çıktı

*Herkes, “Ölmek zorunda olmamız ne kadar güç,” diyor.
Yaşamak zorunda kalmış kişilerin ağzından çıkan
tuhaf bir şikâyet bu.
Ahmak Wilson’ın Takvimi*

*Sinirliiyken dörde kadar sayın; çok öfkeliyken küfredin.
Ahmak Wilson’ın Takvimi*

Yatağına uzanıp daldığı bazı zamanlarda Tom uykusundan aniden uyanır ve ilk düşünceleri “Ah, neyse ki hepsi rüyaydı!” şeklinde olurdu. Sonra yavaşça yerine uzanır, inleyip sızlanarak “Zenci! Zenciyim ben! Ah, keşke ölsem!” derdi.

Şafak sökerken bu kâbusun tekrarıyla uyandı ve hain uykuya bir daha bulaşmamaya karar verdi. Düşünmeye başladı. Ziyadesiyle acı düşüncelerdi bunlar. Şöyle bir istikamette geziniyorlardı:

“Neden zenciler ve beyazlar yaratılmış? Yaratılacak ilk zenci ne suç işlemişt ki doğum laneti hükmedildi onun için? Neden beyazla siyah arasında böyle korkunç bir fark var? Zencilerin kaderi ne de güç gözüküyor bu sabah! Fakat

dün geceye kadar böyle bir düşünce aklımın ucundan bile geçmemişti.”

Bir saat veya daha fazla iç geçirip inledi durdu. Sonra “Chambers” gelerek kahvaltının neredeyse hazır olduğunu söyledi. “Tom”, bu aristokrat beyaz gencin, onun, yani bir zencinin karşısında titreyişinden ve ona “Genç Efendi” de-yişinden utanç duydu. Sertçe şöyle dedi:

“Defol, gözüme görünme!” Genç gidince kendi kendi-ne mırıldandı: “Bana bir zararı olmadı zavallının, ama onu görmeye tahammülüm yok artık. Çünkü o bir Driscoll, genç bir beyefendi ve bense... Ah, keşke ölsem!”

Devasa bir patlama, beraberinde depremler, dev dalga-lar ve toz bulutlarıyla tabiatı öylesine değiştirir ki tıpkı bir-kaç sene önce Krakatoa'da* yaşanmış olduğu gibi; tepeler çöker, alçak yerler yükselir, çöllerin yerini göller alır ve bir zamanlar yeşil ovaların gülümsediği yerler ise çöle dönüşür. İşte Tom'un başına gelen felaket de manevi tabiatını ben-zer bir şekilde değiştirmişti. Eskiden alçak olan bazı yerleri, idealler seviyesine yükselmişti; bazı idealleri ise vadiler gibi çökmüştü ve başlarına çuval beziyle sünger taşı ve kükürt külleri serpilmişti.

Günlerdir تنها yerlerde dolaşıyor, durmadan düşünü-yor, yönünü bulmaya çalışıyordu. Yeni bir işti bu. Bir arka-daşına rastladığında yılların alışkanlığının gizemli bir şekil-de kaybolduğunu gördü. Kolu uyuşmuştu, el sıkışmak için kendiliğinden uzanmıyordu. İçindeki “zenci”nin alçakgö-nüllülüğü ortaya çıkmıştı. Yüzü kızarmış, utanmıştı. Ayrıca içindeki “zenci” beyaz bir arkadaşın elini sıkıkmak istemesine şaşırılmıştı. İçindeki “zenci” kaldırımda yürürken beyaz kaba-

* Endonezya'ya bağlı volkanik bir ada. (e.n.)

dayı ve aylaklara farkında olmadan yol veriyordu. Kalbinin tanıdığı en sevgili şey olan ve gizlice tapındığı Rowena onu davet ettiğinde içindeki “zenci” utangaç bir bahane buldu ve içeri girip beyazlarla eşit koşullarda oturmaktan korktu. İçindeki “zenci” büzülüp gizlenerek bir oraya bir buraya gitti. Her yüzde, her seste ve harekette şüpheli göründüğünü hatta fark edildiğini hayal ediyordu. Tom’un davranışları öylesine tuhaf ve alışılmadıktı ki insanlar da bunu fark etti. O geçerken arkasından baktılar. Tom direnmesine rağmen kendini tutamayıp geri bakınca, yüzlerdeki o şaşkın ifadeyi yakaladı. Kendini öyle kötü hissetti ki elinden geldiğinde hızlı şekilde gözden kaybolmaya çalıştı. Avlanmış gibi hissediyor ve öyle görünüyordu. Sonra tepelere, tenhalara kaçtı. Nuh’un oğlu Ham gibi lanetlendim, diyordu kendi kendine.

Yemek yerken korkuyordu. İçindeki “zenci” beyazlarla aynı masaya oturmaktan utanıyor ve bu zencinin her an ortaya çıkacağından endişe ediyordu. Bir keresinde Hâkim Driscoll “Neyin var senin? Zenciler gibi uysalsın,” deyince suçlayıcının “Sen yaptın!” diye bağırduğu gizli katiller gibi hissetti kendini. İyi olmadığını söyleyip masadan kalktı.

Sözde “hala”sının ilgi ve sevgisi onun için bir korku kaynağı olmuştu ve bundan kaçınıyordu.

Bütün bu zaman boyunca sözde “amca”sına olan nefreti giderek artıyordu; çünkü kendi kendine “O beyaz. Bense onun eşyası, malı, mülküyüm ve tıpkı köpeği gibi satabilir beni,” diyordu.

Bundan bir hafta kadar sonra, Tom karakterinin çok büyük bir değişim geçirdiğini fark etti. Fakat bunun nedeni aslında kendini tanımayan olmasıydı.

Birçok konudaki fikirleri tamamen değişmişti ve eskisi gibi olmayacaktı. Ancak karakterinin temel yapısı değişmemişti ve de değişmezdi. Bir iki çok önemli özelliği farklılaşmıştı ve zamanla, fırsat doğduğu takdirde, bunun etkileri görülecekti, hem de oldukça ciddi sonuçlarıyla beraber. Büyükle bir zihinsel ve ahlaki kargaşanın tesiriyle, karakteri ve alışkanlıkları tamamen değişmiş gibi görünüyordu, ancak fırtına dinince her şey eski haline döndü. Uçarı ve rahat halleri geri geldi, yine eskisi gibi hissedip konuşmaya başladı. Onu tanıyan hiç kimse, birkaç gün evvelki o zayıf ve dikkatsiz Tom'la arasında bir benzerlik göremezdi.

Köylülere düzenlediği yağma beklediğinden de iyi sonuç verdi. Kumar borcunu ödeyecek kadar paranın yanı sıra, amcasının onun kim olduğunu öğrenip onu mirastan mahrum bırakma ihtimaline karşı da gerekli olan birikimi sağlamıştı. Tom ve annesi, birbirlerinden hoşlanmayı öğrendiler. Annesi henüz onu sevmezdi, çünkü onun ifadesiyle “seviyecek bir tarafı yok”tu. Ancak tabiatı gereği, hükmedeceği bir şeye veya birine ihtiyacı vardı ve Tom hiç yoktan iyiydi. Güçlü karakteriyle saldırgan ve hükmedici tavrı, Tom'un hayranlığını kazandı. Gerçi annesi gereğinden fazla sergiliyordu bu tavırları; fakat yine de Roxy'nin sohbeti kasabanın önemli ailelerinin özel hayatlarına dair renkli hikâyelerden oluşuyordu -çünkü köye her geldiğinde onların mutfaklarından hasat kaldırıp geçiyordu- ve Tom bunları dinlemekten hoşlanıyordu. Tam ona göre şeylerdi. Annesi, parasının yarısını tam zamanında alıyordu ve Tom bu günlerde annesiyle sohbet etmek için perili evde oluyordu.

Ara sıra maaş günü dışında da annesini ziyarete geldiği oluyordu.

Bazen birkaç haftalığına St. Louis'e kaçar ve yine şeytana uyardı. Çok para kazanır ama kazandığını kaybederdi. Sonra biraz daha kaybeder ve en kısa sürede ödeyeceğine söz verirdi.

Bu amaçla kasabada yeni bir yağma düzenledi. Diğer kasabalarla hiç uğraşılmazdı, zaten içini dışını bilmediği ve sakinlerinin alışkanlıklarından habersiz olduğu hanelere girmekten korkuyordu. İkizlerin varışından önceki çarşamba günü, kılık değiştirerek perili eve gitti. Halasına iki gün sonra geleceğini yazmıştı. Cuma sabahına kadar orada annesiyle saklandı. Sonra amcasının evine gidip kendi anahatırıyla arka kapıdan girdi, odasına gitti ve burada aynayla tuvalet eşyalarını kullandı. Bu yağma için bir bohçaya kadın kıyafetleri koymuştu. Annesinin giysilerinden birini giymişti. Elleri siyah eldivenler, yüzüne de peçe geçirmişti. Şafak vaktine doğru yağma için hazırды, ancak pencereden Ahmak Wilson'ı gördü. Bir süre değişik edalar ve tavırlar sergileyerek Wilson'ı oyaladı. Sonra gözden kaybolup diğer kılığına büründü. Yavaşça aşağı inip planlarını gerçekleştirmek için kasabaya inmeye karar verdi.

Fakat içi bir türlü rahat etmedi. Tekrar Roxy'nin elbisesini giydi. Biraz da kendisini yaşlandırdı ki eğer Wilson hâlâ izliyorsa, yaşlı bir kadın, komşusunun evinden çıkıyor sanıp rahatsızlık vermesin. Peki ya Wilson, evden ayrıldığını görürse ve bunu şüpheli bulup takip ederse? Bu düşünce Tom'u ürpertti. O gün için yağmadan vazgeçip bildiği en gizli yoldan perili eve geri koştu. Annesi gitmişti, ama sonra geri geldi. Patsy Cooper'ın evindeki büyük kabul töreni haberini getirdi; bunun kaçırılmaz ve mükemmel bir fırsat olduğunu anlattı. Bunun üzerine Tom yağmaya gitti ve her-

kes Patsy Cooper'ın evindeyken büyük bir başarı elde etti. Başarısı ona cesaret verdi. Hatta mahsulleri arka sokakta annesine teslim ettikten sonra kendisi de törene gitti ve bu evdeki birçok değerli eşyayı da aldıkları arasına dahil etti.

Bu uzun arasözün ardından, aynı cuma akşamı, ikizlerin varışını beklediği esnada genç Tom Driscoll'un odasında gördüğü kız ve bu utanmaz yaratığın kimliği hakkında kafa patlatan Ahmak Wilson'a geldik yine.

Ahmak'ın Heyecan Verici Keşfi

*Bir yazarı memnun etmenin en kesin üç yolu vardır ve bunlar,
seviyesi giderek artan iltifatlar şeklindedir:*

- 1. Kitaplarından birini okuduğunuzu söylemek.*
- 2. Bütün kitaplarını okuduğunuzu söylemek.*
- 3. Bir sonraki kitabının taslağını
okumak için izin istemek.*

*Bunlardan birincisi size, yazarın saygısını kazandırır.
İkincisi, hayranlığını kazandırır. Üçüncüsü ise,
sizi yazarın kalbine taşır.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*Sıfat konusuna gelince: Emin değilseniz üzerini çiziverin.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

İkizler Wilson'a varmış ve sohbet başlamıştı. Muhabbet, keyif ve nezaketle akıp giderken yeni kurulan arkadaşlık da güçlenmekteydi. Wilson takvimini çıkardı ve rica üzerine bir iki pasaj okudu. İkizlerin samimi övgüsü, yazarı öyle sevindirdi ki evde okumak üzere bir bölümünü istediklerinde

memnuniyetle kabul etti. Seyahatleri sırasında, bir yazarı memnun etmenin üç yolu olduğunu öğrenmişlerdi ve şimdi bu üç yöntemden en iyisini deniyorlardı.

Sohbetleri bir ara kesildi. Genç Driscoll gelip gruba katılmıştı. Elini sıkmak için ayağa kalktıklarında bu seçkin yabancıları ilk kez görmüş gibi davrandı. Oysa bu bir göz boyamaydı, çünkü evi soyduğu esnada ikizleri zaten görmüştü. İkizler, Tom'un düzgün yüzlü ve epey yakışıklı olduğunu, hareketlerinde rahatlık hatta zarafet olduğunu fark ettiler. Angelo, kavrayışı yüksek biri olduğunu söylerken Luigi ise sinsi ve kurnaz olduğunu düşünüyordu. Angelo'ya göre Tom rahat ve serbest konuşuyordu; Luigi'ye göre ise pek hoş bir tarzı yoktu.

Angelo, oldukça iyi ve genç bir adam diye düşünürken Luigi, fikrini kendine saklamıştı. Tom'un sohbete ilk katkısı, Wilson'a daha önce yüzlerce kez sorduğu bir soru oldu. Her zaman neşeli ve iyi tabiatla sorulmuştu bu soru ve her defasında biraz acı verirdi, çünkü gizli bir yaraya basıyordu. Ancak bu defa etrafta yabancılar olduğu için acı daha da keskindi.

“Hukukla aranız nasıl? Hiç davanız oldu mu?”

Wilson dudağını ısırды, ama elinden geldiğince umursamaz bir tavır takınarak “Hayır, henüz olmadı,” diye cevapladı. Hâkim Driscoll, ikizlere Wilson'ın biyografisinden söz ederken hukuk bölümünü cömertçe es geçmişti. Genç Tom hoş bir gülüşle şöyle dedi:

“Wilson bir avukattır beyler, fakat şu an çalışmıyor.”

Bu işneleme acıttı, ama Wilson kendini tuttu ve hevesizce şöyle dedi:

“Çalışmıyorum, doğru. Henüz hiç dava almadığım da doğru. Yirmi yıldır, istediğim kadar kitap bile bulamadığım

bir kasabada muhasebe uzmanı olarak geçinmeye çalışıyorum. Fakat hukuk alanında çok iyi olduğum da doğrudur. Senin yaşındayken Tom, bir meslek seçmiş ve kısa sürede mesleğini icra edecek yeterliğe kavuşmuştum.” Tom irkil-di. “Mesleği uygulama şansım hiç olmadı, ancak eğer bir gün bu şansı elde edersem hazır olacağımdan eminim. Nitekim bunca yıl hukuk çalışmaya hep devam ettim.”

“İşte bu; ha gayret! Bunu görmeyi isterim. Bütün işlerimi size teslim etme fikrindeyim. İşlerim ve hukuk büronuz harika bir takım oluşturacaktır, Dave,” dedi genç adam ve tekrar kahkaha attı.

“Eğer teslim edecekseniz...” Wilson, Tom’un odasında ki kızı düşündü ve “Eğer gizli ve rezil işlerinizi bana teslim edeceksiniz, bir şey çıkabilir,” diyecekti ama düşünüp vazgeçti ve şöyle dedi:

“Fakat bu mesele, genel sohbete uygun değildir.”

“Peki, konuyu değiştiririz. Sanırım bana başka bir taş atacaktınız, o yüzden konuyu değiştirmeye hazırım. Kor-kunç gizem nasıl gidiyor bu günlerde? Wilson, süssüz cam kenarlarını yağlı parmak izleriyle kirletip pazardan çekmeyi ve sonra da Avrupa’daki krallara saraylarını süslemeleri için fahiş fiyatlara satmayı planlıyor. Getirsene, Dave.”

Wilson üç tane cam şerit getirip dedi ki:

“Kişinin sağ elini saçlarından geçirtip parmaklarına doğal yağ bulaşmasını sağlıyorum. Sonra parmaklarını cama bastırmasını istiyorum. Derideki ince çizgiler basılmış oluyor ve silecek bir şeyle temas etmediği sürece sonuç kalıcı. Sen başla Tom.”

“Neden? Daha önce bir iki kez parmak izlerimi almıştın zaten.”

“Evet, ama son defasında on iki yaşında küçük bir çocuktun.”

“Doğru. Tabii o zamandan beri epey değiştim. Hem krallar çeşitlilik isterler sanırım.”

Parmaklarını kısa saçlarından geçirip tek tek cama bastırdı. Angelo parmaklarını bir başka cama bastırdı ve Luigi de onu izledi. Wilson camlara adları ve tarihi not edip kaldırdı. Tom yine o kahkahalarından birini atıp:

“Ağzımı açmayayım dedim, ama istediğin çeşitlilikse bir parça camı israf ettin. İkizlerin parmak izleri birbirleriyle aynıdır.”

“Oldu bir kere. Hem ikisini de almak istedim zaten,” dedi Wilson ve yerine geçti.

“Baksana Dave,” dedi Tom, “sen fal da bakardın parmak izi aldığında. Dave tam bir dâhidir. Birinci sınıf bir dâhidir beyler; bu köyde kuvvetten düşen harika bir bilim adamı, kendi evinde onurlandırılanlar gibi bir peygamberdir, çünkü burada bilim adamlarının önemi yoktur pek. Ayrıca kafası için fikir fabrikası derler, öyle değil mi Dave? Ama boş verin siz, bir gün izini bırakacak elbet. Parmak izini tabi, ha ha! Ama bir kez avucunuzu okutmalısınız. Kabul parasının iki katına değer, memnun kalmazsanız paranız iade edilir. Kitap gibi okur bileklerinizi ve başınıza gelecek elli-altmış şeyi söylemekle de kalmaz, olmayacak elli-altmış bin şeyi de anlatır. Haydi Dave, kasabamızın her türlü bilimden anlayan adamı olduğunu anlat ve kimsenin bilmediğini göster beylere.”

Wilson, bu gevezelik ve saçma sözlerden irkildi. İkizler de aynı şekilde hissettiler. Wilson'ı rahatlatmanın en iyi yolunun Tom'un aşırıya kaçan şakalarını görmezden gelerek

meseleye hürmetle ciddi bir muamele göstermek olduğuna karar verdiler. Bu yüzden Luigi şöyle dedi:

“Seyahatlerimiz boyunca el falı baktırdığımız oldu ve nasıl şaşırtıcı şeyler içerdiğini biliyoruz. Eğer bu bir bilim, hem de en büyük bilimlerden biri değilse başka nedir bilmiyorum. Doğuda...”

Tom şaşkın ve inanmamış gibi bakarak dedi ki:

“O hokkabazlık mı bilim? Gerçekten ciddi misiniz siz?”

“Evet, tamamen ciddiyiz. Dört yıl önce avucumuz okundu. Sanki bütün planlarımız avucumuzda yazılıydı.”

“Yani, gerçekten doğru bir tarafı var mı diyorsunuz?” diye sordu Tom, kuşkusu biraz zayıflamaya başlamıştı.

“Vardı elbette,” dedi Angelo, “karakterlerimiz hakkında söylenenler harfi harfine doğrudu, biz bile daha iyi söyleyemezdik. Ayrıca başımıza gelen unutulmaz bir iki olay gözü-müzün önüne serildi. Bizden başkasının bilmediği olaylar.”

“Büyücülükten başka şey değil!” diye bağırdı Tom. İyi-ce ilgisini çekmişti bu konu. “Peki, gelecekte olacak şeyleri bildiler mi?”

“Hepsini doğru şekilde bildiler,” dedi Luigi, “Önceden söylenen en çarpıcı şeylerden iki-üç tanesi gerçekleşti. En çarpıcı olanı ise geçen yıl yaşanandı. Küçük kehanetlerin bir kısmı gerçekleşti. Diğer bazı kehanetler ise henüz gerçekleşmedi ve asla gerçekleşmeyebilir de. Yine de bunlar yaşanırsa daha çok şaşıracam.”

Tom iyice kendine gelmiş ve derinden etkilenmişti. Özür dilercesine dedi ki:

“Dave, bu bilimi küçümsemek istememiştim. Sadece şaka yapıyordum, muhabbet olsun diye işte. Keşke el fallarına baksan. Haydi, bakmayacak mısın?”

“Eğer isterseniz bakarım elbette. Ancak ben bu işte uzmanlaşma şansını elde edemedim ve uzman olduğumu iddia edemem. Geçmiş bir olay avuç içinde açıkça görülüyorsa bunu tespit edebiliyorum, ama küçük şeyleri gözden kaçırıyorum çoğu zaman -tabii, her zaman değil- ama geleceği görme konusunda kendime fazla güvenmiyorum. El falı sanki her gün çalıştığım bir şeymiş gibi konuşuyorum, ama öyle değil. Son on yılda on el bile inceledim diyemem. Yani insanların bu konuda şaka yapması normaldi ve ben de onları durdurmadım. Ne yapacağız söyleyeyim Kont Luigi: Ben geçmişinizi bilmeye çalışacağım ve biraz başarılı olursam, hayır, tamamen başarılı olursam, geleceği es geçeceğim. Uzmanlar böyle yapar.”

Luigi'nin elini aldı. Tom şöyle dedi:

“Dur, henüz bakma, Dave! Kont Luigi, işte kâğıt kalem. Size olacağı söylenen ve bir yıl sonra gerçekleşen en çarpıcı şeyi şuraya yazın ve bana verin ki Dave bunu elinizde görebilecek mi anlayayım.”

Luigi gizlice bir satır yazıp kâğıdı katladı ve “Eğer bilirse, kâğıda bakmanı söyleyeceğim,” diyerek Tom'a uzattı.

Wilson, Luigi'nin avucunu incelemeye başladı. Yaşam çizgisi, kalp çizgisi, akıl çizgisi vs. hepsine bakıp bunların her birinin yanındaki ince iz ve çizgilerle olan ilişkisini dikkatle inceledi. Başparmaktaki yumuşak kısma dokunup şeklini not etti; el ile bilek arasındaki etli kısımla serçe parmağın kök kısmına dokunup bunların da şeklini not etti. Ayrıca parmakları kılı kırk yararak inceledi; şekillerini, büyüklüklerini ve serbest bırakılınca kendiliğinden aldıkları şekli gözlemledi. Bütün bu süreç, üç izleyici tarafından sonsuz bir ilgiyle takip edildi. Hepsinin başları, Luigi'nin

avucuna eğilmişti ve hiç kimse tek kelime edip sessizliği bozmuyordu. Wilson yine avucu yakın incelemeye aldı ve açıklamalarına başladı.

Luigi'nin karakter ve mizacını ortaya koydu; zevklerini, sevmediği şeyleri, meyillerini, hırslarını ve tuhaflıklarını, Luigi'yi kimi zaman ürpertirken diğerlerini güldüren bir şekilde anlattı; ancak ikizler, bu tablonun sanatkâraneliğinden dem vurdular ve doğru olduğunu söylediler.

Sonra Wilson, Luigi'nin geçmişinden söz etmeye başladı. Tedbir ve tereddütle ilerledi. Parmağını, avuçtaki çizgilerden yavaşça geçirdi. Sonra “yıldız” veya benzeri bir işaretle durdu ve o bölgeyi detaylıca inceledi. Bir iki geçmiş olaydan bahsetti. Luigi, doğruluğunu onayladı ve arayış devam etti. Sonra Wilson, şaşırmış bir ifadeyle baktı aniden.

“Burada belki dile getirmemi istemeyeceğiniz bir olay...”

“Söyleyin,” dedi Luigi, iyi huylu bir şekilde, “Beni utandırmayacağınızdan emin olabilirsiniz.”

Fakat Wilson yine de tereddüt etti, ne yapacağını bilemedi.

Sonra şöyle dedi:

“Sanırım çok hassas bir mesele. Bence bunu yazsam ya da kulağınıza fısıldasam daha iyi olacak. Söyleyip söylemem gerektiğine kendiniz karar verirsiniz.”

“Bu olur,” dedi Luigi. “Yazın.”

Wilson, kâğıda bir şeyler yazıp Luigi'ye verdi. Luigi kâğıdı okuyup Tom'a:

“Elinizdeki kâğıdı açıp okuyun Bay Driscoll.”

Tom:

“BİR ADAMI ÖLDÜRECEĞİM KEHANETİNDE BULUNULMUŞTU. YIL DOLMADAN GERÇEK OLDU.”

Tom ekledi, “Aman Tanrım!”

Luigi, Wilson'ın kâğıdını Tom'a verip dedi ki:

“Şimdi şunu okuyun.”

Tom okudu:

“BİRİNİ ÖLDÜRDÜNÜZ, FAKAT BU BİR KADIN MI, ERKEK Mİ YOKSA ÇOCUK MUYDU GÖREMİYORUM.”

“Sezar'ın hayaleti!” dedi Tom şaşkınlıkla. “Şimdiye dek duyduğum en tuhaf şey! Bir adamın avucu, en korkunç düşmanımı meğer! Düşünün, bir kişinin kendi eli, yaşamının en derin ve ölümcül sırlarının kaydını tutuyor ve onu karanlık büyücülere ifşaya hazır. Fakat bu korkunç şey üzerinde yazılıyken, elinize neden baktırırsınız?”

“Ah,” dedi Luigi dinlenerek, “Umursamıyorum bunu. O adamı öldürmemin iyi bir sebebi vardı ve pişman değilim.”

“Neydi sebebi?”

“Öldürülmesi gerekiyordu.”

“Neden yaptığını ben söyleyeyim çünkü kendisi anlatmayacak,” dedi Angelo sıcak bir şekilde. “Benim hayatımı kurtarmak için yaptı, nedeni buydu. Yani soylu bir hareketti, karanlıkta saklanacak bir şey değil.”

“Öyleydi, öyleydi,” dedi Wilson. “Kardeşinizin hayatını kurtarmak için böyle bir şey yapmak, büyük ve asil bir hareket.”

“Haydi,” dedi Luigi, “Bunları söylemeniz çok hoş, ancak fedakârlık, kahramanlık veya büyüklük nedeniyle de olsa

koşulların incelenmesi gerek. Bir ayrıntıyı gözden kaçırdınız. Diyelim ki Angelo'nun hayatını kurtaramasaydım o zaman ne olacaktım? Eğer adamın kardeşimi öldürmesine izin verseydim beni de öldürmeyecek miydi? Görüyorsunuz ya, aslında kendi hayatımı kurtardım.”

“Evet, böyle söylüyorsun,” dedi Angelo, “Fakat ben seni tanıyorum. Kendini düşündüğünü hiç sanmıyorum. Luigi'nin adamı öldürdüğü silahı hâlâ saklıyorum, bir ara size gösteririm. Bu olay, silahı ilginç kılıyor. Luigi'nin eline geçmeden önce de bir geçmişi var ki ilginçliğini daha da artırıyor. Büyük bir Hint prensi olan Barodalı Gaikowar tarafından Luigi'ye verilmişti ve iki-üç yüzyıldır onun ailesindeydi. Sorun çıkaran birçok kişiyi öldürmüştü bununla. Çok güzel değil, diğer bıçaklara veya kamalara ya da burada ne diyorsanız onlara benziyor. İşte, sizin için şeklini çiziyim.” Bir kâğıt çıkarıp hızlı bir çizim yaptı. “İşte, geniş ve öldürücü bir bıçak, kenarları jilet gibi keskin. Üzerine kazılı şeyler, sahiplerinin şifre veya adlarıdır. Luigi'nin adını Roma harfleriyle ve armamızla bizzat ben ekledim. Sapının çok tuhaf olduğunu fark etmişsinizdir. Katı fildişi, ayna gibi cilalı ve on-on üç santim uzunluğunda. Yuvarlak, yetişkin bir adamın bileği gibi, başparmağınızı yaslamamız için uç kısmı düzleştirilmiş. Kavradığınızda, başparmağınız kör uçta oluyor, böylece kaldırıp aşağı indirebilirsiniz. Gaikowar, Luigi'ye verirken bu şeyin nasıl yapıldığını bize gösterdi ve gece sonlanmadan Luigi bıçağı kullandı. Gaikowar, bu yüzden bir adamından oldu.

Kını çok değerli mücevherlerle süslüdür. Elbette, kının bıçağın kendisinden daha güzel olduğunu göreceksiniz.”

Tom kendi kendine dedi ki:

“Buraya geldiğim için şanslıyım. Bu bıçağı üç kuruşa satacaktım yoksa. Mücevherleri cam sanmıştım.”

“Ama devam edin, durmayın,” dedi Wilson. “Merakımız zirvede, cinayeti öğrenmek istiyoruz. Onu anlatın.”

“Yani kısacası, her şeyin suçlusu bu bıçaktı. Gece saraydaki odamıza bir hizmetçi girdi. Bizi öldürüp bıçağı çalmak için. Kının üzerindeki mücevherleri istiyordu hiç şüphesiz. Bıçak, Luigi'nin yastığının altındaydı. Yataklarımızdaydık. Loş bir ışık yanıp sönüyordu. Ben uyuyordum, ancak Luigi uyanıktı ve yatağına birinin yaklaştığını fark etti. Bıçağı kınınan çıkardı, hazırdu ve nevresimleri engel olarak kullanmaktan da çekinmedi. Hava sıcaktı ve o yüzden örtünmemiştik. Birden hizmetçi, yatağın yanında belirdi ve sağ elini kaldırıp boğazımı hedef aldı, fakat Luigi adamı bileğinden yakalamıştı; aşağı çekip bıçağı adamın boynuna sapladı. İşte bütün hikâye bu.”

Wilson ve Tom derin nefes aldılar. Bu trajedi hakkında biraz konuştuktan sonra Ahmak, Tom'un elini alarak şöyle dedi:

“Pekâlâ Tom, senin avucuna hiç bakmadım. Belki senin de merhaba denmeyi bekleyen küçük şüpheli sırların vardır!”

Tom elini çekti, epey şaşkın görünüyordu.

“Bakın, kıpkırmızı oldu!” dedi Luigi.

Tom çirkin bir bakış attı ve sert bir şekilde:

“Kızardıysam katil olduğum için değildir!” Luigi'nin esmer yüzü yandı, fakat o bir şey demeden Tom, endişeli bir aceleyle ekledi: “Ah, binlerce kez özür dilerim. Öyle demek istemedim. Düşünmeden çıktı ağzımdan. Çok özür dilerim. Affedin beni!”

Wilson imdadına yetiştii ve işleri elinden geldiğince düzeltti. Başarılı da oldu. İkizler, Luigi'ye yapılan hakaretten ziyade misafirinin Wilson'a karşı tavrına üzülmüşlerdi. Fakat bu başarı, hakaret eden kişide yansımaları bulmamıştı. Tom rahat gözükmeye çalıştı, ama teşhir oluşuna şahit olan bu üç adama çok kızgındı. Hatta bu durumdan o kadar sıkılmıştı ki o sözleri söylediği için kendine kızmayı bile unutmuştu. İşte o an, Tom'u neredeyse rahatlatıp tekrar iyilik dolu ve dostane haline döndüren bir şey oldu. İkizler arasında bir münakaşa yaşandı. Çok büyük bir tartışma değildi, ama kesinlikle ikisinin de sinirleri çok bozuktu ve daha saygıdeğer nedenlerle münakaşa etmiş gibi davranıyorlardı. Tom'un da katkısıyla alev iyice yükseldi. Alevlerin ortaya çıktığını görme mutluluğunu yaşayabilirdi, ancak kapı çalındı. Bu durum Tom'u ne kadar üzdüyse Wilson'ı o kadar memnun etti.

Wilson kapıyı açtı.

Ziyaretçi iyi huylu, cahil, enerjik ve orta yaşlarda bir İrlandalı olan John Buckstone'du. Dar bir perspektiften bakıldığında büyük bir politikacıydı ve halkı ilgilendiren meselelerin her türlüşünde yer alırdı. Kasabanın en büyük heyecanlarından biri romla ilgiliydi. Rom yanlıları güçlüydi, ancak rom karşıtları da güçlü bir grup oluşturmaktaydı. Buckstone, rom partisiyle çalışıyordu ve ikizleri bulup toplantılarına davet etmek üzere gönderilmişti. Mesajını ilettikten sonra herkesin borsa binasındaki büyük salonda toplanmakta olduğunu söyledi. Luigi daveti nezaketle kabul etti. Angelo daha az nazikti, çünkü kalabalıklardan hoşlanmıyordu ve Amerika'nın güçlü içkilerini içmezdi. Esasen, bazen -böylesi mantıklı gözüktüğünde- tam bir içki karşıtı oluyordu.

İkizler Buckstone'la beraber ayrıldı ve Tom Driscoll davetsiz olarak gruba katıldı.

Uzaktan, ana caddede yanıp sönen meşalelerin uzun bir sıra oluşturduğu görülebiliyor ve davullar, ziller ve düdük sesleriyle uzaktan gelen yaşasın nidalarının zayıf gürültüsü duyulabiliyordu. İkizler bölgeye ulaştıklarında tören geçidinin sonu, borsa binasının merdivenlerine kadar uzamıştı. Salon; insanlar, meşaleler, duman, gürültü ve coşkuyla doluydu. Platforma Buckstone tarafından götürüldüler -Tom Driscoll hâlâ yanlarındaydı- ve “Hoş geldiniz!” nidaları arasında başkanın yanına geldiler. Gürültü biraz durulunca başkan, “Ünlü misafirlerimiz, oybirliğiyle şanlı örgütümüzün üyeliğine seçilip hürlerin cennetine ve kölelerin cehennemine kabul edilsin,” dedi.

Bu güzel sözler, coşku selini tekrar başlattı ve seçim, son derece gürültülü bir oybirliğiyle gerçekleştirildi. Başka bir gürültü fırtınası koptu:

“İslatalım! İslatalım hadi! İçki verin onlara!”

İkizlere viski bardakları verildi. Luigi kadehini kaldırıp dudaklarına götürdü. Ama Angelo içmedi. Bir başka bağırışma yaşandı.

“Diğerinin nesi var?”

“Sarışın olan neden caydı sözünden, neden uymuyor bize?”

“Açıkla! Açıkla!”

Başkan soruşturup bildirdi:

“Talihsiz bir hata yaptık beyler. Kont Angelo devamıza karşıdır. Kendisi içki karşıtıdır ve üyelik için başvurma niyetinde değildir. Oylamayı tekrar ele almamızı dilemektedir. Meclis ne diyor?”

Herkes kahkahaya boğuldu. Işık ve yuhalamalar bunu izledi, ama tokmağın hızla vurulmasıyla düzen sağlandı. Sonra kalabalıktan biri konuştu ve hata nedeniyle üzgün olmasına rağmen mevcut toplantıda bunu düzeltmenin mümkün olmadığını söyledi. Tüzüğe göre bir sonraki olağan toplantıda konu görüşülebilirdi. Gerekeceği için teklif sunmayacaktı. Meclis adına beylerden özür dilemek istedi. Hürriyetin Oğulları Derneği geçici üyeliğinin güzel geçmesi için elinden geleni yapacaktı.

Bu konuşma, bağışmalarla karışık büyük bir alkışla karşılandı:

“İşte bu!”

“İçki karşıtı bile olsa iyi biri!”

“Sağlığına içelim!”

“Gerçek bir içki verin, kadeh artığı değil!”

Bardaklar dağıtıldı ve platformdaki herkes Angelo’nun sağlığına içti. Bu sırada şarkılar yankılanıyordu:

Bu adam çok iyi biridir,

Bu adam çok iyi biridir,

Bu adam çok iyi biridir,

Hiç kimse bunu inkâr edemez.

Tom Driscoll içti. İkinci bardağıydı, çünkü Angelo kadehini indirdiği an onunkini de içmişti. Bu iki kadeh onu pek neşelendirdi, neredeyse aptallaştırdı. Öyle ki merasimlerde son derece canlı ve belirgin biçimde yer almaya başladı. Özellikle de şarkılar, yuhalamalar ve sözlerde.

Başkan hâlâ önde duruyordu. İkizler de yanındaydı. Kardeşlerin birbirine olan benzerliği, Tom Driscoll’un aklına bir espri getirdi. Başkan tam konuşmaya başladı-

ğında öne çıkıp çakırkeyifliğin verdiği güvenle dinleyicilere seslendi:

“Millet, teklifim şu: O sessiz dursun ve bu insan ladesi size bir konuşma yapsın.”

Tasvirinin uygunluğu mecliste karşılık buldu ve bir kahkaha fırtınası koptu.

Yüzlerce yabancıнын karşısında yapılan bu hakaretin yol açtığı utanç nedeniyle Luigi'nin güneyli kanı kaynamaya başladı. Bu genç adamın tabiatında, bir meseleyi boş vermek ya da daha sonra hesaplaşmak yoktu. Birkaç adım atıp olaydan habersiz şakacının arkasında durdu. Daha sonra geri çekilip öyle muazzam şiddette bir tekme attı ki Tom, sahne ışıklarının üzerinden fırladı, kendini en öndeki Hürriyetin Oğulları üyelerinin başları üzerinde buldu.

Ayık bir kişi bile durup dururken kafasının üzerine birinin düşmesini istemez. Sarhoş biriye böyle bir olaya hiç dayanamaz. Driscoll'un üzerine düştüğü Hürriyetin Oğulları üyeleri içinde ayık tek bir kişi yoktu. Hatta muhtemelen dinleyiciler içinde bile tek bir ayık kişi yoktu. Driscoll'u hızla ve öfkeyle sonraki sırada yer alan gruba doğru fırlattılar. Buradakiler ise Driscoll'u önce arkaya, sonra tekrar ön sıraya attı. Bu düzen her sıra tarafından aynen tekrar edildi, ta ki Driscoll, gürültülü ve havalı bir uçuşla kapıya ulaşana dek. Arkasında öfke, itiş kakış, kavga ve küfürle meşgul bir kalabalık bıraktı. Meşaleler düştü. Kulakları sağır edercesine vurulan tokmağın gürültüsü, öfkeli seslerin uğultusu ve dayanamayan grupların çatırtısı üzerinden felç edici “Yangın!” cığlığı duyuldu.

Kavga hemen durdu. Küfürleşmeler sona erdi. Bir an için etrafı tam bir ölüm sessizliği kapladı. Fırtınanın yerini

hareketsiz bir dinginlik aldı. Sonra bir anda kalabalık yine enerjiyle dolup canlandı. Bir o yana bir bu yana sallanıp ilerlemeye çalıştılar. Kenarlardakilerin kapı ve pencerelerden çıkmasıyla kalabalık rahatladı.

İtfaiyeciler hiç bu kadar hızlı davranmamışlardı. Çünkü merkezleri borsa binasının hemen arkasındaydı ve bu sefer uzak bir yere gitmeyeceklerdi. İtfaiye bölüğüyle tulumbacılar bölüğü vardı. Dönemin sınır kasabasının ahlaki ve siyasi prensibi olan eşit paylaşım ilkesine uygun şekilde ikisinin de bir yarısı rom destekçileri, diğer yarısıysa rom karşıtlarından oluşuyordu. İki grupta da yeterince rom karşıtı mevcuttu. İki dakikada kırmızı gömlek ve kasklarını giydiler -gayriresmi kıyafetle asla resmi görev icra etmezlerdi- ve toplantıya katılanlar uzun pencere sıralarına çarpıp çatıdan dışarı akarken itfaiyeciler, tazyikli su fışkırtmaya hazırды. Su, katılımcıların bir kısmını çatıdan uçurup geri kalanlarını ise neredeyse boğdu. Ama bu yangından evlaydı. Pencerelerdeki izdiham hâlâ devam ediyordu ve suların merhametsiz hücumu da sürüyordu. Sonra itfaiyeciler salona girip yangının yapabileceğinden kırk kat fazla hasar vererek her yeri suya doldurdular. Nitekim bir köy itfaiyesi gösteriş yapma şansını her zaman elde etmiyordu. Bu nedenle fırsatını bulunca sonuna kadar kullandılar. Dolayısıyla, düşünceli ve sağduyulu köy sakinleri, yangına karşı değil de itfaiyeye karşı sigortalandılar.

Hâkim Driscoll'un Utancı

Cesaret; korkuya direnmek ve korkuya hâkim olmaktır, korkmamak demek değildir. Bir kişi kısmen korkaksa, cesur olduğunu söylemek iltifat değil, yalnızca kelimenin yanlış kullanılması demektir. Pireleri düşünün! Eğer korkuyu bilmemek cesaret olsaydı hiç tartışmasız Tanrı'nın en cesur yaratıkları onlar olurdu. İster uyanık isterseniz uykuda olun, dünyanın bütün pire orduları, beşikteki bir bebeğe saldırırmışçasına size saldıracaktır. Gece gündüz tehlikenin kucağında ve ölümün pençesinde yaşar, fakat bin yıl önce depremin tehdidine uğramış bir şehrin sokaklarını dolaşan adam kadar bile korkmazlar. Clive, Nelson ve Putnam'dan "korkunun ne olduğunu bilmeyen adamlar" diye söz ederken pireleri de bu gruba dahil etmeli ve hatta sıranın en başına koymalıyız.

Ahmak Wilson'ın Takvimi

Hâkim Driscoll, cuma gecesi saat onda yatağında uyuyordu. Sabahleyin, daha gün doğmadan kalkıp arkadaşı Pembroke Howard'la balık tutmaya gitmişti. İkisi, bu eyalet Birlik'in hâlâ en önemli ve görkemli eyaletiyken Virginia'da çocukluk arkadaşı olarak büyümüşlerdi ve memleketlerinden söz

ederken gururlu ve sevgi dolu bir şekilde “eski” sıfatını hâlâ kullanırlardı. Missouri’de, Old Virginia’dan olan herkese bir üstünlük atfedilirdi ve böyle bir kişi, soyunun bu büyük topluluğu kuran İlk Aileler’den geldiğini kanıtlayabilirse bu üstünlük, yüceliğe dönüşürdü. Howard ve Driscoll aileleri, bu soylu sınıfındandı. Onların gözünde bu bir asaletti. Yazılı olmayan kanunları vardı ve ülkenin yazılı kanunları kadar kesin ve sıkıydı. F.F.V. doğuştan bir beyefendi idi. Hayattaki en büyük görevi, bu büyük mirası korumak ve ona leke sürülmesini önlemektir. Şerefini tertemiz tutmalıydı. Bu kanunlar onun haritasıydı. İzleyeceği yol burada işaretlenmişti. Pusulasından birazcık bile şaşarsa şerefi karaya oturacaktı; bu, beyefendi rütbesinin elinden alınacağı anlamına gelmekteydi. Bu kanunlar, dininin yasakladığı bazı şeyleri yapmasını gerektiriyordu. Bu durumda dininden vazgeçmesi gerekiyordu. Kanunlar, din veya başka bir şeye uymak maksadıyla gevşetilemezdi. Şeref her şeyin üzerindeydi. Şerefin ne olduğunu ve kutsal Virginia sınırları çizildiğinde dünya üzerinde yaşayanların sosyal hukuk ve gelenekleriyle kilise öğretilerinin belirlediği şeref kavramından hangi bakımlardan ayrıldığını bu kanunlar belirliyordu.

Hâkim Driscoll, Dawson’s Landing’in tanınmış ilk sakiniydi. Pembroke Howard’ın ise ikinci sırada geldiği rahatlıkla söylenebilirdi. “Büyük Avukat” diye anılırdı ve bu unvanı hak etmişti. O ve Driscoll aynı yaşta, altmış bir, altmış iki civarındaydılar.

Driscoll bir hür düşünür, Howard ise inançlı ve kararlı bir Presbiteryen olmasına rağmen, sıcak dostlukları bundan hiç etkilenmedi. Fikirleri kendilerine aitti ve bu fikirlerin hiç kimse tarafından -dostları bile olsa- değiştirilmesi,

düzenlenmesi, eleştirilmesi ya da bu konuda öneriler getirilmesi mümkün değildi.

O günlük balık tutma faslı sona erdi. Kayıklarıyla akıntı yönünde ilerlerken ulusal politika ve diğer önemli meselelerden bahsettiler. Bu sırada kasabadan gelen bir sandalla karşılaştılar. Sandaldaki bir adam şöyle diyordu:

“Yeni gelen ikizlerden biri, dün yeğenine tekme attı. Biliyorsun herhalde, değil mi Hâkim?”

“NE yaptı?”

“Tekme attı.”

Yaşlı Hâkim'in dudakları soldu ve gözleri yanmaya başladı. Öfkeden bir an boğulur gibi oldu, sonra konuşabildi:

“Hadi, hadi, devam et! Ayrıntıları anlat!”

Adam anlattı. Sözünü bitirdiğinde Hâkim bir dakika için sessiz kaldı, Tom'un ışıklar üzerinden uçuşunun utanç verici resmini canlandırdı zihninde. Sonra sanki yüksek sesle düşünür gibi şöyle dedi:

“Anlamıyorum. Evdeydim, uyuyordum. Beni uyandırmadı. Yardımım olmadan işlerini halledebileceğini düşündü sanırım.” Bu düşünce üzerine yüzü, gurur ve memnuniyetle aydınlandı ve neşeyle, “Hoşuma gitti bu. Gerçek asil kan işte, değil mi Pembroke?” dedi.

Howard sert bir tebessümle gülümsedi ve başıyla onayladı. Sonra haberleri getiren adam tekrar konuştu: “Fakat Tom ikizi davada yendi.”

Hâkim şaşkınlıkla adama bakıp şöyle dedi:

“Dava mı? Ne davası?”

“İşte Tom, saldırı ve dayak suçlamasıyla Hâkim Robinson'ın karşısına çıkarmış onu.”

Yaşlı adam sanki inme inmiş gibi ufaldı birden. Bayıla-

cak gibi öne kayınca Howard yetişip adamı kollarına aldı ve yatırdı. Yüzüne su serpip şaşkın ziyaretçiye döndü:

“Git hadi, seni burada görmesin. Pervasız laflarının te-sirini görüyorsun. Böyle zalimce bir iftirayı ağzından çıkar-madan evvel düşünmen gerekirdi.”

“Çok üzgünüm böyle yaptığım için, Bay Howard. Biraz düşünseydim böyle yapmazdım ama iftira değil bu. Heps-i doğru, tıpkı anlattığım gibi.”

Kürek çekip uzaklaştı. O sırada yaşlı Hâkim ayıldı ve üzerine eğilmiş anlayışlı yüze acıklı acıklı baktı.

“Doğru olmadığını söyle, Pembroke, doğru değil de!” dedi zayıf bir sesle. Cevap veren davudi seste hiçbir zayıflık yoktu:

“Yalan olduğunu sen de benim kadar iyi biliyorsun, dostum. Eski Dominyon’daki* en asil soydan geliyor o.”

“Tanrı senden razı olsun böyle söylediğin için!” dedi yaşlı beyefendi coşkuyla. “Ah, Pembroke, öyle bir darbe oldu ki bu!”

Howard arkadaşıyla kaldı. Sonra onu evine kadar gö-türdü. Eve girdiklerinde karanlıktı ve akşam yemeği vakti geçmişti. Ama Hâkim’in düşündüğü akşam yemeği değildi. İftiranın, merkezden çürütüldüğünü duymak için can atı-yordu ve Howard’ın da bunu duymasını istiyordu. Tom’u çağırdı ve genç adam hemen geldi. Yara bere içindeydi, zar zor yürüyordu, pek mutlu olduğu söylenemezdi. Amcası oturmasını söyleyip şöyle dedi:

“Maceranı duyduk Tom, hoş bir yalanla da süslenmiş

* Old Dominion: Virginia eyaletine verilen ad. “Virginia Kolonisi”nin, “Virginia Dominyonu” şeklinde yeniden adlandırıldığı dönemden kal-mıştır. (ç.n.)

olarak. Şimdi bu yalanı çürütmek için gerçeği anlat! Nasıl önlemler aldın? Mesele ne durumda?”

Tom kurnazlıkla cevap verdi: “Hiçbir durumda değil. Bitti gitti. Mahkemeye verdim ve yendim onu. Savunmasını Ahmak Wilson yaptı. Aldığı ilk davaydı ve kaybetti. Hâkim, saldırı için beş dolarlık ceza kesti.”

Howard ve Hâkim bu sözler üzerine ayağa fırladılar. Nedenini onlar da bilmiyorlardı. Sonra boş gözlerle birbirlerine bakakaldılar.

Howard bir an ayakta dikildi hiçbir söz söylemeden. Hâkim'in hiddeti uyandı ve adam patlayıverdi:

“Seni adi köpek! Seni pislik! Seni haşere! Soyumun bir darbe aldığını ve bu konuyu halletmek için mahkemeye koştüğünü mu söylüyorsun yani? Cevap ver!”

Tom'un başı öne eğildi ve cevabı anlamlı bir sessizlik şeklinde oldu. Amcası şaşkınlık, utanç ve inanmazlık dolu bir ifadeyle baktı. Üzüntü verici bir görüntüydü bu. Sonunda şöyle dedi:

“İkizlerden hangisiydi?”

“Kont Luigi.”

“Ona meydan mı okudun?”

“Hayır, şey,” diye tereddüt etti Tom. Yüzü beyazladı.

“Bu gece ona meydan okuyacaksın. Howard yardım edecek.”

Tom fenalaşmaya başladı ve halini belli etti. Şapkasını elinde çevirip duruyordu. Saniyeler ilerlerken amcasının öfkeli bakışları giderek kararıyordu. Sonunda kekelemeye başladı ve acıklı bir halde şöyle dedi:

“Ah lütfen, benden bunu istemeyin, amca! Cani bir şeytan o. Asla yapamam. Korkuyorum ondan!”

Yaşı Driscoll konuşmadan ağzını üç kez açıp kapadı. Sonunda hiddetle bağırdı:

“Ailemde bir korkak! Korkak bir Driscoll! Ah, bu utancı hak edecek ne yaptım ben?” Sendeleterek köşedeki kâtibine doğru gitti. Bu yakınmayı iç acıtıcı bir sesle tekrarlardı. Sonra çekmecedен bir kâğıt çıkarıp yavaşça yırtmaya başladı ve hâlâ acı içinde ve yakınlık odada bir aşağı bir yukarı yürürken kâğıt parçalarını farkında olmadan etrafa saçtı. Nihayet dedi ki:

“İşte, vasiyetim yine un ufak halde! Seni mirastan mahrum bırakmaya zorladın beni yine, en soylu babanın alçak evladı! Yıkıl karşımdan! Suratına tükürmeden defol!”

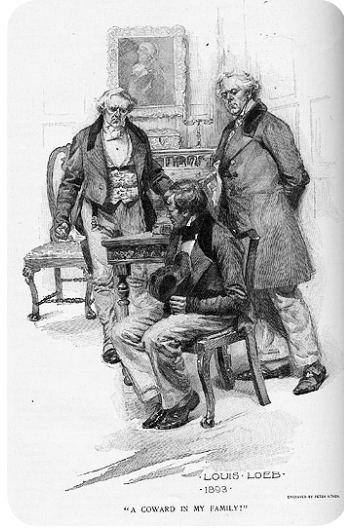
Genç adam oyalanmadı. Bunun üzerine Hâkim, Howard’a döndü: “Tanıgım olacaksın değil mi, dostum?”

“Elbette.”

“İşte, kalem kâğıt. Anlaşmayı düzenle ve hiç zaman kaybetme.”

“On beş dakika içinde Kont’un elinde olacak,” dedi Howard.

Tom çok kederliydi. Malı ve özsaygısıyla birlikte iştahı da kaybolmuştu. Arka kapıdan çıkıp gizli yola girdi. Kederle yol alırken, gelecekteki davranışlarıyla -her ne kadar ihtiyatlı ve dikkatli tasarlanacak olsalar da- amcasının lütfunu geri kazanıp, gözlerinin önünde parçalanan vasiyeti bir kez

daha yazmaya ikna edebilecek miyim onu diye düşünüyordu. Nihayet bunu başarabileceği sonucuna vardı. Bir kez böyle bir zafer elde etmişti ve bir kez yapılan, yine yapılabilirdi. İşe koyulacaktı. Bunun için bütün gücünü kullanacak ve ne pahasına olursa olsun, hatta rahat ve özgürlükçü hayatını kısıtlayacak bile olsa bu zaferi tekrar elde edecekti.

“Başlangıç olarak,” dedi kendi kendine, “yağma planımı tamamlayacağım; kumara da son vermeliyim. Bu, benim en kötü alışkanlığım, en azından benim bakış açımdan öyle; çünkü alacaklılarımın sabırsızlığı nedeniyle amcamın en kolay öğrenebileceği alışkanlığım bu. Bir keresinde benim için iki yüz dolar ödemek ona çok pahalı gelmişti. İki yüz dolar da pahalıysa! Bana amcamın bütün servetine mal olmuştu bu olay. Ama o böyle düşünmemişti tabii. Bazı insanlar bir olayı sadece kendi açılarından görebiliyor. Şimdi ne kadar dibe battığımı bilseydi yardım için bir düello beklemeksizin heba olurdu. Üç yüz dolar! Bir yığın para! Ama onun bundan hiç haberi olmayacak neyse ki. Borcumu temizlediğim an güvendeyim. Ondan sonra tek karta dokunmayacağım. En azından amcam sağken dokunmayacağım, buna yemin ederim. Son icraatıma başlıyorum. Biliyorum, evet, kazanacağım. Fakat en ufak bir hatam daha olursa, biterim.”

Tom Harabeye Bakıyor

*Daha iyi bir dünyaya gittiğini bildiğim birçok
uyumsuz kişi hakkında kafa yormak, beni farklı
bir hayat sürmeye teşvik ediyor.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*Ekim: Borsaya yatırım yapmak için en tehlikeli
aylardan biri.
Diğer tehlikeli aylar ise Temmuz, Ocak, Eylül,
Nisan, Kasım, Mayıs, Mart,
Haziran, Aralık, Ağustos ve Şubat'tır.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Tom kederli bir halde kendi kendine konuşarak Ahmak Wilson'ın evinin yanındaki yolda geziniyordu. İki yandaki boş araziye çevreleyen çitler arasından geçip perili eve yaklaştığında hâlâ konuşmaya devam ediyordu. Sonra yine iç çekip dertli dertli gezinerek geri geldi.

Neşeli birilerinin arkadaşlığını arıyordu: Rowena! Bu düşünce üzerine kalbi sevinçle doldu, ama sonraki düşüncesi heyecanını dindirdi; zira nefret ettiği ikizler de orada olacaktı.

Wilson'ın evinin iskân edilen kısmındaydı. İyice yaklaşınca oturma odasının ışığının yanmakta olduğunu fark etti. İşte Wilson aradığı arkadaşlık için uygundu. Bazen diğerleri yüzünden istenmiyor gibi hissediyordu kendini, ama Wilson, ona karşı her zaman kibar davranırdı. Neyse ki kibarlık, hoş karşılama yerine geçmese de insanın duygularını kurtarıyordu. Wilson, eşikte ayak sesleri duydu, biri boğazını temizliyordu.

“Şu kaypak, macera düşkünü aptal gelmiş. Zavalıcılık büyük ihtimalle bugün arkadaşsız kalacak, kişisel bir hakaret meselesini mahkemeye taşıdıktan sonra böyle olması doğal.”

Kederli bir kapı çalışa cevap verdi: “Girin!”

Tom içeri girdi ve hiçbir şey söylemeksizin bir sandalyeye oturdu.

Wilson kibarca dedi ki: “Oğlum, çok harap gözüküyorsun. Bu kadar kafana takma. Tekme yediğini unutmaya çalış.”

“Ah, yazık!” dedi perişan bir halde, “Mesele o değil, Ahmak, mesele o değil. Binlerce kat daha kötü bir şey, hatta milyonlarca kat daha kötü.”

“Neden Tom, ne demek istiyorsun? Rowena mı?”

“Beni fırlatıp atan mı? Hayır. Bizim ihtiyar kapı dışarı etti beni.”

Wilson kendi kendine “Aha!” diye düşündü, yatak odasındaki gizemli kız geldi aklına. “Driscoll ailesi keşifle meşgulmüş!” Sonra ciddiyetle şöyle dedi:

“Tom, bazı sefahat türleri vardır ki...”

“Ah, saçmalık! Bunun sefahatle ilgisi yok. O lanet İtalyan yabanisine meydan okumamı istedi, ama yapmadım.”

“Evet, elbette böyle yapacaktı,” dedi Wilson düşünceli bir şekilde, “fakat beni şaşırtan bir şey var: Neden dün gece, düellodan önce ya da sonra olsun, bu meselenin icabına kendi bakmadı da böyle bir meseleyi mahkemeye götürmene izin verdi? Bu meselenin yeri mahkeme değildi. Böyle davranmak, amcana göre değil. Anlayamadım hiç. Nasıl oldu bu?”

“Çünkü bu konu hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Dün gece eve gittiğimde uyuyordu.”

“Sen de uyandırmadın? Tom, mümkün mü bu?”

Tom burada istediği teselliye bulamamıştı. Bir süre yerinde kıpırdandı ve sonra şöyle dedi:

“Ona söylememeyi tercih ettim, hepsi bu. Sabah gün doğmadan, Pembroke Howard’la balık tutmaya gideceklerdi. İkizleri kodese tiktırınca -ki başaracağımdan emindim ve böylesine ufak bir cezayla paçayı kurtaracaklarını hayal bile etmemiştim- neyse, kodese tıklınca rezil olacaklardı. Amcam da böyle tiplerle düello falan istemeyecek, buna izin vermeyecekti.”

“Tom, utanıyorum senden! Yaşlı amcana nasıl böyle davranırsın anlamıyorum. Senden daha iyi dostuyum ben onun. Zira koşullardan haberdar olsaydım, amcana olanları anlatıp centilmenlere özgü bir şans elde etmesi için davayı mahkemeye götürmezdim.”

“Götürmez miydin?” diye bağırdı Tom şaşkınlıkla. “Hem de ilk davandı! Ve eğer amcam o şansı elde etseydi ortada bir davanı falan olmayacağını biliyorsun, değil mi? Bugün gerçekten çalışmış ve tanınmış bir avukat olmak yerine, yoksul bir kimse olacaktın. Buna rağmen öyle mi yapacaktın?”

“Kesinlikle.”

Tom bir iki saniye ona baktı. Sonra hüznle başını sallayıp şöyle dedi:

“Sana inanıyorum. Yemin ederim, inanıyorum. Neden bilmiyorum ama öyle. Ahmak Wilson, gördüğüm en büyük aptalsın sen.”

“Teşekkürler.”

“Önemli değil.”

“Senden İtalyan ile dövüşmeni istedi ve sen de reddettin. Şerefli bir soyu bozmuş oldun! Gerçekten utanıyorum senden Tom!”

“Ah, bu hiçbir şey değil! Vasiyet yine yırtılıp atıldığı için hiçbir şey umurumda değil artık.”

“Tom doğruyu söyle, bu iki şeyden başka, yani davayı mahkemeye taşıman ve dövüşmeyi reddetmen dışında, bir kusur bulmadı mı amcan?”

Gencin yüzünü dikkatle izledi, ama Tom’un yüzü ve cevap veren sesi oldukça sakindi:

“Hayır, başka hiç kusur bulmadı. Eğer bir hatamı bulsaydı dün ondan da söz ederdi, çünkü tam havasındaydı. O iki salağı kasabada gezdirip etrafı gösterdi. Eve geldiğinde babasının çalışmayan eski gümüş saatini aradı, en son üç-dört gün önce görmüştü, ama nereye koyduğunu hatırlayamadı. Çalınmış olabileceğini söyleyince her zamanki haline döndü ve bana aptal dedi. Böylece tam da bundan şüphelendiğini anladım. Ama buna inanmak istemiyordu, çünkü kayıp eşyaların bulunma ihtimali, çalınmış eşyalarinkine göre daha yüksekti.”

“Vay !” diye ıslık attı Wilson. “Listeye bir tane daha ekle.”

“Bir tane daha ne?”

“Bir hırsızlık daha!”

“Hırsızlık mı?”

“Evet, hırsızlık. O saat kayıp değil, çalındı. Kasabada bir yağma daha oldu. Hatırlayacağın gibi, aynı gizemli şey daha önce de olmuştu.”

“Ciddi olamazsın!”

“Adım gibi eminim! Sen de bir şeyler kaybettin mi?”

“Hayır. Yani, halam Mary Pratt’in geçen doğum gününde verdiği gümüş kalem kutusunu kaybettim.”

“Çalınmış olduğunu göreceksin, kesin öyle olacak.”

“Hayır, öyle değil. Çünkü saatin çalınmış olabileceğini söyleyip azarı yedikten sonra, odama gidip kayıp bir şeyler var mı diye baktım. Kutu kayıptı, çünkü yanlış yere konmuştu, sonra buldum.”

“Başka bir şey kaybetmediğinden emin misin?”

“Yani, önemli bir şey kaybetmedim. İki-üç dolarlık bir yüzük vardı, ama bir yerden çıkar. Bir daha bakarım.”

“Bence bulmayacaksın. Yağma oldu diyorum sana. Girin!”

Yargıç Robinson içeri girdi, Buckstone ve polis müdürü Jim Blake de yanındaydı. Oturdular ve biraz havadan sudan konuştuktan sonra Wilson dedi ki:

“Bu arada, çalınanlar listesine yeni bir eşya, hatta belki de iki eşya ekledik. Hâkim Driscoll’un eski gümüş saati kayıp ve Tom da altın yüzüğünü kaybetmiş.”

“Kötü bir durum,” dedi yargıç “ve zaman geçtikçe daha da kötüleşiyor. Hankse, Dobson, Pilligrew, Orton, Granger, Hale, Fuller, Holcomb ailesi, kısacası Patsy Cooper’ın yakınında yaşayan bütün ailelerin biblo ve çay kaşığı gibi küçük,

kıymetli ve kolay taşınan eşyaları çalınmış. Şu çok açık ki hırsız, Patsy Cooper'ın evindeki kabul töreninden faydalanmış. Bütün komşular onların evindeyken ve zenciler de gösteriyi izlemek için çitlerin etrafında toplanmışken boş evleri rahatça soymuş. Patsy perişan halde. Komşuları ve bilhassa da yabancı misafirleri adına çok üzgün. Onlar adına öyle üzgün ki kendi kayıpları için endişelenmiyor bile.”

“Yine eski yağmacı,” dedi Wilson, “Sanırım bundan kuşkumuz yok.”

“Memur Blake öyle düşünmüyor.”

“Evet, yanıyorsunuz,” dedi Blake, “Diğer seferlerde hırsız erkekti. Bildiğimiz gibi birçok kanıt vardı, gerçi yakalayamadık ama bu seferki hırsız bir kadın.”

Wilson'ın aklına hemen gizemli kız geldi. Artık hep aklındaydı fakat onu yine alt etti. Blake devam etti:

“Düşük omuzlu yaşlı bir kadın, kolunda sepeti var ve karalar içinde matem giysisi giymiş. Dün vapura binerken gördüm onu. Sanırım Illinois'de yaşıyor, ama nerede yaşadığı hiç önemli değil. Onu bulacağım. Bundan emin olabilir.”

“Neden hırsızın o olduğunu düşünüyorsunuz?”

“Bir kere ondan başkası yok. Ayrıca zenci bir yük arabacısı, bu kadını evlere girip çıkarken gördüğünü söyledi. Ne hikmetse, onu her gördüğünde soyulmuşlar.”

Bunun yeterli bir kanıt olduğu kabul edildi. Birkaç saniye süren keskin bir sessizliğin ardından Wilson dedi ki:

“En azından iyi haber şu ki Kont Luigi'nin pahalı Hint hançerini rehin veremez ya da satamaz.”

“Amanın!” dedi Tom, “O da mı kayıp?”

“Evet.”

“Gerçekten tam bir vurgun olmuş! Peki, neden rehin veremez ya da satamaz?”

“Çünkü ikizler dün gece Hürriyetin Oğulları toplantısından eve döndüğünde yağma haberi her yerde konuşuluyordu ve Patsy Teyze ikizler bir şey kaybetti mi diye meraklanıyordu. Hançerin kaybolduğunu görünce polisle rehincilere haber verildi. Evet, büyük bir vurgundu, ama yaşlı kadının bundan bir kârı olmayacak, çünkü enselenecek.”

“Bulana ödül verecekler mi?” diye sordu Buckstone.

“Evet, hançer için beş yüz dolar, hırsız bulanaysa beş yüz dolar daha verecekler.”

“Ne aptalca bir fikir!” diye bağırdı polis müdürü. “Hırsız yanlarına gitmez, başkasını da göndermez. Kim giderse yakalanacak, çünkü hiçbir rehinci yok ki bu fırsatı tepip...”

O anda Tom’un yüzündeki değişimi biri fark etseydi yeşille beyaz arasındaki rengi merak uyandırabilirdi. Kendi kendine dedi ki: “Bittim ben! Hesabımı asla ödeyemeyeceğim. Yağmadan elde ettiklerimin geri kalanı da borcumun yarısına yetmez. Ah, biliyorum. Bittim, bittim. Bu sefer kesin hem de. Ah, korkunç bu. Ne yapacağım, nereye gideceğim bilmiyorum!”

“Sakin olun,” dedi Wilson Blake’e. “Dün gece yarısı, onlar için bir plan yaptım ve sabah iki gibi her şey hazırды. Hançerlerini geri alacaklar ve nasıl olduğunu size daha sonra açıklayacağım.”

Herkesi meraklandığı görülüüyordu ve Buckstone dedi ki:

“Bayağı iştahlandırdınız bizi. Wilson, eğer bizimle bu sırrı paylaşmanızın mahsuru yoksa...”

“Ah, derhal söyledim Buckstone, fakat ikizlerle bu konuda hiçbir şey söylememek üzere anlaştık ve anlaşmaya

uymalıyız. Ancak size temin ederim, üç gün bile bekleme-yeceksiniz. Ödül için epey çabuk başvuran biri olacak ve hemen sonrasında hem hırsız hem de hançeri size göstereceğim.”

Polis müdürü hayal kırıklığına uğramış ve şaşırılmıştı. Şöyle dedi:

“Olabilir, evet. Umarım öyle olur ama bir şey anlıyorsam ne olayım. Bu kadarı bendeniz için çok fazla.”

Konu hakkında her şeyden bahsetmiş gibiydiler. Kimsenin söyleyecek başka şeyi yoktu. Kısa süren bir sessizliğin ardından yargıç Wilson’a kendisi, Buckstone ve polis müdürünün Demokrat Parti adına komite oluşturdıklarını söyledi ve belediye başkanlığına aday olmasını istedi. Nihayetinde bu küçük kasaba, şehir olmak üzereydi ve ilk seçim yaklaşıyordu. Bu, Wilson’ın herhangi bir partiden ilk kez ilgi görüşüydü. Mütevazı bir ilgiydi, ama nihayet kasaba hayatında ve faaliyetlerinde tanınması demekti. Tepeye doğru bir basamaktı ve Wilson derin bir minnet duydu. Teklifi kabul etti. Komite, Wilson’ın evinden ayrıldı ve genç Tom da onları izledi.

Roxana Islah Konusunda Israrcı

*Gerçek güney karpuzunun yeri bambaşkadır ve sıradan
olanlarla karşılaştırılmaz. Dünya lükslerinin başında gelir,
Tanrı'nın yeryüzüne bahşettiği bütün meyvelerin kralıdır.
Bir kere tadına bakan, meleklerin ne yediğini bilir.
Havva'nın aldığı bir güney karpuzu değildi.
Bunu biliyoruz çünkü tövbe etti.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Wilson komiteyle olan görüşmesini sonlandırdığı esnada, Pembroke Howard rapor vermek üzere yan binaya giriyordu. Yaşlı hâkimi, sandalyesinde ciddi bir halde oturup beklerken buldu.

“Eee, Howard? Haberler nasıl?”

“Daha iyi olamaz.”

“Kabul ediyor, değil mi?” diye sorarken mücadele ışığı parladı Hâkim'in gözlerinde.

“Kabul ne demek? Hemen atladı.”

“Gerçekten mi? Güzel, çok güzel. Beğendim. Ne zaman olacak?”

“Şimdi! Hemen! Bu gece! Hayranlık verici bir adam, hayranlık verici!”

“Hayranlık da nesi? Harika biri! Böyle bir adama karşı durmak bir onur ve zevktir. Hadi bakalım! Git, her şeyi ayarla ve en içten iltifatlarımı ona ilet. Hakikaten nadir bulunur türden bir adam. Senin de söylediğin gibi hayranlık verici!”

“Onunla, Wilson'ın evi ile perili ev arasındaki boşluk alanda buluşacağım ve kendi silahlarımı getireceğim.”

Hâkim Driscoll, memnuniyetin verdiği heyecanla kordorda yürümeye başladı; ama hemen sonra durup Tom'u düşündü. İki kez kâtibine yöneldi ve iki kez geri döndü. Sonunda dedi ki:

“Bu dünyadaki son gecem olabilir. Risk almamalıyım. Değersiz teki ama büyük ölçüde bu benim hatam. Ağabeyim, onu ölüm döşeğindeyken bana emanet etti. Ama onu iyice eğitip adam etmek yerine şımarttım ve emanete ihanet ettim. Şimdi terk etme günahını da buna ekleyemem. Bir kere affettim zaten ve bir defa daha affetmeden önce onu uzun ve zor bir denemeye tabi tutmalıyım. Tabii yaşarsam, ama bu riski göze alamam. Hayır, vasiyeti tekrar yazdırmam gerek. Fakat düellodan sağ çıkarsam vasiyeti saklayacağım. O bilmeyecek ve ıslah olana kadar söylemeyeceğim. Bu seferki ıslahın kalıcı olduğundan emin olacağım.”

Vasiyeti tekrar yazdırdı ve sözde yeğeni yeniden servetin varisi oldu. İşini bitirmek üzereyken Tom düşüncelere dalmış halde eve geldi ve parmak ucunda yürüyerek oturma odasının önünden geçti. İçeri göz atıp hızla ilerledi, çünkü

bu gece amcasının görüş alanına girmek, ona zarardan başka şey getirmezdi. Amcası bir şey yazıyordu! Gecenin bu saatinde alışılmadık bir şeydi bu! Ne yazıyor olabilirdi? Buz gibi bir endişe kapladı Tom'un yüreğini. Kendisiyle ilgili bir şey miydi yazdığı? Öyle sanıyordu. Kötü şans bir kere başladı mı serpinti olarak değil sağanak olarak geliyor, diye düşündü. O belgeye bakıp neler olduğunu anlayacağım, dedi kendi kendine. Birinin geldiğini duyunca ortadan kayboldu. Gelen Pembroke Howard'dı. Neler dönüyordu?

Howard büyük bir memnuniyetle dedi ki:

“Her şey yolunda ve hazır. Yanında tanığı, cerrahı ve kardeşiyle dövüş alanına gitti. Wilson'la beraber her şeyi ayarladık. Tanığı Wilson olacak. Üç atış hakkımız var.”

“İyi! Ay nasıl görünüyor?”

“Neredeyse gün kadar parlak. Uzaklık da mükemmel, yaklaşık on dört metre. Rüzgâr yok, hiç esmiyor. Hava sıcak ve durgun.”

“Hepsi güzel, harika! Al bakalım Pembroke, şunu oku da şahitlik et.”

Pembroke, vasiyeti okuyup şahit oldu. Sonra yaşlı adamın elini sıkıp şöyle dedi:

“İşte şimdi oldu York. Biliyordum böyle yapacağını. O zavallı çocuğu dövüştüremezdin, yenileceğini bile bile hem de. Kendisi için olmasa bile babasının hatırı için böyle yapmayacağını biliyordum.”

“Ölmüş babasının hatırı için, biliyorum. Çünkü zavallı Percy... Ama Percy benim için ne kadar değerliydi biliyorsun. Fakat ben bu gece ölmedikçe Tom'un bundan haberi olmayacak.”

“Anladım. Sırrımı saklayacağım.”

Hâkim vasiyeti kenara koydu ve iki arkadaş dövüş alanına doğru yola çıktı. Bir dakika sonra vasiyet Tom'un elindeydi. Umutsuzluğu bir anda yok oldu ve hisleri birden değişti. Vasiyeti dikkatlice yerine koydu ve ağzını yayıp şapkasını defalarca başında döndürerek kimsenin duymayacağı biçimde “Yaşasın!” nidaları attı. Heyecan ve sevinç içinde kendi kendine konuştu, ama arada sırada alçak sesli sevinç nidaları atmaktan da kendini alamadı.

Kendi kendine şöyle dedi: “Yine servetim var, ama bunu bildiğimi açık etmemeliyim. Bu sefer sıkıca tutunacağım. Artık kumar oynamayacağım, içki içmeyeceğim, çünkü... Çünkü yine böyle şeylerin olmasına izin vermek istemiyorum. Tek yolu bu. Bunu daha önce düşünmeliydim, ama istememiştim. Bu sefer öyle korktum ki bir daha işi şansa bırakamam. Bir daha asla! Çok fazla uğraşmadan amcamı alt edebileceğime inandırmıştım kendimi bu akşam, ama üzüntü ve tedirginlikten mahvoldum. Bana bu konudan bahsederse, tamam. Ama bahsetmezse bildiğimi belli etmeyeceğim. Şey, aslında Ahmak Wilson'a anlatmak isterdim, ama hayır, bunu düşüneneceğim. Belki de söylemem.” Yine sessiz bir yaşasın çekti ve “Artık ıslah oldum ve bu sefer değişmeyeceğim!”

Son bir sessiz gösteriyle kapatmak üzereydi ki Wilson'ın marifeti sayesinde Hint hançerini rehin vermesinin veya satmasının mümkün olmadığını hatırladı ve tam da bu sebeple borçlularına ifşa olma tehlikesi vardı. Neşesi tamamen yok oldu. Şansızlığı yüzünden inleyip sızlanarak kapıya doğru gitti. Yukarı sürükledi kendini. Odasında ümitsiz ve mahzun bir halde düşündü uzun süre. Elinde Luigi'nin Hint hançeri vardı. Sonunda iç çekip şöyle dedi:

“Bu taşları cam ve bu fildişini de kemik farz etseydim bu şey beni hiç ilgilendirmezdi; çünkü hiçbir değeri olmazdı, beni derdimden de kurtaramazdı. Ama şimdi son derece ilgimi çekiyor; evet, biraz da kalbimi kırıyor. Bir çuval altın, ellerimde toza döndü. Beni kurtarabilirdi, hem de çok kolay kurtarabilirdi, ama ben mahvolmayı seçtim.

Sanki yanı başımda bir cankurtaran varken boğuluyor gibiyim. Kötü şans hep beni buluyor ve talih hep başkalarına gülüyor. Ahmak Wilson mesela; onun kariyeri bile sonunda iyi gitmeye başladı. Peki, bunu hak etmek için ne yaptı acaba? Evet, kendi yolunu açtı, ama bununla yetinmeyip benimkini kapatmak istiyor. Kirli ve bencil bir dünya bu. Keşke bu dünyadan çıkıp gidebilsem.” Mum ışığını, kılıftaki mücevherlerin üzerinde oynattı, ama ışıltı ve parıltılar gözlerini büyülemekten uzaktı; bunlar, sadece kalbini acıtırıyordu. “Bu konuda Roxy’ye hiçbir şey söylememeliyim,” dedi, “Roxy, çok cesur. Bu taşları söküp satar, sonra da tutuklanır ve taşların izi sürülünce de...” Bu düşünce onu ürpertti ve onu itham edeni yanı başında hisseden bir suçlu gibi gizlice etrafına bakarak hemen bıçağı sakladı.

Uyumaya çalışmalı mıydı? Ah, hayır, uyku ona göre değildi. Derdi, uykuyla akıldan çıkmayacak kadar unutulmaz ve eziyetliydi. Onunla kederlenecek biri lazımdı. Çaresizliğini kendisiyle beraber Roxy’ye taşıyacaktı.

Uzaktan birkaç silah sesi duydu, ama böyle şeyler nadir yaşanmıyordu. Bu yüzden pek etkilenmedi. Arka kapıdan dışarı çıktı, batıya doğru döndü. Wilson’ın evinden geçti, yol boyunca ilerlerken eve yaklaşanlar olduğunu gördü. Bunlar karşılaşmadan dönen düelloocularıydı. Onları tanıdığını düşündü, ama beyaz insanların refakatini arzulamıyordu. Çitin ardına saklanıp yolundan çekilmelerini bekledi.

Roxy iyi hissediyordu. Dedi ki:

“Sen neredeydin çocuk? Sen yok muydun?”

“Nerede?”

“Düelloda.”

“Düelloda mı? Düello mu oldu?”

“Tabii ki oldu. Hâkim ikizlerden biriyle düello yaptı.”

“Aman Tanrım!” Sonra kendi kendine ekledi: “Bu yüzden vasiyeti yeniden yazmış. Öleceğini düşündüğü için bana karşı yumuşamış. Demek Howard’la birlikte bunun için uğraşıyorlardı. Ah, ikiz onu öldürdüyse, mahrum...”

“Ne mırıldanıp duruyon öyle Chambers? Neredeydin? Düello olacağından haberin yok muydu?”

“Hayır, yoktu. İhtiyar, benim Kont Luigi’yle dövüşmemi istemişti, ama başaramadı. Zannımca aile onurunu kendisi kurtarmaya karar verdi.”

Bu fikre gülüp Hâkim ile olan konuşmasını detaylarıyla anlattı. Hâkim’in ailesinde bir korkak bulunması nedeniyle nasıl dehşete kapılıp utandığını söyledi. Kısa süreliğine Roxy’ye baktı ve bu defa kendisi dehşete düştü. Roxana’nın göğsü bastırdığı heyecanla inip kalkıyordu, yüzünde ölçsüz bir kınamayla sert sert baktı Tom’a.

“Ve sen ise bu fırsattan hemen faydalanacağın yerde, sana tekme atan adamla dövüşmeyi reddettin, ha? Bir de utanmadan gelmiş bana anlatıyon, seni gidi adi fare! Ah, midemi bulandırıyorusun! İçindeki zenci yapıyor bunları, nedeni bu. Senin otuz bir parçan beyaz, sadece bir parçan zenci ve işte o küçücük parça senin ruhun. Kurtarılmaya değmez, çöpe fırlatılmaya değmez. Soyunu utandırdın sen. Baban görse ne derdi? Mezarında ters döndü adam.”

Son üç cümle Tom’u çok öfkeliendirdi. Babam sağ olsay-

dı ve öldürülecek kadar yakın mesafede bulunsaydı, o adama olan teşekkür borcum konusunda çok kesin bir fikrim olduğunu ve hayatım pahasına bile olsa bu borcu ödemek istediğimi annem de öğrenirdi, diye düşündü. Ancak bu düşüncesini kendine sakladı. Annesinin o anki durumunda böylesi en güvenilir olanıydı.

“Ne oldu senin Essex soyuna? Anlamadığım şey bu. Sadece taşıdığın Essex kanı da değil, iyi düşününce göreceksin, sadece o değil! Benim büyük büyük büyük büyükbabam ve senin büyük büyük büyük büyük büyükbaban Kaptan John Smith de Virginia’nın en asil ve en soylu ailelerindendir. Onun büyük büyükannesi ise Kızılderili kraliçe Pocahontas’tı, kocası da Afrika’da zenci bir kraldı. Bir de sana bak! Sinsice düellodan kaçtın, bütün soyumuzu alelade bir köpek gibi rezil ettin! Evet, hepsi içindeki zenci yüzünden!”

Roxy mum kutusuna oturup derin düşüncelere daldı. Tom onu rahatsız etmedi. Bazen ihtiyatı elden bıraktığı oluyordu, ama böyle durumlarda değil. Roxana’nın kızgınlığı yavaş yavaş da olsa dindi. Tamamen yatışmış gibi görüldüğü zamanlarda bile sessizce mırıldanmalarla öfkesini boşaltıyordu. Birinde demişti ki: “Tırnak kadar zenci var içinde, yani çok az ama bu bile ruhunu acıtmak için yeterli.”

Sonra hemen şöyle mırıldandı: “Evet efendim, bir yük-sük dolduracak kadar.” Nihayet abuk sabuk sözlerini bitirdi ve yüzü aydınlanmaya başladı. Bu durum Tom’un hoşuna gitti. Artık annesinin huylarını tanımaya başlamıştı ve keyiflenmenin eşliğinde olduğunu anladı. Ara sıra farkında olmadan parmağının ucunu burnuna götürdüğünü fark etti. Daha yakından bakıp dedi ki:

“Neden burnunun ucu soyulmuş anne, nasıl oldu bu?”

Öyle içten bir kahkaha attı ki Tanrı böyle mükemmel bir gülüşü, cennetteki mutlu meleklerle yeryüzünde yüzü yara bere içinde gezen zenci köleden başkasına lütfetmemiştir. Roxy dedi ki:

“Şu düello var ya, ben de katıldım ona.”

“Amanın! Kurşun mu geldi?”

“Evet efendim, aynen öyle oldu.”

“Deme! Neden, nasıl oldu bu?”

“Şöyle oldu: Ben burda oturuyodum, karanlıkta biraz içim geçmiş, birden booom! Silah sesi, tam şuradan geldi. Noluyo diye bakmak için dışarı fırladım. Ahmak Wilson'ın evinin oradaki penceresiz yerde durdum, o tarafta hiç pencere yok zaten. Sonra karanlıkta dikilip dışarı baktım. Ay ışığında tam aşağıda ikizlerden birini gördüm, küfrediyodu -öyle çok değil, hafif küfrediyodu- şu esmer olan ikizdi küfreden, omzundan vurulmuştu. Doktor Claypool yarasına bakıyordu, Ahmak Wilson da yanındaydı. Hâkim Driscoll ile Pem Howard, biraz ötede tekrar hazırlanmalarını bekliyodu. Sonra yine dövüş vaziyeti aldılar, pat pat diye silahlar başladı ve ikiz ‘Ah!’ dedi, bu sefer elinden vurulmuştu. Aynı kurşunun sarmaşıkların altındaki kütüklerden geçtiğini duydum. Bir daha ateş ettiklerinde ikiz yine ‘Ah!’ dedi. Ben de öyle dedim, çünkü onun elmacık kemiğinden seken kurşun sarmaşıklardan geçip tam yüzüme geldi ve burnuma çarptı. Bir santim ileride dursaydım burnum kopcağı! İşte kurşun burada, onu buldum.”

“Onca zaman orada mı bekledin?”

“Sorulması gereken bir soru bu, değil mi? Başka ne yapardım? Her gün düello görme şansım olmuyor ya!”

“Tam hizalarındaymışsın. Korkmadın mı?”

Kadın küçümseyici bir şekilde burun kıvrıdı.

“Korkmak mı? Smith-Pocahontas ailesi hiçbir şeyden korkmaz, kurşun da neymiş?”

“Yeterince cesaretleri var da sağduyuları eksik. Ben ol-
sam orada beklemezdim.”

“Seni suçlayan yok ki!”

“Başkası yaralandı mı?”

“Evet, sarışın ikizle doktorlar, bir de tanıklar dışın-
da hepimiz vurulduk. Hâkim yaralanmadı, ama Ahmak’ın
‘Kurşun saçımdan geçti,’ dediğini duydum.”

“Amanın!” dedi Tom kendi kendine, “dertlerimden kur-
tulumaya bu kadar yaklaşmışken bir santimle kaçırdım. Ah
yazık! Beni bulup zenci tacirlerine satmak için yaşayacak.
Evet, hiç düşünmeden yapar bunu.” Sonra yüksek sesle ve
ciddi bir tavırla dedi ki:

“Anne, berbat bir durumdayız.”

Roxana heyecandan zor nefes alarak dedi ki:

“Çocuk! Neden öyle dedin birden? Nooldu?”

“Şey, sana anlatmadığım bir şey var. Ben dövüşmem
deyince, vasiyeti yine yırttı ve...” Roxana’nın yüzü bembeyaz oldu ve dedi ki:

“Şimdi bittin işte! Hepten bittin! Sonumuz geldi. İkimiz
de aklıktan...”

“Dur da beni iyice dinle! Kendisi dövüşmeye karar ve-
rince ölebileceğini ve beni tekrar affetme imkânının olma-
yacağını düşündü sanırım. Bu yüzden, vasiyetini tekrar yaz-
dırdı. Ben gördüm, her şey yolunda. Ama...”

“Ah, çok şükür. Kurtulduk o zaman! Kurtulduk! Öyley-
se ne diye buraya gelip böyle korkunç şeylerden konuşup...”

“DUR bakalım, anlatıyorum, izin ver de sözümlü bitireyim. Soygundan elde ettiklerim, borcumun yarısını bile ödemez. Tabii akla gelen ilk şey alacaklılarım... Biliyorsun işte ne olacağını.”

Roxana şaşkına döndü ve oğlundan onu yalnız bırakmasını istedi. Bu meseleyi enikonu düşünmeliydi. Etkileyici bir şekilde dedi ki:

“Sana diyorum, artık gereğinden fazla dikkatli davranmalısın! Şöyle yapacaksın: Amcan ölmedi, yani vasiyeti yine bozabilir. Hem bu seferki son olacak, şimdi beni dinle! Şu birkaç gün, neler yapabilceğini göstermen lazım ona. Çok uslu olmalısın ve amcan bunu görmeli. Sana inanmasını sağlayacak her şeyi yapmalısın. İhtiyar Pratt Hala'ya karşı da tatlı dilli olmalısın. Halan, Hâkim üzerinde çok etkili ve senin en iyi dostun. Sonra dosdoğru Saint Louis'e gideceksin. Böylece senden yana olacak. Sonra o insanlarla anlaşma yapacaksın. Amcanın uzun yaşamıyacağını -gerçek de bu zaten- ve borcunun faizini ödiyeceğini söyleyeceksin, hem de büyük faiz ödiyeceksin. Yüz on mu, nasıl deniyor?”

“Aylık yüzde on mu?”

“İşte öyle. Sonra elindekileri yavaş yavaş satıp faizi ödiyeceksin. Ne kadar dayanır?”

“Sanırım beş altı aylık faizi ödemeye yeter.”

“Tamam öyleyse. Amcan altı ay içinde ölmeze bile bir şey fark etmez. Takdiri ilahi... Uslu durursan güvende olursun.” Haşın bir bakışla ekledi, “Uslu OLCAKSIN, biliyon di mi?”

Güldü ve her hâlükârda deneyeceğini söyledi. Annesi yumuşamadı. Ciddiyetle dedi ki:

“Denemek yetmez. YAPCAKSIN! Tek bir iğne bile çal-

maycaksın, çünkü bu artık güvenli değil. Bir daha kötü kişilerle arkadaş olmayacaksın, anladın mı? Tek bir damla bile içmiyeceksin! Bir daha asla kumar oynamıycaksın, bir kez bile! Bunu denemiyeceksin, YAPCAKSIN! Sana bildiğimi söylüyom. Durum bu. Saint Louis'e bizzat ben de gidicem ve her gün bana uğrıycaksın, seni kontrol edicem. Eğer söylediklerimin birini bile eksik yaparsan yemin ediyorum ki hemen bu kasabaya gelir ve Hâkim'e senin zenci olduğunu anlatırım. Ve de bunu kanıtlarım!" Sözlerinin yankı bulması için biraz bekledi. Sonra ekledi:

"Chambers, söylediklerime inanıyon, di mi?"

Tom şimdi yeterince ciddileşmişti. Cevap verirken sesinde laubalilik yoktu:

"Evet anne, biliyorum. Artık kalıcı olarak ıslah oldum. Kalıcı olarak ve hiç kimsenin ayartamayacağı bir şekilde."

"O halde eve git ve başla!"

Soyguncu Soyuldu

*Hiçbir şey başkalarının alışkanlıkları kadar
ıslaha muhtaç değildir.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*“Dikkat et!” dedi budala, “Bütün yumurtalarını bir sepete
koyma.” Bu aslında, “Paranı ve ilgini dağıt,” demenin bir
başka yoluydu; ama bilge adam dedi ki: “Bütün yumurtala-
rını tek bir sepete koy ve o sepete dikkat et!”
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Dawson's Landing ne günler görüyordu! Bütün ömrü boyunca uyumuştı, şimdiyse olaylar ve büyük sürprizler öyle art arda geliyordu ki uyuklamaya vakti yoktu: Cuma sabahı, Gerçek Soylular'ı ilk görüş, sonra Patsy Cooper'ın evindeki büyük kabul töreni, ayrıca büyük soygun; cuma akşamı, baş yurttaşlarının vârisinin dört yüz kişi önünde tekmelenmesi; cumartesi sabahı, yıllardır kıyıda köşede kalmış Ahmak Wilson'ın bir avukat olarak ortaya çıkması; cumartesi gecesi, baş yurttaş ve soylu yabancının düellosu.

İnsanlar, belki de bütün diğer olayların toplamından

çok düellodan gururlanmıştı. Kasabalarında böyle bir şeyin yaşanması büyük bir şerefti. Onların gözünde düelloocular, insan onurunun zirvesine ulaşmış kişilerdi. Herkes onların adlarına saygı gösteriyor, bütün diller onları övüyordu. Düelloocuların tanıkları bile halkın takdirinden payını almıştı. Bu nedenle Ahmak Wilson birden önemli bir adam oldu. Cumartesi gecesi, kendisinden, belediye başkanlığına adaylığını koymasına istendiğinde kaybetme riski vardı. Ancak pazar sabahı, önemli bir adam olmuştu ve başarısı kesindi.

İkizler artık herkesin gözünde harikaydı. Kasaba onları şevkle bağrına bastı. Her gün, her gece bir aileyi ziyaret ediyor, onlarla yemek yiyorlardı. Arkadaşlar edinerek şanlarını artırıyor ve pekiştiriyorlardı. Müzik dehaları sayesinde herkesi büyüleyip şaşırtıyorlardı ve diğer alanlarda neler yapabileceklerini gösteren nadir ve ilginç örneklerle bu etkiyi artırıyorlardı. Günlerini bu güzel kasabada geçirmeye karar verip vatandaşlık için gerekli olan talimatnameyi yerine getirmek amacıyla otuz gün süre istediklerinde çok mutluydular. Anlattıklarının en heyecanlı bölümü burasıydı. Bir adam alkışlarken hoşnut topluluk ayağa kalktı. Oluşturulacak belediye meclisine üyelik için aday olmaları istendiğinde ve ikizler bunu kabul ettiğinde halkın memnuniyeti daha da arttı.

Tom Driscoll bu yaşananlardan memnun değildi. Yaşananlar canını derinden yakmıştı. Onu tekmeleyen ikizden de, ona tekme atanın kardeşi olduğu için diğerinden de nefret ediyordu.

Arada sırada insanlar yağma hakkında, çalınan bıçak veya diğer soygun konusunda neden bir şey duymadıklarına şaşıyor, ama kimse bu meseleye açıklık getiremiyordu.

Neredeyse bir hafta geçmişti ve bu olay hâlâ can sıkıcı gizemini sürdürmeye devam ediyordu.

Pazar günü Memur Blake ve Ahmak Wilson caddede buluştular. Tom Driscoll tam zamanında onlara katılıp sohbeti başlattı. Blake'e dedi ki: "İyi gözük müyorsunuz Blake. Bir şeylere canınız sıkılmış gibi. Dedektiflik işinde ters giden bir şeyler mi oldu? Yerinde ve haklı olarak, bu meslekte iyi bir ün sahibi olduğunuzu iddia etmektesiniz sanırım, öyle değil mi?" Bu sözler Blake'in hoşuna gitti ve bu, yüzünden belliydi. Ancak Tom ekledi: "Bir taşra dedektifi olarak." Bu sözler Blake'in hiç hoşuna gitmedi ve bu sadece yüzünden değil, sesinden de belli oluyordu.

"Evet efendim. Ün sahibiyim ve taşra olsun olmasın, bu meslekteki herkesin sahip olduğu kadar iyi bir ün."

"Ah, özür dilerim. Sizi kırmak istemedim. Kasabayı yağmalayan yaşlı kadını sormak istemiştım, şu düşük omuzlu kadın, hani yakalayacağınızı söylediğiniz. Zira kadını yakalayacağınızı biliyordum, çünkü asla övünmemekle tanınıyorsunuz. Şey yani, yakaladınız mı yaşlı kadını?"

"Kahrolsun o yaşlı kadın!"

"Ah neden? Henüz yakalayamadığınızı mı söylüyorsunuz yani?"

"Hayır, henüz yakalayamadım onu. Eğer o kadını yakalayacak biri varsa, o da benim. Başka kimse başaramaz bunu, kim olursa olsun."

"Çok üzgünüm, sizin adınıza gerçekten çok üzgünüm. Çünkü bir dedektifin gizli bilgi paylaştığı haberi yayılırsa ve sonra da..."

"Siz hiç kaygılanmayın, hepsi bu. Hiç endişelenmeyin. Kasabaya gelince, onların da kaygılanmasına gerek yok. Ka-

dın benim meselem. Siz rahat olun. Peşindeyim. İpuçlarım da var ki...”

“Çok iyi! Bir de St. Louis’den tecrübeli bir polis dedektifi getirebilirseniz ipuçlarınızın ne anlama geldiğini ve nereye çıktığını görmenize yardım eder, sonra...”

“Ben yeterince tecrübeliyim ve kimsenin yardımına ihtiyacım yok. Bir haf... bir aya kadar elimde olacak. Yemin ediyorum!”

Tom kaygısızca dedi ki:

“Sanırım cevabımı aldım. Evet, cevabımı aldım. Fakat bu kadın epey yaşlı olmalı. Yaşlı insanların kalan ömrü, ipuçlarını bir araya getirip sessizce avının peşinden giden tecrübeli bir dedektifin ihtiyatlı yürüyüşü kadar uzun değildir.”

Bu alaycı sözler üzerine Blake’in donuk yüzü kıpkırmızı kesildi. Ama karşılık vermesine zaman kalmadan Tom, Wilson’a dönmüş, sakın bir tavır ve ses tonuyla şöyle demektedir:

“Ödülü kim aldı, Ahmak?”

Wilson hafifçe irkildi ve kendi sırasının geldiğini anladı.

“Ne ödülü?”

“İşte, hırsız bulana verilecek ödül, bir de bıçak için verilecek ya.”

Wilson, konuşmasındaki tereddütlü halinden anlaşıldığı üzere epey sıkıntılı bir şekilde cevap verdi:

“Şey, yani, kimse talepte bulunmadı henüz.”

Tom şaşırmış görünüyordu: “Yok canım, öyle mi?”

Wilson cevap verirken biraz sinirlendiğini belli etti: “Evet öyle. Ne olmuş yani?”

“Ah, hiçbir şey. Sadece zannettim ki yeni bir fikir buldunuz ve plan yaptınız. Böylece şeydeki eskimiş ve etkisiz yöntemleri kökten değiştirecektiniz...”

Durdu ve konuşmadaki yerini başkası aldığı için memnun olan Blake’e döndü. “Blake, Ahmak size yaşlı kadının peşine düşmeniz gerekmiyor, dememiş miydi?”

“Sahiden, hırsız ve yağmaladıklarını üç gün içinde bulacağını söyledi. Gerçekten öyle dedi! Hem neredeyse bir hafta önceydi bu. O zaman demiştim ki yağmaladıklarıyla birlikte ONU karargâha götürüp iki ödülü de alacağını bilen hiçbir hırsız veya arkadaşı, tek bir şeyi bile rehin vermeye veya satmaya kalkışmaz. Aklıma gelen en muhteşem fikirdi bu!”

“Planın sadece bir kısmını değil de tamamını bilseydin,” dedi Wilson, sinirli bir pervasızlıkla, “sen de fikrini değiştirirdin.”

“Bunun işe yaramayacağını düşünmüştüm,” dedi polis müdürü düşünceli bir şekilde, “şu ana kadar da haklı çıktım.”

“Peki, çok güzel, öyle olsun. Bir şans daha verelim. En az kendi yöntemleriniz kadar işe yaradı.”

Polis müdürünün buna karşılık uygun bir cevabı yoktu. Dolayısıyla, memnuniyetsiz bir şekilde burun kıvrıp hiçbir şey söylemedi.

Wilson evinde planını kısmen açıkladıktan sonra Tom, günlerce geri kalanın sırrını tahmin etmeye çalıştı, ama başaramadı. Sonra Roxana’nın zekâsına bir şans vermek geldi

aklına. Farazi bir vaka uydurup önüne serdi. Kadın iyice düşünüp hükmünü verdi. Tom kendi kendine, “Mutlaka tam isabet ettirdi!” dedi. Şimdi bu hükmü deneyip Wilson’ın yüzünü görmek istedi. Düşünceli bir şekilde dedi ki:

“Wilson, sen ahmak değilsin. Yakın zamanda keşfedilen bir gerçek bu. Blake’in tam tersi düşünmene rağmen, planın her ne idiye, mantıklıydı. Açıklamanı istemiyorum, ama farazi bir vaka sunacağım. Ulaşacağım asıl sonuç için bir başlangıç noktası olarak ele alacağın bir vaka. Senden tek istediğim bu. Hançer için beş yüz dolar teklif ettin. Varsayalım ki ilk ödül ilan edildi ve ikincisi de özel bir mektupla rehincilere teklif edildi...”

Blake kalçasına vurup haykırdı:

“Aman Tanrım, yakaladı seni, Ahmak! Ben ya da başka bir aptal neden düşünemedik bunu?”

Wilson kendi kendine dedi ki: “Makul bir zekâyâ sahip herkes bunu düşünürdü. Blake’in bunu fark etmemesine şaşırmadım, ama Tom’un fark etmesine şaşırdım. Sandığımdan daha akıllıymış.” Diğerlerine hiçbir şey söylemedi. Tom devam etti:

“Çok güzel. Hırsız, tuzak olduğundan şüphelenmeyecek ve bıçağı kendi getirecek veya gönderecek. Çok ucuza aldım ya da yolda buldum gibi bir şeyler deyip ödülü almaya çalışacak ve tutuklanacak, değil mi?”

“Evet,” dedi Wilson.

“Bence de,” dedi Tom, “Bu konuda hiç şüphe yok. Bıçağı hiç gördün mü?”

“Hayır.”

“Arkadaşlarından gören var mı?”

“Bildiğim kadarıyla yok.”

“Şimdi planının neden başarısız olduğunu anlamaya başlıyorum.”

“Ne demek istiyorsun, Tom? Ne ima ediyorsun?” diye sordu Wilson rahatsızlık duymaya başlayarak.

“İşte canım, öyle bir bıçak yok.”

“Bana bak, Wilson,” dedi Blake, “Tom Driscoll haklı, bin dolar için olur. O kadar param olsaydı tabi.”

Wilson biraz öfkeleni ve o yabancılar tarafından oyuna mı getirildim, diye düşündü. Kesinlikle böyle gözüküyordu. Ama bundan ne kazanacaklardı? Bu fikri ortaya attı. Tom cevapladı:

“Ne mi kazanacaklar? Ah, değer vereceğiniz bir şey kazanmayacaklar belki. Fakat bunlar, yeni bir topluluğa adım atan yabancılar. Doğulu bir prensin gözdeleleri gibi görünmek, onlar için önemsiz mi? Hem de hiç masrafsız. Bin dolarlık ödülleri bu fakir kasabayı büyülemek, onlar için önemsiz mi? Hem de hiç masrafsız. Wilson, öyle bir bıçak yok. Olsaydı, planın sayesinde ortaya çıkardı. Ya da öyle bir bıçak varsa, hâlâ ellerinde. Ben şöyle düşünüyorum: Böyle bir bıçak gördüler, çünkü Angelo, uydurmuş olamayacak kadar hızlı ve becerikli bir şekilde çizdi bıçağın resmini. Tabii, bıçağa hiç sahip olmadıklarını da söyleyemem. Ama şuna eminim: Bu kasabaya gelirken yanlarında getirdilerse bıçak hâlâ ellerindedir.”

Blake dedi ki:

“Tom’un söylediklerine bakılırsa bu çok mantıklı. Kesinlikle mantıklı.”

Tom ayrılmak için dönerken cevap verdi:

“Siz yaşlı kadını bulun Blake. Eğer bıçak onda değilse, gidin hemen ikizleri arayın!”

Tom ağır ağır uzaklaştı. Wilson’ın morali epey bozul-

muştı. Ne düşüneceğini bilmiyordu. İkizlere olan güveninden vazgeçmek istemiyordu ve belirsiz kanıtlara bakarak böyle davranmamaya karar verdi; yani, düşündükten sonra ne yapacağına karar verecekti.

“Blake, bu konuda ne düşünüyorsun?”

“Yani Ahmak, Tom’un söylediği gibi düşündüğümü belirtmek durumundayım. Bıçak onlarda değildi ya da yanlarında getirdilerse bıçak hale ellerinde.”

Adamlar dağıldıktan sonra Wilson kendi kendine dedi ki:

“Bence bıçak onlardaydı. Eğer çalınmış olsaydı plan sayesinde bulunmuş olurdu, orası kesin. Yani bıçak hâlâ ellerinde.”

Bu iki adamla karşılaştığında Tom’un aklında hiçbir plan yoktu. Konuşmasına başladığında onları biraz kızdırıp bundan muzip bir zevk almayı umuyordu. Fakat ayrılırken neşesi yerine gelmişti, çünkü sırf şansı yaver gittiğinden hiç zahmete girmeden birçok güzel şey başarmıştı: Her iki adamın da bam teline dokunmuş ve kıvranışlarını görmüştü; hemen ağzından çıkaramayacağı tek bir acı lokmayla Wilson’ın ikizlere olan sempatisini değiştirivermişti ve hepsinden güzeli, nefret ettiği ikizleri cemiyet nezdinde de küçük düşürmüştü. Zira Blake, dedektiflerin âdeti olduğu üzere her yerde dedikodularını yapacaktı ve bir haftaya kalmaz, hiç sahip olmadıkları veya kaybetmedikleri incik boncuk için şatafatlı bir ödül sunduklarından kasaba onlara kıs kıs gülecekti. Tom durumdan çok memnundu.

Tom, bütün hafta boyunca evde mükemmel davranmıştı. Amcası ve halası, daha önce buna hiç şahit olmamışlardı. Hiçbir konuda hatasını bulamadılar.

Cumartesi akşamı Hâkim’e dedi ki:

“Aklımı kurcalayan bir şey var amca. Uzaklara gidiyorum ve sizi bir daha göremeyebilirim. Bu yüzden daha fazla dayanamayacağım. O İtalyan maceraperestle dövüşmekten korktuğuma inandırdım sizi. Bir bahane bulup kurtulmalıydım. Gafil avlandığım için belki de yanlış bir yol seçtim. Ama onun hakkında bildiklerimi bilen onurlu bir kimse, onunla şeref meydanında karşılaşmaya razı gelmezdi.”

“Öyle mi? Neymiş o?”

“Kont Luigi, suçunu itiraf etmiş bir katil.”

“İnanılmaz.”

“Tamamen doğru. Wilson el falına bakarken gördü ve onu suçladı. Öyle köşeye sıkıştırdı ki itiraf etmek zorunda kaldı. Ama iki kardeş, sırlarını saklayalım diye diz çöküp yalvardı ve burada düzgün yaşayacaklarına yemin ettiler. Öyle acıklıydı ki sözlerini tuttukları müddetçe sırlarını saklayacağımıza söz verdik. Siz de aynısını yapardınız, amca.”

“Haklısın oğlum, ben de öyle yapardım. Bir adamın sırrı kendi malıdır ve kutsaldır. Aferin, seninle gurur duyuyorum.” Ardından üzüntüyle ekledi, “Fakat keşke onurum için bir katille karşılaşma utancından kurtulmuş olsaydım.”

“Kaçınılmaz bir durumdu amca. Ona meydan okuyacağınızı bilseydim buna mani olmak için verdiğim sözden vazgeçmek zorunda hissederdim kendimi. Ancak Wilson'ın sessiz kalmaktan başka bir şey yapması beklenemezdi.”

“Yok, hayır, Wilson doğru olanı yaptı ve hiçbir şekilde suçlanamaz. Tom, yüreğimden ağır bir yük kaldırdın. Ailemde bir korkak olduğumu keşfettiğimde tam kalbimden vurulmuştum.”

“Böyle bir rol üstlenmenin BANA neye mal olduğunu hayal edebilirsiniz, amca.”

“Ah biliyorum zavallı çocuk, biliyorum. Şimdiye kadar bu haksız damgayla yaşamının sana neye mal olduğunu da anlayabiliyorum. Ama şimdi her şey yolunda ve sorun yok. Huzurumu ve böylece kendi huzurunu yeniden sağladın. İkimiz de yeterince acı çektik.”

Yaşlı adam, düşüncelere dalmış halde bir süre oturdu; sonra gözlerinde memnuniyetini gösteren bir ışıkla yukarı bakıp dedi ki: “Bu katil, sanki bir beyefendiymiş gibi şeref meydanında kendisiyle karşılaşmamı sağlayarak beni küçük düşürdü. Bu meseleyi çok yakında halledeceğim, ama şimdi değil. Seçim bitene kadar onu vurmayacağım. Daha önce-sinde ikisini de mahvetmenin bir yolunu biliyorum; önce buna bakacağım. İkisi de seçilemeyecek, söz veriyorum. Katil olduğunu başka kimsenin bilmediğinden emin misin?”

“Tamamen eminim, efendim.”

“İyi bir koz olacak. Seçim günü bunu ima edeceğim. İkinin de ayağını kaydıracağım.”

“Hiç şüphe yok. Bu işlerini bitirir.”

“Bu ima ve oy verenler arasında yapılacak bir çalışma, kesinlikle işlerini bitirir. Kısa süre sonra buraya gelip ayak-takımı arasında gizlice çalışmanı istiyorum. Onlara para harcayacaksın; parayı ben sağlayacağım.”

Nefret ettiği ikizlere karşı bir puan daha kazandı! Gerçekten de Tom için harika bir gündü. Giderayak aynı hedefe son bir taş atmaya teşvik edilmişti, öyle de yaptı.

“İkizlerin hakkında bir sürü yaygara kopardığı şu muhteşem Hint bıçağı vardı ya? Bıçaktan hâlâ iz yok. Bu yüzden kasabalılar dedikodu ve alaya başladı. Halkın yarısı böyle bir bıçağın hiç olmadığına, diğer yarısıysa bıçağı yanlarında getirdiklerine ve hâlâ ellerinde olduğuna inanıyor. Bugün yirmi kişinin böyle konuştuğumu duydum.”

Evet, kusursuz haftası Tom'a, halası ve amcasının beğenisini geri kazandırdı.

Annesi de ondan memnun kalmıştı. Tom'u sevmeye başladığını düşünüyordu gizlice, ama bunu söylemedi. Hemen St. Louis'e gitmesini ve kendisinin de hazırlanıp arkasından geleceğini söyledi. Sonra viski şişesini tuzla buz edip dedi ki:

“Şimdi oldu! Seni ip gibi hizaya getircem, Chambers, annen sana kötü örnek olmaz. Kötü kişilerin refakatinde olamazsın demiştim. Benim refakatimdesin şimdi ve fatu-rayı ben kesicem. Hadi o zaman, marş marş!”

Tom o gece, içinde yağmadan elde ettiği çeşitli eşyaların bulunduğu ağır çantasıyla büyük transit gemilerden birine bindi ve haksızların uykusunu uyudu ki bu, milyonlarca hovardanın tarihinden bildiğimiz gibi, diğer her türlü uykudan daha sakın ve derindir. Fakat sabah uyandığında talih onun yanında değildi; uyuduğu sırada bir hırsız birader onu soymuş ve yakındaki bir limanda karaya çıkmıştı.

Nehrin Aşğısında Satıldı

*Eğer aç ve kimsesiz bir köpeğı alıp bakar ve
refaha kavuşturursanız, sizi ısırmaz.
İnsan ve köpek arasındaki temel fark budur.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*Karıncaın alışkanlıklarını hepimiz biliriz,
arılarn alışkanlık hakkında her şeyi biliriz, ama
istiridyelerin alışkanlıkları hakkında hiçbir şey bilmeyiz.
İstiridyeleri incelemek için yanlış zamanı
seçmiş olduğumuz kesin.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Roxana geldiğinde oğlunu öyle üzgün ve perişan gördü ki kalbi sızladı ve annelik duyguları kabardı. Artık geri döndürülemez biçimde mahvolmuştu. Sonu yakın ve kesin olacaktı. Dışlanacak ve arkadaşsız kalacaktı. Bu neden, bir annenin çocuğunu sevmesine yeterdi. O da oğlunu sevdi ve bunu ona söyledi. Bu durum onu içten içe ürküttü; çünkü annesi “zenci”ydi ve kendisinin de bir zenci oluşu, onu bu küçümsediğı ırkla uzlaştırmaktan çok uzaktı.

Roxana oğluna sevgi sözleri yağdırdı. Tom bundan rahatsız oldu, ama elinden geldiğince iyi karşılık verdi. Annesi onu rahatlatmaya çalıştı, ama mümkün olmadı. Çok geçmeden bu samimiyet onu iğrendirdi. O esnada bunu annesine söyleyebilmek için cesaretini toplamaya çalıştı. Fakat annesinden korkuyordu. Ayrıca ortamda bir sessizlik olmuştu, Roxy düşünmeye başlamıştı. Bir kurtuluş planı yapmaya çalışıyordu. Nihayet kalktı ve bir çıkış yolu bulduğunu söyledi. Tom, birden gelen bu güzel haberler üzerine sevinçten neredeyse boğulacaktı. Roxana dedi ki:

“İşte plan, hem başarılı olacağı da kesin. Ben zenciyim ve benimle birkaç dakika konuşan kimse de bundan şüphe etmez. Altı yüz dolara değerim. Beni götürüp sat ve bu kumarbazlara borcunu öde.”

Tom şaşkınlık içindeydi. Doğru duyduğundan emin değildi. Bir an aptal gibi oldu. Sonra dedi ki:

“Beni kurtarmak için köle olarak satılacağını mı söylüyorsun?”

“Sen benim evladım değil misin? Bir annenin çocuğu için yapamayacağı bi şey var mı? Bir beyaz annenin çocuğu için yapmayacağı hiçbir şey yoktur. Onları kim böyle yarattı? Tanrı. Peki, zencileri kim yarattı? Tanrı. O’nun katında bütün anneler aynıdır. Yüce Tanrı onları böyle yaratmıştır. Ben köle olarak satılcam ve bir yıl sonra anneciğini yine satın alıp özgürleştireceksin. Ben nasıl yapcağını gösterecem. Plan bu.”

Tom’un umutları ve morali yükselmeye başladı. Dedi ki:

“Bu yaptığın çok hoş, anne... Yalnız...”

“Bir daha söyle! Ve bunu söylemeye devam et! Bu dünyada istenecek tek servet bu, yeter de artar. Tanrı seni ko-

rusun tatlım. Ben uzaklarda kölelik ederken, senin böyle söylediğini bilirim, bütün yaralarım sarılmış olur, her şeye katlanırım.”

“Yine SÖYLÜYÖRÜM anne ve söylemeye de devam edeceğim. Peki, ama seni nasıl satacağım? Özgürsün, biliyorsun.”

“Hiç fark etmez! Beyazlar o kadar titiz değildir. Kanuna göre eyaleti altı ay içinde terk etmem istenir ve gitmezsem beni satabilirler. Bir kâğıt hazırlarsın -bir satış senedi- ve başka bir adla imzalayarak Kaintuck Somers tarafına gönderirsin. Paraya ihtiyacın olduğu için beni ucuza satcağını söyle. Çok zorlanmayacaksın. Beni taşraya tek parça götür ve bir çiftlikte sat. Kelepir olduğum için kimse soru sormaz.”

Tom, bir satış senedi hazırlayıp annesini Arkansas'ta bir pamuk çiftliği sahibine altı yüz dolardan biraz fazlaya sattı. Bu hainliği etmek istememişti, ama bu adamı karşısına talih çıkarmış ve kırsala gidip alıcı aramak zahmetinden kurtarmıştı ki burada bir sürü soruya cevap vermek zorunda kalma tehlikesi de vardı. Bu çiftlik sahibi ise Roxy'yi almak için öyle istekliyd ki neredeyse hiç soru sormadı. Ayrıca çiftlik sahibi şunu ısrarla söyledi: Roxy, ilk başta nerede olduğunu bilmeyecek, ama öğrendiğinde zaten bundan hoşnut olacaktı.

Tom kendi kendine şunu düşünüyordu: Roxy'nin ondan memnun kalan bir efendisinin olması büyük avantajdı ve çiftlik sahibinin hoşnut kaldığı belliydi. Muhakemeleri Tom'u çabucak öyle bir noktaya taşıdı ki Roxy'yi "satarak" aslında ona da iyilik yaptığına neredeyse inanmaya başlamıştı. Sonra kendine sebatla ve sürekli olarak şöyle dedi:

“Sadece bir yıl. Bir yıl sonra annemin özgürlüğünü geri

alacağım. O da bunu aklında tutacak ve yatışacak.” Evet, biraz kendini kandırmaktan zarar gelmez. Hem sonunda her şey iyi olacak nasılsa. Anlaştığı üzere, Roxy'nin yanındayken yaptıkları konuşmanın tümü, adamın “taşradaki” çiftliği, buranın ne kadar güzel bir yer olduğu ve kölelerin orada ne kadar mutlu yaşadığı hakkındaydı. Zavallı Roxy, bunlara tamamen ve kolayca kandı; zira öz oğlunun, -hafif ya da şiddetli, uzun ya da kısa ne türden kölelik olursa olsun- köleliğe gönüllü olarak yanında ölümün bile zayıf ve sıradan kalacağı türden bir fedakârlık yapan anneye ihanet edebileceğini hayal bile etmiyordu. Gizlice oğlunu gözyaşları içinde okşayıp sevdi. Sonra sahibiyile gitti, kalbi kırık gidiyordu ama yaptığından da gurur duyuyordu.

Tom hesaplarını halletti ve düzelmiş halini sonuna kadar korumaya ve vasiyeti bir daha asla tehlikeye atmamaya karar verdi. Üç yüz doları kalmıştı. Annesinin planına göre bu parayı kenara ayırıp aylık parasının yarısını da buna eklemeliydi. Bu para, bir yıl içinde annesini tekrar satın almaya yetecekti.

Bir hafta boyunca doğru düzgün uyuyamadı. Ona inanan annesine ettiği ihanet, içinde kalan vicdan kırıntısını rahat bırakmıyordu. Ama sonra yine rahatlamaya başladı ve bir vicdansız gibi uyuyabildi.

Gemi, Roxy'yi öğleden sonra dörtte St. Louis'den alıp götürdü. Roxy, davlumbazın arkasındaki alt nöbet yerinde dikildi ve ağlamaktan gözleri bulanıklaşmış halde, kalabalığın arasında gözden kaybolana dek Tom'u izledi. Sonra daha fazla bakmadı, kabloların üzerine oturup gece ilerleyene dek ağladı. Sonunda çarpışan motorlar arasında ranzasına gitti. Ama uyumak için değil, sabahı beklemek ve yas tutmak için.

Roxy'nin "bilmeyeceği" ve nehrin yukarısına gittiğini sanacağı düşünölmüştü. Roxy! Yahu, kadın yıllarca gemide yaşamıştı. Şafak sökerken kalktı ve halsizce gidip kabloları oturdu yine. Nehir dibine saplı ağaçların yanından geçti. Bunların "belirmesi" ona, kalbini kıracak bir şeyin haberini verebilirdi. Çünkü gemiyle aynı yönde bir akıntıyı gösteriyordu. Fakat nihayet, normaldekinden daha büyük ve yakın bir belirmenin uğultusu onu uyuşukluğundan kurtardı. Roxy yukarı baktı ve tecrübeli gözleri, her şeyi açığa vuran hızlı su akıntısını gördü. Bir an için korku dolu gözleri o noktada kaldı. Sonra başını öne eğip dedi ki:

"Ah, yüce Tanrım. Şu zavallı günahkâr kuluna merhamet et. İHANETE UĞRADIM!"

Hâkim, Korkunç Kehaneti Dillendirir

*Popülerlik bile abartılabilir. Roma'daysanız,
önce Michelangelo öldü diye
üzüntü duyarsınız; ama biraz zaman geçince tek
üzüntünüz nasıl öldüğünü görmemiş olmanız olur.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*4 TEMMUZ.
İstatistikler bugün, yılın diğer bütün günlerinin
toplamından daha fazla aptalı kaybettiğimizi gösteriyor.
Bu da kanıtlıyor ki mevcut sayıya göre,
yıl da yalnızca bir 4 Temmuz artık yetersizdir;
zira ülke epey büyüdü.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Yaz haftaları gelip geçti ve seçim kampanyası başladı, hem de epey sıcak bir şekilde ve giderek daha da hararetlendi. İkizler kampanyaya büyük bir zevkle katıldı, çünkü kendi çıkarları söz konusuydu. Başlangıçta tüm halka hitap eden popülerlikleri, sonrasında zarar gördü; çünkü FAZLA popü-

ler olmuşlardı ve dolayısıyla doğal bir tepki doğdu. Ayrıca o muhteşem bıçaklarının ortaya çıkmamasının tuhaf -hem de ÇOK tuhaf- olduğu, bıçağın GERÇEKTEN de o kadar değerli olup olmadığı ya da GERÇEKTEN böyle bir bıçağın var olup olmadığı sorusu kulaktan kulağa özenle ve sakince fısıldanıyordu. Fısıldaşmaların yanı sıra gülüşmeler, dirseklerle dürtmeler ve göz kırpmalar oldu ve böyle şeylerin bir tesiri vardır. İkizler seçimde elde edecekleri başarıyla eski konumlarına ulaşacaklarını ve yenildikleri takdirde ise onulmaz bir zarara uğrayacaklarını düşünüyorlardı. Bu nedenle çok çalıştılar, ama Hâkim Driscoll daha çok çalıştı. Ayrıca Tom, seçim döneminin son günlerinde onların aleyhine çalışıyordu. Tom, bu iki ay boyunca öyle mükemmel davranmış ki amcası, seçmenleri ikna için kullanılacak parayı ona emanet ettiği gibi, özel oturma odasındaki kasadan bizzat alması konusunda da ona güvenmekteydi.

Kampanyanın kapanış konuşması Hâkim Driscoll tarafından yapıldı ve her iki yabancıнын da aleyhindeydi. Konuşma feci halde etkili oldu. Hâkim ikizlerin üzerine hiciv yağmurları yağdırırken toplanan büyük kalabalığı gülüp alkışlamaya zorladı. Maceraperestler, şarlatanlar, ayakta-kımı, garip şeyler müzesi ucubeleri diyerek onlara hakaret etti. Göz boyayan unvanlarına ölçsüz bir küçümsemeyle saldırdı. Bunlar, soylu kılığına girmiş arka sokak berberleridir, beyefendi kılığına bürünmüş fıstık satıcısıdır, maymun kardeşlerinden yoksun kalmış laternacılarıdır, diyerek hakaretlerini dizdi. Sonunda susup kımıldamadan durdu. Ortam tamamen sessizleşip kalabalık beklenti dolu bir hale gelene dek bekledi. Sonra en ölümcül darbeyi indirdi. Bunu yaparken buz gibi bir ciddiyet ve kararlılıkla, şu son

sözlere epey vurgu yaptı: Kayıp bıçak için sunulan ödülün, sahtekârlık ve hileden ibaret olduğuna inandığını ve bıçağın yerini, BİRİNİ ÖLDÜRME fırsatı olduğunda sahibinin bileceğini söyledi.

Sonra kürsüden indi ve her zamanki alkış patlaması ve parti çılgınlıkları yerine şaşkına dönmüş bir kalabalık ve etkileyici bir sükût bıraktı ardında.

Bu tuhaf sözler kasabaya yayıldı ve olağanüstü bir heyecan yarattı. Herkes, “Ne demek istedi?” diye soruyordu. Bu soru sorulmaya devam etti ama boşunaydı. Çünkü Hâkim, ne söylediğini biliyorum demekle yetiniyordu. Tom, amcasının ne demek istediğine dair hiçbir fikri olmadığını söylüyordu. Wilson ise “Sizce Hâkim ne demek istedi?” sorusu kendisine her sorulduğunda, “SİZCE ne demek istedi?” diyerek soruyu savuşturuyordu.

Wilson seçildi. İkizler ise mağlup oldu; daha doğrusu bozguna uğratıldılar, sahipsiz ve esasen arkadaşsız bırakıldılar. Tom, St. Louis’e mutlu bir şekilde döndü.

Dawson’s Landing, bir hafta istirahat edecekti; buna ihtiyacı da vardı. Ama halk beklenti içindeydi, çünkü etrafta yeni düello söylentileri dolaşıyordu. Seçim çalışmaları Hâkim Driscoll’u bitkin bırakmıştı ama bir düello davetini kabul edecek kadar iyileştiğinde, Kont Luigi’den böyle bir davet alacağı söyleniyordu.

Kardeşler, cemiyetten tamamen çekildi ve küçük düşürülmelerinin acısını gizlice yaşadılar. İnsanlardan uzak duruyorlar ve ancak gece geç saatte, sokaklar boşaldığında egzersiz için dışarı çıkıyorlardı.

Roxana Emrediyor

*Minnettarlık ve ihanet, aynı tören geçidinin iki ucudur sadece.
Bando takımı ve süslü yetkililer geçtiğinde, beklemeye degecek
her şeyi görmüşsünüz demektir.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*ŞÜKRAN GÜNÜ. Hindiler hariç hepimiz, en içten ve samimi
şükranlarımızı sunalım.
Fiji Adasında hindi yok; su tesisatçıları var. Fiji'dekilerle
alay etmek ne size ne bana yakışır.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Seçimden sonraki cuma günü St. Louis'de yağmur yağıyordu. Tüm gün süren şiddetli yağmur belli ki kurumla karrarmış bu kasabayı yıkayıp temizlemek için elinden geleni yapıyordu, ama elbette yetersiz kalıyordu. Tom Driscoll gece yarısına doğru tiyatrodan kaldığı pansiyona geldi ve şemsiyesini kapatarak içeri girdi. Fakat kapıyı kapatacağı zaman içeri giren bir başkasının daha olduğunu fark etti, hiç şüphesiz bir başka pansiyonerdi. Bu kişi kapıyı kapadı ve Tom'un arkasından merdivenleri çıktı. Tom, karanlıkta

kapısını buldu ve içeri girip gaz lambasını yaktı. Hafifçe ıslık çalarak döndüğünde bir adamın sırtını gördü. Adam odanın kapısını kapatmış kilitliyordu. Tom ışığı bıraktı ve huzursuz hissetti. Adam döndü; üzerinde eski püskü giysiler vardı, yağmurdan sıırlıklam olmuştu ve geniş kenarlı fötr şapkasının altında siyah yüzü görölüyordu. Tom korkmuştu. Adama dışarı çıkmasını söylemeye çalıştı, fakat sözler ağzına gelmiyordu ve diğér adam önce davrandı. Alçak bir sesle dedi ki:

“Kapa çeneni, annenim ben!”

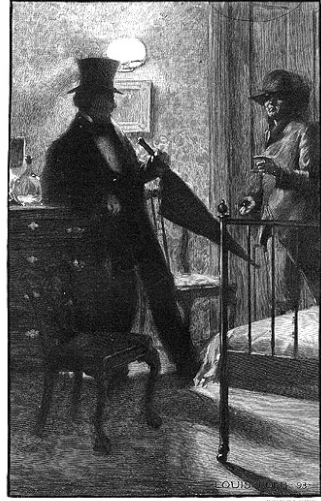
Tom bir koltuğa yayıldı ve soluk soluğa şunları söyledi:

“Yaptığım çok kötü ve aşağılık bir şeydi, biliyorum; ama iyi niyetliydim, gerçekten, yemin ederim.”

Tom, utançla kıvranırken kabahatini açıklamaya ve hafif göstermeye yönelik acıklı teşebbüsler ve karışık, anlaşılmaz laflarla kendini suçlamaya devam ediyordu, Roxana bir süre sessizce durup ona baktı. Sonra oturup şapkasını çıkardı ve dağınık haldeki uzun kahverengi saçları omuzlarına döküldü.

“Şunun kır olması, senin suçun değil,” dedi üzgün bir şekilde, saçlarından bahsederek.

“Biliyorum, biliyorum! Hergelenin tekiyim. Ama yemin ederim, en iyisi olsun istedim. Hataydı elbette, ama en iyisi bu diye düşünmüştüm, gerçekten.”

“DEEP STILL—I’M MY MOTHER!”

Roxana yavaşça ağlamaya başladı ve hıçkırıkları arasında sözler hemen yolunu buldu. Öfkeden çok esefle söylenen sözlerdi bunlar.

“Bir insanı nehrin aşağısında satmak, NEHRİN AŞAĞISINDA! En iyisi olsun diye! Bir köpeğe bile böyle yapmazdım! Artık öyle harap ve bitişim ki ayaklar altında ezilip istismara uğradığım zamanlardaki gibi öfkeyle haykırmak gelmiyor içimden. Bilmiyorum, öyle belki de. Her neyse, öyle çok acı çektim ki yas tutmak, öfkelenmekten daha kolay geliyor.”

Bu sözler Tom Driscoll’a dokunmuş olmalıydı. Fakat Tom bu sözlerden etkilendiyse bu etkiyi yok eden daha güçlü bir neden vardı, üzerindeki ağır korku yükünü kaldıran ve yok olmuş moralini yerine getirip küçük ruhunu rahatlatma hissiyle dolduran bir neden. Ama tedbirli bir şekilde sessizliğini koruyup hiç yorum yapmadı. Bir süredir pencerelere vuran yağmur, rüzgârın nefes alış ve şikâyetleriyle ara sıra Roxana’dan çıkan bastırılmış bir hıçkırık dışında hiçbir şeyin duyulmadığı sessizlik devam ediyordu. Hıçkırıklar giderek seyrekleşti ve nihayet sona erdi. Sonra mülteci yine konuşmaya başladı.

“Şu ışığı kıs biraz. Daha, daha fazla. Takip edilen bir kişi ışıktan hoşlanmaz. Hah işte, oldu. Seni görebiliyorum, o yeter. Sana olanları anlatacım ve elimden geldiğince kısa keserim. Sonra napıcanı anlatacım. Beni satın alan adam kötü bir adam değildi, diğer çiftlik sahipleriyle karşılaştırıldığında iyi bir adamdı. İstedığı gibi yapabilseydi evinde ailesinin hizmetçisi olur ve rahat ederdim. Ama karısı kuzeyliydi ve güzel de değildi. Bana hemen karşı çıktı. Bu yüzden beni ortak alandakilerin yanına gönderdiler. Kadın bundan bile

memnun olmadı. Çiftlik kâhyasını bana karşı doldurdu, o kadar kıskanç ve nefret doluydu. Kâhya beni sabah olmadan dışarı çıkartıp güneş batana kadar bütün gün çalıştırıyordu. Daha kuvvetli çalışmadığım için bir sürü kırbaç yedim. O kâhya da kuzeyliydi, New England'dandı. Güneyde herkes bunun ne demek olduğunu bilir. ONLAR zencileri ölümüne çalıştırmayı ve iyice pataklamayı bilirler. Öyle bir döverler ki sırtın çamaşır tahtasına döner. Sonunda sahibim, benim için iyi şeyler söyledi kâhyaya ama bu çok kötü oldu. Çünkü karısı öğrendi ve ondan sonra her seferinde dayak yedim, artık merhamet yoktu bana.”

Tom'un kalbi çiftlik sahibinin karısına karşı öfkeyle doldu. Kendi kendine, “Her şeye burnunu sokan o aptal olmasa her şey yolunda gidecekti,” dedi. Kadına derin ve acı sözlerle lanet etti.

Bu duygunun ifadesi yüzüne açıkça vurmuştu ve odadaki kasvetli alacakaranlığı, göz kamaştıran bir gündüze çeviren beyaz şimşek parıltısı bunu Roxana'ya da gösterdi. Roxana memnundu; aslında hem memnun hem de minnettardı. Zira bu yüz ifadesi, çocuğunun annesine yapılan haksızlıklar için üzölmeye ve ona eziyet edenlere karşı öfke duymaya kabil olduğunu göstermiyor muydu? Bu şüphe duyduğu bir şeydi. Ama yaşadığı sevinç, kısa bir an olarak kaldı ve yok olup ruhunu yine karanlıkta bıraktı. Çünkü kendi kendine, “Beni nehrin aşağısında sattı. Kimseye acıması uzun sürmez, şu hali de geçicidir,” dedi. Sonra hikâyesine kaldığı yerden devam etti:

“Yaklaşık on gün önce kendi kendime artık daha fazla dayanamıycam dedim, çünkü bütün o işler ve kırbaçlamalar nedeniyle bitap düşmüştüm, morallim bozuktu ve peri-

şan haldeydim. Artık hiçbir şey umurumda değildi zaten. Böyle devam etceksem yaşamının bir anlamı kalmamıştı. Benim ruh halimdeki bir kişi ne olacağını umursar mı? On yaşlarında küçük, zayıf bir zenci kız vardı, bana iyi davranıyordu ve zavallının annesi yoktu. Ben onu seviyordum, o da beni seviyordu. Bir gün çalıştığım yere geldi. Elinde kızarmış patates vardı ve göstermeden bana vermeye çalıştı. Hırsızlık yapmıştı, anlıyorsun ya, çünkü kâhyanın bana yeterince yiyecek vermediğini biliyordu. Ama kâhya onu yakaladı ve süpürge sapı kadar kalın sopasıyla sırtına vurdu. Kız çığlık çığlığa yere düştü, ayağı kopmuş bir örümcek gibi toprakta kıvranıp durdu. Dayanamadım. Kalbimdeki bütün öfke alevlenmişti. Elindeki sopayı kapıp dümdüz ettim onu. Oracıkta inleyip küfrederek yatıyordu, çıldırmıştı. Zencilerinse ödü kopmuştu. Yardım etmek için etrafında toplandılar. Ben de onun atına atlayıp bütün hızımla nehre doğru ilerledim. Bana napıcaklarını biliyodum. İyileşir iyileşmez, efendi izin verdiği takdirde beni ölesiye çalıştıracıklardı. Bu olmazsa da nehrin daha da aşağısına satacaklardı ki bu da aynı şey. Bu yüzden, suda boğulup dertlerimden kurtulmak istedim. Hava kararıyordu. İki dakikada nehre ulaştım. Sonra bir kano gördüm ve kendimi suda boğmanın bir faydası yok diye düşündüm. Atı bir ağaca bağlayıp sarp kayalar arasına saklanarak ve karanlığın çabuk çökmesi için dua ederek nehirden aşağı kürek çekmeye başladım. Başlangıçta epey iyi gidiyodum; büyük ev, nehirden beş kilometre kadar ötedeydi. Sadece katırlar ile onlara binecek zenciler vardı, ONLAR da acele etmiyorlardı. Bana ellerinden geldiğince şans verceklerdi. Biri eve gidene kadar karanlık çoktan çökmüş olacaktı ve sabah olduğunda atı izleyip ne tarafa

gittiğimi bilmeyceklerdi. Zenciler de ellerinden geldiğince yalan söyliyeykti.

Neyse, karanlık oldu ve nehirden aşağı ilerledim. İki saatten fazla kürek çektim. Artık korkmuyordum, o yüzden kürek çekmeyi bırakıp akıntıyla ilerledim. Boğulmazsam napıcamı düşünüyordum. Planlar yaptım ve bunları düşünene düşünene su yüzünde ilerledim. Neyse, gece yarısını biraz geçtiğini düşündüğüm sırada yirmi beş-otuz beş kilometre kadar gitmiştim. Kıyıda, bir vapurun ışıklarını gördüm. Bir kasaba yoktu, odun deposu falan da gözükmiyordu. Çok geçmeden, yıldızların ardında bacaları seçebildim. Aman Tanrım, sevinçten havaya uçtum! GRAN' MOGUL gemisiydi. Bu gemide Cincinnati ve Orleans hattında sekiz sezon oda hizmetçiliği yapmıştım. Baktım, hiçbir yerde kimseleri görmedim. Motor odasında sesler duydum. Sonra ne olduğunu anladım, makinelerden biri bozuktu. Geminin altına gidip kanoyu saldım, sonra yukarı çıktım. Sadece bir tane kalas vardı. Gemiye çıktım. Çok sıcaktı. Gemi tayfası, ön üst güvertede uykuya dalmıştı. İkinci kaptan Jim Bangs, başı önüne düşmüş halde uyuyodu. Eh, kaptanın nöbetinde ikinci kaptan böyle durur! Yaşlı gözcü Billy Hatch, kapı ağzına bakarak başını sallıyordu. Herkesi tanıyordum ve çok iyi gözüküyolardı! Kendi kendime dedim ki keşke eski sahibim ŞİMDİ gelse de beni götürmeyi denese! Çok şükür, dostlar arasındayım. Bu yüzden, hemen aralarına girdim ve kadınlar kabini arkasındaki güverteye çıktım. Daha önce milyonlarca kez oturduğum o yerde aynı neşeyle oturdum. Yine evimdeydim, diyorum sana!

Bir saat geçmeden hazırlık zilini duydum, sonra şamata başladı. Hemen sonra çan sesini duydum. 'Dışarıdan geri

al,' dedim kendi kendime. 'Bu müziği biliyorum!' Çan sesini yine duyuyorum. 'İçeriden ileri gel,' diyorum. Yine çan sesi. 'Dışarıda dur.' Yine çan. 'Dışarı gel.' Saint Louis'e doğru yol alıyoruz ve ben artık ormanda değilim, kendimi boğmam falan da gerekmiyo. MOGUL gemisinin şimdi Saint Louis hattında olduğunu biliyodum. Büyük çiftliği geçtiğimizde gündüzdü ve bir grup zenciyle beyazın sahilde koşturup durduğunu görmüştüm, benim yüzümden sıkıntıya düşmüşlerdi ama ben onlar için üzülmedim.

Bu sırada Sally Jackson, benim ikinci oda hizmetçim yani, şimdi baş oda hizmetçisi olmuştu, güverteye çıktı ve beni görünce çok sevindi. Diğer gemi çalışanları da çok sevindi. Nehrin aşağısında satıldığımı anlattım onlara. Aralarında yirmi dolar toplayıp bana verdiler. Sally giysi ayarladı. Buraya gelince doğrudan senin olduğun yere gittim, sonra bu eve geldim. Uzakta olduğunu ama her an gelebileceğini söylediler. Nehrin aşağısına, Dawson's'a gitmeye cesaret edemedim, çünkü seni yakalayamayabilirdim.

Geçen pazartesi dördüncü caddede yürüyodum. Kaçak zenci ilanları yapıştırdıkları ve kaçakların yakalanmasına yardım ettikleri yerlerin birinden geçiyodum ve sahibimi gördüm! Heyecandan neredeyse yere yuvarlanıyodum. Sırtı bana dönüktü ve bir adamla konuşuyordu. Adam, ona kâğıtlar veriyodu, zenci ilanlarıydı sanırım ve ben de zenciyim. Ödül sunuyordu. Öyle olmalı. Sence de haklı değil miyim?"

Tom yavaş yavaş feci bir korkuya kapılmaktaydı ve kendi kendine şöyle diyordu: "İşler hangi yönde değişirse değişsin bittim ben! O adam, satış konusunda şüpheli bir şeyler olduğunu düşünüyorum, demişti bana. Demişti ki

GRAND MOGUL gemisindeki bir yolcudan aldığı mektupta Roxy'nin bu gemiye bindiği ve gemideki herkesin olayı bildiği yazıyordu. Dolayısıyla, Roxy'nin özgürlüğe koşmak yerine bu gemiye gitmesinin benim için pek iyi gözükmediğini ve Roxy'yi hemen bulup ona vermezsem başıma dert açacağını söyledi. Bu hikâyeye hiç inanmadım. Beni geri dönmeyeceğime sokma tehlikesi olduğunu bile bile buraya gelecek kadar annelik duygularını yitirebileceğine inanmamıştım. Ama işte burada! Bir de aptal gibi onu bulacağıma yemin etmişim, söz vermemde mahsur olmadığını düşünerek. Onu teslim etmeye kalkarsam, o... İyi ama elimden ne gelir? Ya öyle yapacağım ya da parayı ödeyeceğim. Peki, parayı nereden bulacağım? Ben... Ben... Bundan sonra ona iyi davranacağına yemin ederse -hem annem kendisi de iyi bir adam olduğunu söylüyor- ve aşırı çalıştırılmayacağına yemin ederse ya da kötü beslenmeyeceğine ya da..."

Çakan şimşegin ışığı Tom'un solgun yüzünü açığa çıkardı. Bu endişe verici düşünceler nedeniyle yüzü solgun ve kaskatı bir hal almıştı. Roxana artık sert konuşmaya başladı ve sesinde evham vardı:

"Yak şu ışığı! Yüzünü daha iyi göreyim. Hah, şimdi oldu. Sana bir bakayım. Chambers yüzün gömleğin gibi beyaz olmuş! O adamı gördün mü? O seni görmeye geldi mi?"

"Evet."

"Ne zaman?"

"Pazartesi öğlen."

"Pazartesi öğlen! Beni mi izliyomuş?"

"Yani, şey, izinde olduğunu sanıyordu. Yani öyle umuyordu. Gördüğün ilan bu."

İlanı cebinden çıkardı.

“Oku bana!”

Roxy heyecandan nefes nefese kalmıştı ve gözlerinde Tom’un kesin olarak anlayamadığı karanlık bir parıltı vardı. Bakışlarıyla tehdit eder gibiydi. El ilanının üzerinde her zamanki gibi tahta kalıpla basılmış oyma baskı vardı: Baş sarılı, omzunda çubuklu bohçasıyla koşmakta olan zenci bir kadın ve üstteyse kalın harflerle “100\$ ÖDÜL” yazısı. Tom ilanı yüksek sesle okudu; en azından Roxana’yı tasvir eden kısımla efendisinin adını ve St. Louis’deki adresini, bir de Dördüncü Cadde adlı ajansın adresini. Fakat ödül için başvuranların, Bay Thomas Driscoll’a da gidebileceğini atladı.

“İlanı bana ver!”

Tom, kâğıdı katlayıp cebine koyuyordu. Sırtından soğuk sular dökülüyor gibi hissetti, ama olabildiğince umursamaz bir şekilde dedi ki:

“İlan mı? Canım, senin işine yaramaz, sen okuma biliyorsun. Niye istiyorsun?”

“İlanı bana ver!” Tom, ilanı kadına verdi, ama bunu yaparken isteksizliğini tamamen saklayamadı.

“HEPSİNİ okudun mu bana?”

“Kesinlikle okudum.”

“Elini kaldırıp yemin et.”

Tom yemin etti. Roxana, ilanı dikkatle cebine koyarken gözlerini Tom’un yüzünden ayırmadı. Sonra şöyle dedi:

“Yalan söylüyon!”

“Neden yalan söyleyecekmişim?”

“Bilmiyom ama yalan söylüyon sen! En azından bence öyle. Neyse, boş ver. O adamı görünce öyle korktum ki titreye titreye eve kadar zor gittim. Sonra zenci bir adamdan bir dolara bu giysileri aldım. O zamandan beri, ne gece ne de gündüz bir yere gittim. Yüzümü siyaha boyadım. Gün-

düzleri yanıp kül olmuş eski bir evin kilerinde saklandım; geceleriye yiyecek bir şeyler bulabilmek için rıhtımdaki şeker fiçıları ve tahıl çuvallarından aşırdım. Dışarıdan bir şey almaya cesaret edemedim ve az kalsın açlıktan ölcektim. Ama bu akşamdan beri karanlık sokakta senin gelmeni bekliyodum. İşte buradayım.”

Roxy düşünmeye başladı. Sonra dedi ki:

“O adamı geçen pazartesi öğlen mi gördün?”

“Evet.”

“O gün öğleden sonra gördüm ben de onu. Seni takip etmiş, değil mi?”

“Evet.”

“İlanı sana o zaman mı verdi?”

“Hayır, o zaman daha bastırmamıştı.”

Roxana ona şüpheli bir bakış attı.

“İlanı hazırlamasına yardım ettin mi?”

Tom, bu aptalca hataya düştüğü için kendine lanet etti ve “Şimdi hatırlıyorum, adam ilanı bana GERÇEKTEN de pazartesi öğlen vakti vermişti,” diyerek durumu düzeltmeye çalıştı. Roxana:

“Yine yalan söylüyon sen, kesin öyle,” dedi, sonra doğrulup parmağını kaldırdı ve:

“Peki öyleyse! Sana bir soru soracağım ve bu soruyu nasıl atlatacağın görmek istiyorum. Adamın peşimde olduğunu biliyordun. Burada kalıp ona yardım etmek yerine kaçsaydın bir şeyler döndüğünü anlardı ve seni soruştururdu. Yani iş, amcana uzanacaktı ve ilanı amcana okuduğunda, hür bir zenciyi sattığını öğrenicekti. Sanırım ONU tanıyor-sun! Vasiyeti yırtıp atar ve seni evden kovar. O halde bana şu sorunun cevabını ver: Adama, benim muhakkak buraya

geliceğimi ve tuzak kurup beni yakalaması için yardım edeceğini söyledin mi?” diye sordu.

Tom artık yalan veya tartışmanın faydası olmayacağını anladı. Bir mengene içindeydi, vida da sıkıştırılmıştı ve hiç çıkışı yoktu. Yüzü çirkin bir görünüm almaya başladı ve homurdanarak dedi ki:

“Ne yapabilirdim ki? Kendin de görüyorsun işte, adam beni iyice sıkıştırmıştı ve çıkış yolum yoktu.”

Roxy hor gören bir bakışıyla onu adeta yaktı bir süre. Ardından:

“Ne mi yapabilirdin? Beş para etmez postunu kurtarmak için kendi annene kalleşlik edebilirdin! Kim inanır buna? Hiç kimse! Bir köpek bile inanmaz! Sen bu dünyaya gelmiş en adi ve alçak köpeksin ve hepsi benim yüzümden!” deyip yüzüne tükürdü.

Tom bu sözler karşısında gücenmedi. Roxy bir an düşünüp dedi ki:

“Şimdi ne yapacağımı söylüyorum. Biriktirdiğin parayı o adama vereceksin. Sen Hâkim’e gidip paranın geri kalanını alana kadar onu burada bekleteceksin ve sonra da özgürlüğümü geri alacaksın.”

“Hayatta olmaz! Neler düşünüyorsun? Gidip üç yüz dolar mı isteyeceğim amcamdan? Ne için istiyorum diyeceğim acaba?”

Roxy sakın ve düz bir sesle cevap verdi:

“Kumar borçlarını ödemek için beni sattığını, bana yalan söylediğini ve hain olduğunu ve senden o parayı getirip beni tekrar satın almanı istediğimi söylersin.”

“Yahu, iyice delirdin sen! Bir dakikada vasiyeti parçalayıp atar, bilmiyor musun bunu?”

“Evet, biliyorum.”

“O zaman amcama gidecek kadar aptal olduğuma inanmıyorsun, değil mi?”

“Hiçbir şeye inandığım yok. Gidiceksin, BİLİYORUM. Biliyorum, çünkü o parayı bulmazsan amcana bizzat gidiceğimi ve sonra da SENİ satacağımı biliyorsun. Hoşuna gidecek mi kendin görürsün!”

Tom ayağa kalktı, titriyordu ve telaşlanmıştı. Gözünde kötü bir ışık vardı. Uzun adımlarla kapıya yürüdü ve bu boğucu yerden bir saniye uzaklaşıp temiz havada zihnini boşaltarak ne yapacağına karar vermesi gerektiğini söyledi. Kapı açılmıyordu. Roxy, gaddarca gülümseyip dedi ki:

“Anahtar bende, tatlım. Otur yerine. Ne yapacağını anlamak için kafanı boşaltmana falan gerek yok. Ben biliyorum ne yapacağını.” Tom oturup çaresiz ve perişan bir tavırla ellerini saçından geçirmeye başladı. Roxy, “Adam bu evde mi?”

Tom şaşkınlıkla yukarı baktı ve sordu:

“Niye öyle düşündün?”

“Bunu aklıma sen getirdin. Kafa boşaltmak için dışarı çıkmamış! Boşaltıcak bi kafan yok ki be! Ayrıca, gözlerin her zamanki gibi seni ele veriyor. Dünyanın en alçak köpeği seni, ama bunu daha önce söyledim sana. Hadi, bugün cuma. Adamla anlaşıp paranın geri kalanını getirmek için gittiğini ve salı veya çarşamba dönceğini söyleyeceksin. Anladın mı?”

Tom asık suratla “Evet,” diyerek yanıtladı.

“Beni kendime satan yeni satış senedini alınca, Ahmak Wilson’a postayla gönder ve zarfın arkasına da ben gelene kadar senedi saklamasını yaz. Anladın mı?”

“Evet.”

“Hepsi bu kadar, öyleyse. Şemsiyeni al, şapkanı tak.”

“Neden?”

“Çünkü beni rıhtıma götüreceksin. Şu bıçağı görüyor mu? O adamı görüp bu kıyafetleri aldığımdan beri yanımda taşıyorum. Beni yakalarsa, bununla kendimi öldürücem. Hadi, git şimdi, yavaşça önden git. Eğer bu evde birine işaret verirsen veya sokakta yanına biri gelecek olursa, sana saplayıveririm. Chambers, bu söylediklerime inanıyor musun?”

“Bana bu soruyu sormana gerek yok. Sözüünün erisin, biliyorum.”

“Evet, senin gibi değilim! Işığı kapat da yürü. İşte anah-tar.”

Takip edilmiyorlardı. Ne zaman yanlarından biri geçse Tom, titriyor ve her an soğuk çeliği sırtında hissetmeyi bekliyordu. Roxy hemen dibindeydi. Birkaç kilometre yürüdükten sonra ıssız rıhtımda boş bir yere vardılar. Bu karanlık ve yağmurlu ıssız yerde birbirlerinden ayrıldılar.

Tom yorgun argın eve giderken, aklı korkunç düşünceler ve çılgın planlarla doluydu. Ama sonunda bitap halde kendi kendine dedi ki:

“Tek bir çıkış yolu var. Roxy’nin planına uymalıyım. Ama bir değişiklik: Para isteyip kendimi mahvetmeyeceğim; ihtiyar cimriyi SOYACAĞIM.”

Kehanet Gerçekleşti

*İyi bir örneğin neden olduğu can sıkıntısına
katlanmaktan daha güç çok az şey vardır.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

*Hepimizin aynı düşünmesi iyi bir şey olmaz;
at yarışını mümkün kılan görüş farkıdır.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Dawson's Landing, istirahat döneminin rahatça sonuna gelmekte ve sabırla düelloyu beklemekteydi. Kont Luigi de bekliyordu ama söylentilere göre sabırla değil. Pazar günü geldi ve Luigi, düello davetini iletmekte ısrar ediyordu. Wilson daveti iletti. Hâkim Driscoll bir katille dövüşmeyi reddetti. "Yani" diye ekledi anlamlı bir biçimde, "şeref meydanında."

Elbette ki diğer her yerde bir düelloya hazır olacaktı. Wilson, "Angelo, Luigi tarafından işlenen cinayeti bizzat anlattığında orada bulunsaydınız bu fiilin Luigi'nin şerefine hâlel getirmediğini düşünürdünüz," diyerek Hâkim'i ikna etmeye çalıştı, ama inatçı yaşlı adam hiç etkilenmedi.

Wilson, düellocuya giderek görevinde başarısız olduğunu bildirdi. Luigi hiddetlenmişti ve nasıl olur da bu yaşlı adam -ki kesinlikle aptal biri değildi- önemsiz yeğeninini sunduğu kanıt, Wilson'ın ortaya koyduklarına göre daha fazla değer verir, diye sordu. Fakat Wilson güldü ve dedi ki:

“Çok basit, kolayca açıklanabilir. Onun oyuncağı, bebeği, hayranlık duyduğu şey ben değilim: Tabiatı. Hâkim ve rahmetli karısının hiç çocuğu olmadı. Bu hazine kucaklarına düştüğünde Hâkim ve karısı, orta yaşı geçmişti. Yirmi beş, otuz yıldır aç olan anne babalık hissini hoş görmek gerek. O zamana kadar bu duygular açlık çekmiş, çıldırmıştır ve işe yarar her şeyle tamamen tatmin olacaktır. Bu tat alma duygusu bir kez köreldi mi kedi balığını tirsi balığından ayıramaz. Genç bir çiftin çocuğu bir iblisle çok geçmeden anne babası bunu fark edecektir; ancak yaşlı bir çiftin evlat edindiği iblis, onların gözünde melektir ve iyi günde de kötü günde de öyle kalır. Tom, bu ihtiyar adamın meleğidir; onu deli gibi sever. Tom, başka insanların ikna edemeyeceği şeylere onu ikna edebilir; özellikle belli bazı şeylere: İhtiyar adamın zihninde kişisel tarafgirlik veya önyargı yaratacak ya da bunları yıkabilecek şeyler. İhtiyar adam ikinizi de sevmiştir. Tom size karşı nefret yarattı. İşte bu yeterli oldu. Yaşlı adamı hemen değiştirdi. Bu geç evlat edinilmiş kıymetli çocuklardan biri tek bir taş atsa, en kadim ve güçlü arkadaşlıklar bile yok olurverir.”

“İlginç bir felsefe,” dedi Luigi.

“Felsefe falan değil, gerçek. Hem üzücü hem de güzel bir şey. Çocuğu olmayan bu zavallı yaşlı çiftlerin, kesik kesik havlayan bu beş para etmez köpekler topluluğunu bağrırlarına basmalarından daha üzücü bir şey yoktur diye

düşünüyorum. Bir de bunların yanında küfredip ciyaklayan papağanlarla eşek sesli Amerika papağanları, iki-üç yüz tane cırlayan kuş, kokuşmuş kobay fareleriyle tavşanlar ve kükreyen kediler kolonisi de bunlara eklenir. Bunların hepsi, doğanın onları mahrum bıraktığı altın hazine, yani bir çocuk yerine adi metal ve pirinçten bir yapı kurma çabasıdır. Ama konudan uzaklaştım. Bu bölgenin yazılı olmayan kanunu, Hâkim Driscoll'u görür görmez öldürmeni gerektiriyor. Hâkim ve kasaba halkı, dikkatli olmanızı bekleyecek. Gerçi onun kurşunuyla ölmeniz, bütün amaçları yerine getirecek elbette. Hâkim'e dikkat edin! İyileştiniz mi, yani hazır mısınız?"

"Evet, fırsatını bulacak. Bana saldırırsa karşılık vereceğim."

Wilson, ayrılırken dedi ki:

"Hâkim, seçim çalışmaları nedeniyle biraz yorgun ve bir-iki gün dışarı çıkmayacak, fakat dışarı çıktığı zaman te-
tikte olmalısınız."

Gece saat on bir civarında ikizler egzersiz için dışarı çıkıp örtülü ay ışığında uzun bir yürüyüşe başladılar.

Tom Driscoll, Dawson's'ın üç kilometre aşağısındaki Hackett's Store'a vardı. Yarım saat kadar erken gelmişti. Bu تنها yerdeki tek yolcuydu. Sahil yolundan yürüyüp, yolda veya çatının altında kimseyle karşılaşmadan Hâkim Driscoll'un evine girdi.

Penceresinin perdelerini çekti ve mumu yaktı. Palto-sunu koyup hazırlıklarına başladı. Sandığını açtı ve erkek giysilerinin altındaki kadın kıyafetlerini çıkarıp kenara koydu. Sonra yanık mantarla yüzünü siyaha boyadı ve mantarı cebine koydu. Planı, amcasının aşağı kattaki oturma oda-

sına sessizce girip yatak odasına geçmek, ihtiyar adamın giysisindeki kasa anahtarını çalmak, sonra da geri dönüp kasayı soymaktı. İşe başlamak için mumu aldı. Cesareti ve güveni o ana kadar yüksekti, ama şimdi biraz zayıflamaya başlamıştı. Diyelim ki kazayla bir ses çıkarsa ve kasayı açarken yakalanırsa, hali ne olurdu? Belki de silahlı gitmek iyi olacaktı. Hint bıçağını sakladığı yerden çıkardı ve başıboş cesaretinin geri döndüğünü hissetti. Dar merdivenlerden gizlice inerken tüyleri ürperiyor ve en ufak gıcırtda nabızı durur gibi oluyordu. Yarı yoldayken, alttaki basamakta belirsiz bir ışık görünce rahatsız oldu. Bu ne demek olabilirdi? Amcası hâlâ uyanık mıydı? Hayır, bu muhtemel değildi; yatmaya giderken gece mumunu orada bırakmış olmalıydı. Tom, her adımda etrafı dinlemek için durarak sessizce aşağı inmeye devam etti. Kapının açık durduğunu gördü ve içeri baktı. Gördüğü şey onu son derece memnun etti. Amcası, kanepede uyuyordu. Kanepenin ucunda küçük bir masada zayıf yanan bir lamba vardı ve onun yanında da ihtiyar adamın küçük para kutusu kapalı halde duruyordu. Kutunun yakınında bir yığın banknot ve kurşun kalemle işaretlenmiş bir kâğıt parçası vardı. Kasa kapısı açık değildi. Belli ki uyuyan, mali durumu üzerinde çalışırken yorulmuştu ve dinleniyordu.

Tom mumunu merdivenlere koydu ve öne eğilerek banknot yığınının doğru ilerlemeye başladı. Amcasının yanından geçerken, yaşlı adam uykusunda kımıldadı ve Tom hemen durdu; durdu ve yavaşça bıçağı kınından çekti. Kalbi güm güm atıyordu ve gözleri, velinimetinin yüzüne odaklanmıştı. Bir iki dakika sonra yine ileri atıldı, bir adım attı ve ödülüne ulaşip ele geçirdi. Bu sırada bıçak kınını düşür-

dü. Sonra ihtiyarın güçlü kavrayışını hissetti ve “İmdat! İmdat!” diye attığı acı çığlık kulağında çınladı. Hiç şüphe etmeden bıçağı amcasına sapladı ve kendini ondan kurtardı. Banknotlardan bir kısmı sol elinden kayıp yerdeki kanın içine düştü. Bıçağı düşürdü ve sonra banknotları toplayıp sol eline aldı. Korkmuş ve aklı karışmış halde yine bıçağı kapıp kendine geldi ve çıkarıp attı. Zira yanında taşıdığı takdirde bıçak, tehlikeli bir tanık olurdu.

Merdiven ayağına atladı ve kapıyı arkasından kapadı. Mumu kapıp yukarı kaçtığı sırada gecenin sessizliği, aceleyle eve yaklaşan adımların sesiyle bozuldu. Bir saniye sonra kendi odasındaydı. İkizlerse korkudan donmuş bir halde, öldürülmüş adamın cesedi başında duruyorlardı!

Tom paltosunu giyip şapkasını taktı, kadın kıyafetlerini giydi, yüzünü örttü, ışığını söndürdü, biraz önce girdiği odanın kapısını kilitledi, anahtarı aldı, karanlık salona giden diğer kapıyı açıp kapıyı kilitledi ve anahtarı sakladı, sonra karanlıkta ilerleyip merdivenlerden indi. Kimseyle karşılaşmayı beklemiyordu, çünkü şimdi bütün dikkatler, evin diğer bölümüne yoğunlaşmıştı. Hesabı doğru çıktı. Arka bahçeden geçtiği esnada, Bayan Pratt, hizmetçileri ve yarı giyinik haldeki komşuları, ikizlerle ölünün yanına gitmişlerdi ve ön kapıdan birileri gelmeye devam ediyordu.

Tom acizlikten titreyerek kapıdan geçtiğinde, yolun karşı tarafındaki evden üç kadın koşturarak geliyordu. Hızla yanına geldiler ve kapıdan girerken orada neler olduğunu sordular, ama cevap almak için beklemediler. Tom kendi kendine, “Şu yaşlı kadınlar giyinip öyle gelmişler. Yan komşularının evi yandığında da böyle yapmışlardı,” dedi. Birkaç dakika içinde perili evdeydi. Bir mum yakıp kadın kıyafet-

lerini çıkardı. Sol tarafı kan içindeydi ve sağ eliye avucuna sıkıştırdığı kana bulanmış banknotlardan kırmızıya boyanmıştı. Ama bunun dışında hiçbir kanıt yoktu. Ellerini samana sildi ve yüzündeki kurumu da temizledi. Sonra erkek ve kadın giysilerini yaktı, külleri dağıttı ve berduş kılığına girdi. Işığı söndürdü, aşağı indi ve Roxy'nin aletlerinden birini alıp kullanmak için nehir yolunda aylaklık etmeye gitti. Bir kano buldu ve akıntı yönünde kürek çekmeye başladı. Şafak sökerken kanoyu kıyıya çekti ve bir sonraki köye karadan gitti. Burada bir transit gemi gelene kadar gözlerden uzak bekledi ve sonra geminin güvertesinde St. Louis'e gitti. Dawson's Landing peşinde diye diken üstündeydi. Sonra kendi kendine, "Dünyanın bütün dedektifleri toplansa şimdi beni yakalayamaz; kanıttan eser yok. Bu cinayet, daimi gizemlerin arasında yerini alacak ve bu işin sırrını elli yıl uğraşsalar da çözemeyecekler."

Ertesi sabah St. Louis'deki gazetelerde Dawson's Landing'den gönderilmiş şu kısa telgrafı okudu:

Yaşlı ve saygıdeğer bir yurttaş olan Hâkim Driscoll, gece yarısı civarında ahlaksız bir İtalyan asilzade yahut bir barbar tarafından, son seçimler nedeniyle meydana gelen münakaşa sonucunda öldürülmüştür. Katil linç edilecektir.

"İkizlerden biri!" dedi kendi kendine Tom, "Şansa bak! Bu şerefi, o bıçak sayesinde elde etti. Talihin bize ne zaman iyilik edeceğini hiç bilemeyiz. O bıçağı satmamı engellediği için aslında Ahmak Wilson'a lanet etmişim içimden. Şimdi geri alıyorum."

Tom artık zengin ve bağımsızdı. Çiftlik sahibiyle anlaştı ve Roxana'yı kendine satarak özgür bırakan satış senedini Wilson'a postayla gönderdi. Sonra halasına şu telgrafi gönderdi:

Korkunç haberleri gazetelerde gördüm ve üzüntüden bitap düştüm. Bugün posta gemisiyle yola çıkacağım. Ben gelene kadar dayanmaya çalış.

Wilson yas evine varınca ve Bayan Pratt'le diğerlerinin anlatabildiği ayrıntıları toplayınca, belediye başkanı olarak hâkimiyeti ele aldı ve hiçbir şeye dokunulmamasını, Yargıç Robinson gelip gerekli tedbirleri alana dek her şeyin olduğu gibi bırakılmasını emretti. Herkesi odadan çıkardı. Sadece ikizlerle kendisi kaldı. Çok geçmeden şerif geldi ve ikizleri hapishaneye götürdü. Wilson, cesaretli olmalarını istedi ve olay, mahkemeye götürüldüğü takdirde onları savunmak için ellerinden geleni yapacağını söyledi. Yargıç Robinson, hemen geldi ve yanında polis müdürü Blake de vardı. Odayı baştan aşağı incelediler. Bıçak ve kılıfı buldular. Wilson bıçak sapında parmak izleri olduğunu fark etti. Bu durum onu memnun etti, çünkü ikizler, ilk gelenlere ellerini ve elbise-lerini inceletmişti. Ne bu insanlar ne de Wilson, ikizler üzerinde kan lekesine rastlamıştı. İkizler, imdat çağrısı üzerine eve koştuklarında adamı ölü bulduklarını belirtirken doğruyu söylemiş olabilirler miydi? Bir kez daha o gizemli kız geldi aklına. Fakat bu, bir kızın yapacağı türden bir iş değildi. Ne olursa olsun, Tom Driscoll'un odası incelenmeliydi.

Adli tıp ekibi, cesedi ve etrafını inceledikten sonra Wilson, yukarıda arama yapılmasını önerdi ve onlarla beraber

gitti. Jüri, Tom'un odasına zorla girdi. Tabii ki hiçbir şey bulamadılar.

Adli tıp ekibi, cinayetin Luigi tarafından işlendiği ve Angelo'nun da suç ortağı olduğu sonucuna ulaştı.

Kasaba, bu zavallılara karşı çok sert davrandı. Cinayetten sonraki birkaç gün boyunca linç tehlikesiyle karşı karşıya kaldılar. Büyük jüri, Luigi'yi birinci dereceden cinayetle ve Angelo'yu da onun suç ortağı olmakla suçladı. İkizler, duruşmayı beklemek üzere şehir hapishanesinden bölge hapishanesine nakledildi.

Wilson, bıçak sapındaki parmak izlerine baktı ve kendi kendine, "Bu izler, ikizlere ait değil," dedi. "Belli ki başka biri daha vardı. Bu kişi, ya kendi çıkarı adına bunu yaptı ya da kiralık bir katildi."

Fakat bu kim olabilirdi? İşte bunu bulmaya çalışmalıydı. Kasa açılmamıştı, para kutusu kapalıydı ve içinde üç yüz dolar vardı. O halde amaç, hırsızlık değildi. Öldürülen adamın, Luigi dışında bir düşmanı var mıydı? Ona karşı derin bir kin güden tek bir kişi vardı dünyada: Şu gizemli kız!

Bu kız, Wilson için büyük bir testti. Eğer amaç hırsızlık olsaydı kız bunun cevabını verebilirdi; ama intikam için bu yaşlı adamın canını alacak bir kız yoktu. Bu adamın kızlarla bir kavgası yoktu, tam bir beyefendi idi.

Wilson, bıçak sapındaki parmak izlerini mükemmel biçimde aldı ve tuttuğu cam kayıtlar arasında, son on beş veya on sekiz yıldır birçok kadın ve genç kızdan aldığı parmak izleri de vardı; ancak bunları boşuna tarıyordu, hepsi her testi başarıyla geçmişti. Aralarında bıçaktaki izin eşi yoktu.

Cinayet mahallinde bıçağın bulunması, Wilson için endişe verici bir durumdu. Bundan bir hafta önce kendisinin

de Luigi'nin böyle bir bıçağa sahip olduğunu ve çalınmış gibi yapmasına rağmen bıçağı halen elinde bulundurduğunu düşündüğünü kabul etmişti. İşte bıçak ve ikizler buradaydı. Kasabanın yarısı ikizlerin bıçağı kaybettik, diyerek yalan söylediklerini iddia ediyordu. Şimdi bu kasabalılar sevinç içinde “Ben sana demiştim!” diyorlardı.

Parmak izleri bıçak sapında olsaydı... Ama şimdi bununla uğraşmak faydasızdı. Bıçak sapındaki izler, ikizlere ait DEĞİLDİ. Bundan kesinlikle emindi.

Wilson, Tom'dan şüphelenmeyi reddetti. Birincisi, Tom kimseyi öldüremezdi. İkincisi, eğer birini öldürebilecekse, üzerine titreyen velinimetini ve en yakın akrabasını seçecek değildi. Üçüncüsü, bu durum kendi çıkarına olmazdı, çünkü amcası yaşadığı müddetçe Tom, ücretsiz destek alacak ve bozulmuş olan vasiyeti yeniden yazdırma şansını kazanacaktı. Ancak amcası ölünce, bu şans da yok olacaktı. Şimdi öğrendiği üzere vasiyetin gerçekten de yeniden yazılmış olduğu doğrudu, fakat Tom bunu biliyor olamazdı; eğer bilseydi, çenesi düşük ve ağzında bakla ıslanmaz tabiatı nedeniyle bundan bahsetmiş olurdu. Son olarak, cinayet işlendiğinde Tom, St. Louis'deydi ve halasına gönderdiği telgrafın da gösterdiği üzere havadisi sabah gazetelerden öğrenmişti.

Bu varsayımlar, açıkça ifade edilmiş düşüncelerden ziyade vurgulanmayan hislerdi. Zira Wilson, Tom'u cinayetle ilişkilendirme fikrine gülüp geçerci.

Wilson, ikizlerin davasının çok zor, hatta umutsuz olduğunu düşünüyordu. Çünkü bir müttefik bulunmadığı takdirde bilgili kişilerden oluşan bir Missouri jürisi onları idama mahkûm edecekti. Tamamen kişisel nedenlerle cina-

yeti işlemiş olan kişi bulunmadıkça ikizleri hiçbir şey kurtaramazdı ki bunun imkânsız bir iş olduğu görülüyordu. Yine de parmak izlerinin sahibi aranmalıydı. Dava, ikizlerin LEHİNE olmayabilir, ancak parmak izlerinin sahibi olmasaydı zaten dava da olmayacaktı.

Wilson böylece dalgın dalgın dolaştı, gece gündüz düşünüp tahminler yürüttü ama hiçbir yere varamadı. Ne zaman tanımadığı bir kız veya kadına rastlasa, bir baha-neyle parmak izlerini aldı ve her defasında, iç çekerek eve döndü; çünkü hiçbir bıçak sapındaki parmak izleriyle eşleşmemişti.

Gizemli kıza gelince, Tom böyle bir kız tanımadığına ve Wilson'ın tarif ettiği gibi bir elbise giymiş bir kızı hatırlamadığına yemin etti. Odasını her zaman kilitlemediğini ve bazen hizmetçilerin ev kapılarını kilitlemeyi unuttuklarını kabul etti. Tom'a göre bu kız eve çok sık gelen biri değildi, aksi halde fark edilirdi. Wilson, kızı soygunla ilişkilendirmeye çalıştığında ve yaşlı kadın kılığına girerek hırsızlık yapmamışsa bile yaşlı kadının suç ortağı olabileceğini düşündüğünü söylediğinde Tom'un dili tutulmuş gibiydi ve bu konu çok ilgisini çekmişti. Öyle ki bu kişi veya kişilere karşı gözünü dört açacağını ancak bir süre herkesin tetikte olduğu bir kasabaya tekrar gelmeye teşebbüs etmeyecek kadar akıllı olabileceklerinden korktuğunu söyledi.

Herkes Tom'a acıyordu. Çok sessiz ve üzgün gözükiyordu ve bu büyük kaybı derinden hissediyor gibiydi. Bir rol oynuyordu, ama hepsi rol değildi. Sözde amcasının son hali, karanlıkta sık sık gözünün önüne geliyordu; uzaktayken rüyalarında hep onu görüyordu. Trajedinin yaşandığı odaya girmek istemiyordu. Bu durum, onun üzerine titreyen Ba-

yan Pratt'i büyüledi. Bayan Pratt, gözbebeği yeğeninin ne kadar hassas ve narin bir tabiatı olduğunu ve zavallı amcasını nasıl sevdiğini, "daha önce hiç olmadığı kadar" net gördüğünü söylüyordu.

Katil Kıkırdıyor

Ne de olsa, en açık ve ayrıntılı kanıt bile eksik olabilir ve bu yüzden büyük bir dikkatle ele alınması gereklidir. Mesela, herhangi bir kadın tarafından yontulmuş herhangi bir kurşun kalem ele alalım. Eğer tanıklarınız varsa, kadının bıçak kullanmış olduğunu bilirsiniz; fakat sadece kalemin görünüşünü esas alırsanız, dışleriyle yaptığını söylersiniz. Ahmak Wilson'ın Takvimi

Üç hafta geldi geçti. Müdafileri ve Patsy Cooper dışında hiçbir dost ikizleri hapiste ziyaret etmedi. Nihayet duruşma günü gelip çattı, Wilson'ın hayatının en usandırıcı günüydü bu; çünkü yorulmaksızın ve büyük bir özenle çalışmasına rağmen kayıp suç ortağına dair hiçbir iz bulamamıştı. “Suç ortağı”, bu kişi için gizlice kabul ettiği terimdi ama doğru olması en az muhtemel olanıydı. Gerçi ikizlerin öldürülen adamın yanında kalıp yakalanmak yerine suç ortağının yaptığı gibi, neden kaçıp ortadan kaybolmadıklarını anlayamamıştı.

Mahkeme binası elbette kalabalıktı ve sonuna kadar

öyle kalacaktı. Yalnızca kasabada değil kasaba çevresindeki bölgelerden de insanlar mahkemeyi konuşuyordu. Kara yastaki Bayan Pratt ve şapkasının tepesine bir ot parçası iliş-tirmiş olan Tom, savcı Pembroke Howard'ın yakınına oturmuşlardı; arkalarında, ailenin birçok dostu sıralanmıştı. İkizlerinse müdafilerine destek çıkacak tek bir dostu vardı: Keder içindeki zavallı ev sahibeleri. Patsy Teyze, Wilson'ın yanına oturdu ve elinden geldiğince dostane gözükmeye çalışıyordu. “Zenci köşesi”nde ise Chambers oturuyordu. Roxy de oradaydı, güzel giysilerini giymişti ve satış senedi de elindeydi. Bu senet, sahip olduğu en değerli şeydi ve gece gündüz hiç yanından ayırmıyordu. Mirasa konduğundan beri Tom, Roxy'ye ayda otuz beş dolar veriyordu ve onları zengin yaptıkları için ikizlere minnettar olmaları gerektiğini söylemişti; fakat bu sözleri, annesini öyle kızdırmıştı ki bir daha bu fikrini dillendirmede. Roxy, “İhtiyar hâkim, çocuğuma hak ettiğinden bin kat iyi davrandı ve hayatı boyunca bana hiç kabalık etmedi,” dedi. Bu yüzden, onu öldürdükleri için bu yabancı iblislerden nefret ediyordu ve asıldıklarını görmeden rahat uyuyamayacaktı. Şimdi davayı izlemek için buradaydı ve bölge hâkimi bunun için bir yıl hapis verecek bile olsa, dava sona erdiğinde “Yaşasın!” diye bir kez bağıracaktı. Örtülü başını arkaya atıp “O hüküm verildiğinde, şu ÇATIYI yıkacak sesim, SÖYLEMİŞ olayım.”

Pembroke Howard, eyaletin savını hızlıca anlattı. Yargılanan ilk sanığın, cinayeti işlediğini eksiksiz ve ayrıntılı kanıtlarla gösterebileceğini; cinayet nedeninin kısmen intikam ve kısmen de kendi yaşamını tehlikeden kurtarmak olduğunu ve yanındaki erkek kardeşinin suç ortaklığı yaptığını; bu suçun insan kötülüklerinin en alçağı yani cinayet

olup, en kara kalpler ve en korkak ellerce işlendiğini; şefkatli bir kız kardeşe büyük acı verdiğini ve bir oğul kadar kıymetli yeğenin sevincini yok ettiğini; birçok dostu tesellisiz bir acıya gark ettiğini ve bunun bütün cemiyet için büyük bir üzüntü ve kayıp olduğunu söyledi. Şu an yargılanmakta olan sanıklara hiç şüphesiz kanundaki en büyük ceza verilmeliydi. Kapanış konuşmasına dek başka bir şey söylemeyecekti.

Fazlasıyla duygulanmıştı ve mahkeme salonundakiler de aynı durumdaydı. Howard yerine oturduğunda Bayan Pratt ve diğer birçok kadın gözyaşı dökmekteydi ve yine birçok kişinin nefret dolu gözleri, mutsuz tutsaklara dikilmişti.

Mahkeme tarafından tanık üstüne tanık çağırıldı ve hepsi detaylıca sorgulandı; ancak çapraz sorgulama kısa sürdü. Wilson, kendi tarafı adına işe yarar bir delil göstermeyeceğini biliyordu. İnsanlar Ahmak Wilson için üzülüyordu, yeni yeşeren kariyeri bu davadan zarar görecekti.

Birçok tanık, Hâkim Driscoll'un yaptığı konuşmada, ikizlerin birini öldürmeleri gerektiğinde bıçağı tekrar bulacaklarını söylediğine dair yemin etti. Bu yeni bir bilgi değildi, ama şimdi hüznün verici şekilde bir kehanete benziyordu ve o iç karartıcı sözler tekrarlandığında sessiz mahkeme salonu, derin bir heyecana kapılmıştı.

Savcı ayağa kalktı ve ölmeden önceki son gün Hâkim Driscoll'la görüşüğünü söyledi. Bu görüşmeden öğrendiğine göre Hâkim, müdafî tarafından savunulan sanık adına bir düello daveti almıştı; ancak suçunu itiraf etmiş bir katille dövüşmeyi reddetmişti, “yani şeref meydanında” karşılaşmayı reddetmişti, ama başka her yerde hazır olduğunu belirtmişti. Büyük ihtimalle, burada cinayetle suçlanan

kişi, Hâkim Driscoll ile ilk karşılaşmasında onu öldürmesi gerektiği ya da kendisinin öleceği konusunda uyarılmıştı. Müdafî, ifadenin bu şekilde kalmasına müsaade edecekse kendisini tanık olmaya çağırmayacaktı. Bay Wilson, tersi iddiada bulunmayacağını söyledi.

(Mahkemede mırıldanmalar: “Wilson’ın savunması için durum daha da kötüleşiyor.”)

Bayan Pratt, herhangi bir bağırma duymadığını ve kendisini neyin uyandırdığını bilmediğini, ama ön kapıya yaklaşan hızlı ayak seslerini işittiğini belirtti. Hemen fırlayıp salona koşmuş, ayak seslerinin ötekileri izlediğini ve sonra oturma odasına gittiği sıradaysa kendisini takip ettiğini işitmişti. Sanığı oracıkta, öldürülmüş ağabeyinin başında bulmuştu.

(Burada dayanamayıp hıçkıra hıçkıra ağladı. Mahkemeye ise bir heyecan dalgası yayılmıştı.)

Devam edip arkasından içeri Bay Rogers ve Bay Buckstone’un girdiğini söyledi. Wilson tarafından çapraz sorgulanan Bayan Pratt, ikizlerin masum olduklarını iddia ettiklerini söyledi. Buna göre ikizler, yürüyüşe çıkmışlardı ve bir imdat çağrısına karşılık vermişlerdi, çığlık epey uzaktan duyulacak denli yüksek ve şiddetliydi. Bayan Pratt’ten ve az önce zikredilen beyefendilerden, ellerini ve giysilerini kontrol etmelerini istediler. Böyle yapıldı ve hiç kan lekesi ne rastlanmadı.

Rogers ve Buckstone, bu sözleri onaylayan kanıtları sundular.

Bıçağın bulunduğu tasdik edildi, bıçağın ayrıntılarıyla tasvir edildiği ve bulana ödül vaat edildiği ilan kanıt olarak ortaya kondu ve bu tasvire tamamen uyduğu görüldü. Ar-

dından birkaç küçük ayrıntı dile getirildi ve savcılık makamının sunumu bitti.

Wilson, üç tanığı olduğunu söyledi: Clarkson ailesinin hanımları. Bu hanımlar, imdat çılgınlıkları duyulduktan birkaç dakika sonra Hâkim Driscoll'un evini arka kapıdan terk etmekte olan yüzü örtülü genç bir kadınla karşılaştıklarını söylediler. Wilson, mahkemenin dikkatine sunacağı ayrıntılı bazı delillerle birlikte, bu kadınların sunduğu kanıtın, suça karışmış fakat henüz ulaşılammış bir kişinin daha bulunduğunu gösterdiğini ve müvekkillerine karşı adaletli olunması için o kişi bulunana dek işlemlerin durdurulması gerektiğini söyledi. Geç olması sebebiyle, üç tanığının incelenmesinin ertesi sabaha kadar ertelenmesini istedi.

Kalabalık sel gibi boşaldı ve heyecanlı gruplar ve çiftler sürü şeklinde dağıldı. Duruşmada yaşananları heves ve tükenmez bir ilgiyle ele alıyorlardı. Sanıklar, müdafileri ve yaşlı hanım arkadaşları hariç herkes tatmin edici ve eğlenceli bir gün geçirmiş gibiydi. Sanık tarafınınsa neşesi ve umudu yoktu.

İkizlerden ayrılırken Patsy Teyze, umutlu ve neşeliymiş gibi yaparak iyi geceler dilemeye çalıştı, ama sözünü bitiremeden yıkıldı.

Tom kendini tamamen güvende hissetmesine rağmen, davanın açılış formaliteleri onu belirsiz bir huzursuzlukla bunaltmıştı, zira en küçük korkulara bile hassas olan bir tabiatı vardı. Fakat Wilson'ın savunmasının eksikliği ve zayıflığı mahkemenin gözleri önüne serildiği andan itibaren yine rahatladı hatta coşku duydu. Wilson adına alaycı bir üzüntü duyarak mahkemeden ayrıldı. "Clarkson ailesi arka yolda tanımadıkları bir kadınla karşılaşmış," dedi kendi kendine,

“Savunması BU! Onu bulması için bir yüz yıl vereceğim, hatta isterse ikiz yüz yıl. Artık var olmayan bir kadın ve onu kadın yapan giysileri de yakılıp külleri yok edilmiş. Ah, O KADINI öyle kolay bulacak ki!” Bu düşünce, onu tespit edilmeye hatta ondan şüphe edilmesine karşı garantileyen kurnaz hünerlere bir kez daha hayran kalmasını sağladı.

“Neredeyse her zaman böyle davalarda gözden kaçırılan küçük bir detay, geride bırakılmış bir iz veya eser vardır ve bunun ardından tespit gelir. Ancak burada en ufak bir izden bile eser yok. Havada uçan, evet, hatta diyebiliriz ki gece karanlığında süzülen bir kuşun ardında bıraktığı kadar bile iz yok.”

Ancak karanlık semada süzülen bir kuşu takip edebilen ve o kuşu bulan adam benim izimi ve Hâkim'in katilini bulabilir. Başka bir şeye gerek yok. İşte, o kadar insan dururken, zavallı Ahmak Wilson'ı bekleyen iş buydu! Tanrım, var olmayan o kadını arayıp bulmaya çalışmasını izlemek çok komik olacak, hem de gerçek suçlu hep burnunun ucundayken!”

Düşündükçe, vaziyetin komikliğini daha çok fark etti. Nihayet, “O kadından bir daha haber almasına izin veremeyeceğim. Wilson'ı ömrünün son gününe dek başkalarıyla her gördüğümde, doğmamış hukuk mesleğinin nasıl gittiğini sorduğumdaki gibi saf niyetlerle ve sevecen bir şekilde, ‘Daha yakalayamadın mı o kadını Ahmak?’ diye soracağım,” dedi. Gülmek istedi, ama uygun düşmezdi, etrafında insanlar vardı ve amcası için yas tutmaktaydı. O gece Wilson'a gidip kısır hukuk davası için endişelenmesini izlemenin ve ara sıra sinirlendirici bir söz veya anlayış ve derdini paylaşma amacıyla birkaç laf ederek onu kışkırtmanın iyi bir eğlence olacağına karar verdi.

Wilson akşam yemeği istemedi, iştahı yoktu. Kayıt koleksiyonunda kız ve kadınlara ait tüm parmak izlerini çıkarıp bir saat veya daha fazla bir süre hüznle bunları inceledi. Şu can sıkıcı kızın parmak izlerinin oralarda bir yerde olduğuna ama gözünden kaçtığına kendini ikna etmeye çalışıyordu. Ama öyle değildi. Sandalyesini geri çekti, ellerini başının üzerinde birleştirdi. Tatsız ve can sıkıcı düşüncelere verdi kendini.

Tom Driscoll hava karardıktan bir saat sonra geldi ve otururken hoş bir gülüşle:

“Merhaba, teselli için ihmal ve bilinmezlik dolu günlerimize mi gittik yine?” deyip cam şeritlerden birini aldı ve incelemek için ışığa tuttu. “Haydi, neşelen ihtiyar. Sırf şu büyük güneş lekesi, parlak yeni levhanı kirletiyor diye kendini kaybedip çocukluk oyunlarına dönmenin faydası yok. Gececek, sen de iyi olacaksın,” diyerek camı aşağı tuttu.

“Kazanabileceğini mi düşünüyordun hep?”

“Yo, hayır,” dedi Wilson iç çekerek, “Öyle olmasını beklememiştim, ama Luigi’nin amcanı öldürdüğüne inanamıyorum ve onun için çok üzgünüm. Bu durum moralimi bozuyor. O genç adamlara karşı önyargılı olmasaydın sen de benim gibi hissederdin Tom.”

“Orasını bilmiyorum,” derken Tom’un yüzü karardı; zira hafızası tekrar canlanmıştı. “Kumral olanın o gece bana davranışını göz önüne alırsak onlara hüsnüniyet borçlu değilim. Önyargı olsun ya da olmasın, onlardan hoşlanmıyorum. Hak ettiklerini bulduklarında, yaşlılar sırasında otururken görmeyeceksin beni.”

Bir tane daha cam şerit aldı ve haykırdı:

“Şuna bak, bizim Roxy’nin etiketi! Kraliyet saraylarını, zenci patilerinin izleriyle de mi süsleyeceksin? Bu tarihte

ben yedi aylıkmışım. Roxy de bana ve küçük zenci yavrusuna bakıyormuş. Başparmak izinin tam ortasından bir çizgi geçiyor. Neden öyle?” Tom, cam parçasını Wilson’a uzattı.

“Bu yaygın bir şey,” dedi canı sıkkın adam, yorgun bir halde, “Bir kesik veya çizik izidir genelde,” dedi ve cam şeridi ilgisizce eline alıp lambaya doğru kaldırdı.

Birden yüzünün bütün rengi soldu, eli titriyordu ve önündeki cilalı yüzeye bir cesedin donuk gözleriyle baktı.

“Aman yarabbi! Neyin var Wilson? Bayılacak mısın?”

Tom yerinden fırlayıp bir bardak su getirdi, ama Wilson titreyerek ondan uzaklaştı ve “Hayır, hayır, götür onu!” dedi. Hızla nefes alıp veriyordu ve sersemlemiş gibi duygusuz ve dalgın bir şekilde başını oynatıyordu. Sonra, “Yatarsam daha iyi hissedeceğim. Evet, bugün sinirlerim çok gerildi ve günlerdir çok çalışıyorum.”

“O halde seni bırakayım da dinlen. İyi geceler, ihtiyar.” Fakat Tom giderken son bir taş atmadan duramadı: “Kendini çok üzme. Her defasında kazanamazsın. Sonunda birini astıracaksın.”

Wilson kendi kendine mırıldandı, “Üzgünüm ama seninle başlayacağım, seni gidi sefil köpek!”

Bir bardak soğuk viskiyle kuvvet buldu ve yine çalışmaya başladı. Birkaç dakika önce Tom’un farkında olmaksızın Roxy’nin camında bıraktığı yeni parmak izlerini, bıçağın sapında bırakılan parmak izleriyle karşılaştırmadı, zaten (tecrübeli gözleri için) böyle bir şeye gerek yoktu. Başka bir işle uğraştı. Zaman zaman, “Ne kadar aptalım! Sadece bir KIZ olacağını sandım, bir adamın kız kılığına gireceği hiç aklıma gelmedi.” İlk olarak, Tom on iki yaşındayken verdiği parmak izlerinin bulunduğu levhayı aradı ve kenara koydu.

Sonra, Tom yedi aylık bir bebekken aldığı parmak izlerini buldu ve iki levhayı, bu deneğin yeni (ve farkında olmadan) bıraktığı kaydın yanına koydu. “İşte seri şimdi tamamlandı,” dedi memnuniyetle ve bunları inceleyip keşfinin tadını çıkarmak için oturdu.

Fakat bu eğlence kısa sürdü. Uzun bir süre boyunca üç şeride baktı. Şaşkınlıktan donakalmış gibiydi. Sonunda şeritleri bırakıp “Hiçbir şey anlayamıyorum. Kahretsin, bebeğin parmak izleri diğerlerinininkiyle eşleşmiyor!”

Yarım saat ileri geri yürüyüp bu muammaya kafa yordu. Sonra diğer cam levhaları buldu.

Oturup bu şeyleri epey bir inceledi ve kendi kendine şöyle mırıldanıp durdu:

“Faydası yok; Anlayamıyorum. Tam olarak eşleşmiyorlar, ama adların ve tarihlerin doğru olduğuna yemin edebilirim. Yani elbette eşleşmeleri GEREK. Hayatım boyunca bu şeyleri asla dikkatsiz bir şekilde etiketlemedim. Burada olağanüstü bir muamma var.”

Artık çok yorulmuştu ve kafası bulanmaya başlamıştı.

“Uyuyup kendime geleyim,” dedi. Ondan sonra bu bilmece konusunda ne yapabileceğine bakacaktı. Bir saat huzursuz ve tedirginlikle dolu bir uyku uyudu. Sonra bilinçsizlik hali yavaş yavaş yok oldu. Uykulu bir şekilde doğrulup oturdu. “O rüya neydi?” dedi, hatırlamaya çalışarak. “Neydi o rüya? Sanki bu muammayı çöz...”

Cümlesini bitiremeden bir adımda odanın ortasına geldi ve koşup ışığı yaktı, “kayıtlar”ını eline aldı. Hızlıca bir göz gezdirdi ve haykırdı:

“Demek böyle! Tanrım, ne büyük keşif! Üstelik yirmi üç senedir, hiç kimse bundan şüphelenmemiş!”

Korkunç Son

*O, toprağın üzerinde hiçbir işe yaramıyor. Toprağın altında
olup, kabaklara ilham vermelidir.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

NİSAN 1. Bugün, diğer üç yüz altmış dört günde ne olduğu-
muz hatırlarız.
Ahmak Wilson'ın Takvimi*

Wilson, mesleki maksadına uygun gerekli kıyafetleri giydi ve yüksek buhar basıncı altında çalışmaya başladı. Tamamen uyanıktı. Gerçekleştirdiği büyük ve umut verici keşfin canlandırıcı ferahlığı sayesinde, bütün yorgunluk hissi uçup gitmişti. “Kayıtlar”ından birkaç tane hatasız, doğru kopya hazırladı; ardından bunları pantografiyle on kat büyüttü. Bu pantograf büyötmelerini beyaz kartonlar üzerinde yaptı. Bir kayıt şablonundan oluşan sarmal, kavis veya halkalar zincirini, mürekkeple kalınlaştırıp siyahlaştırarak göze çarpar hale getirdi. Tecrübesiz bir göz için cam levhalar-

* 1 Nisan, İngilizce konuşulan ölkelerde “Aptallar Günü” olarak adlandırılır. (e.n.)

daki nazik ve orijinal parmak izlerinin hepsi aynıydı; fakat on kez büyütüldüğünde, rendeleme işleminden geçirilmiş odun parçasındaki izlere benziyordu ve en kör göz bile, iki izin birbirine hiç benzemediğini tek bakışta ve metrelerce uzaktan fark edebilirdi. Wilson nihayet bu zahmetli ve güç işi bitirdi, elde ettiği sonuçları, aşamalı bir sıra izleyen bir plana göre düzenledi. Sonra, geçmiş yıllarda zaman zaman gerçekleştirmiş olduğu pantograf büyütmelerini de gruba ekledi.

Gece bitmişti ve gün de epey ilerlemişti. Biraz kahvaltı ettiğinde saat dokuz olmuştu. Mahkeme, oturuma başlamak üzereydi. On iki dakika sonra elinde “kayıtlar”ı ile yerini almıştı.

Tom Driscoll, kayıtları kısaca görebildi ve en yakınındaki arkadaşını dürtüp göz kırparak, “Ahmak iş dünyasına alışılmadık bir gözle bakıyor, davayı kazanamasa da en azından saray penceresi dekorasyonlarını hiç masrafsız tanıtma fırsatını yakalayacağını düşünüyor.” Wilson’a tanıklarının geciktiği ama birazdan gelecekleri haber verildi; fakat Wilson ayağa kalktı ve muhtemelen onların tanıklığından faydalanmasına gerek olmadığını söyledi.

(Salonda gülüşmeler ve mırıldanmalar duyuldu: “Tam teslimiyet! Hiç direnmiyor bile!”)

Wilson devam etti: “Başka bir delilim var, üstelik daha iyi bir delil.”

(Bu sözler, ilgi uyandırdı ve şaşkınlık belirten mırıldanmalara yol açtı. Hayal kırıklığı yaşandığı belliydi.)

“Bu delili mahkemeye birdenbire sunuyor gibi gözükyorsam, gerekçem şudur: Bu kanıtın varlığını gün gece geç saatlerde keşfettim ve o andan itibaren, yarım saat

öncesine dek bu delili inceleyip tasniflemekteydim. Kanıtı birazdan sunacağım, fakat öncesinde söylemek istediğim bazı şeyler var.

Mahkemeye teşekkür ederim. Savcılık makamınca en fazla öncelik verilen, üzerinde en çok durulan, gayretle ve hatta diyebilirim ki en saldırgan ve meydan okuyucu şekilde üzerinde ısrar edilen iddia şudur ki, Hint bıçağı üzerinde kanlı parmak izlerini bırakan el her kiminse, cinayeti işleyen de odur.” Wilson, birkaç saniye boyunca söylemek üzere olduğu sözlere etkileyicilik vermek için durdu ve ardından sakinlikle ekledi: “BU İDDİAYI KABUL EDİYORUZ.”

Herkes şok olmuştu. Hiç kimse böyle bir itirafı beklemiyordu. Her taraftan şaşkınlık sesleri yükseldi ve insanların aşırı çalışmış avukat aklını yitirmiş diye imada bulunduğu duyuluyordu. Kriminal prosedürde yasal tuzaklarla örtülü dövüslere alışkın tecrübeli hâkim bile doğru duyduğundan emin değildi ve müdafîye, ne söylediğini sordu. Howard'ın duygusuz yüzünden hiçbir işaret okunmuyordu, ama hali ve tavrındaki o kayıtsız güven bir an için kaybolmuştu. Wilson yeniden söze başladı:

“Bu iddiayı yalnızca kabul etmekle kalmıyoruz, aynı zamanda benimsiyor ve kuvvetle destekliyoruz. Bu meseleyi şu an için bırakıp kanıtlarla ortaya koymayı teklif ettiğimiz diğer noktaları ele alacağız ve bu iddiayı sıra içinde doğru yerine koyacağız.”

Cinayetin nedenine dair teorisini ayrıntılandırırken birkaç kuvvetli tahminde bulunmaya karar verdi. Bunlar, teorideki boşlukları dolduracak tahminlerdi. İsabet ettiğinde faydası dokunacak, etmediği takdirdeyse hiçbir zararı olmayacak tahminler.

“Kanımca, mahkeme önündeki bu davaya dair bazı şartlar, savcılık makamınca üzerinde ısrar edilenden epey farklı bir cinayet nedeni göstermekte. Sebebin, intikam değil hırsızlık olduğuna inanıyorum. Kardeşlerin Hâkim Driscoll’un canını alması gerektiği, aksi halde iki taraf karşılaştığı an Kont Luigi’nin hayatını kaybedeceği bildirildikten hemen sonra ikizlerin o ölümcül odada bulunmasının, müvekkillerimin kendilerini korumak adına oraya gizlice gidip düşmanı yok ederek Kont Luigi’yi kurtarmak istediklerini gösterdiği tezi ısrarla savunuldu.”

“O halde niçin orada kaldılar? İmdat bağırışlarını duymamasına, fakat bundan birkaç saniye sonra uyanmış olmasına rağmen Bayan Pratt’in o odaya koşmak için vakti vardı. Ve bu adamları orada beklerken buldu, üstelik kaçmaya çalışmıyorlardı. Suçlu olsalardı, Bayan Pratt odaya koşturduğu sırada evden kaçıyor olmaları gerekirdi. Kendilerini koruma güdülerini, o silahsız adamı öldürecek kadar kuvvetliyse her zamankinden daha atik olmaları gereken anda bu güdüye ne olmuştu? Hiçbiriniz orada kahr mıydınız? Zekâmıza bu kadar hakaret etmeyelim.

Sanığın, bu cinayetin işlendiği bıçak için çok büyük bir ödül teklif ettiği; hiçbir hırsızın ortaya çıkıp bu olağanüstü ödülü almak için başvurmadığı; bu ikinci durumun bıçağın çalınmış olduğu iddiasının gösteriş ve sahtekârlık olduğuna dair ikinci derecede kanıt olduğu; bu ayrıntıların rahmetlinin bıçakla ilgili unutulmaz ve belli ki geleceği öngörmüş konuşmasıyla birlikte ele alınması ve bıçağın ise katledilmiş adamın yanında, bıçağın sahibi ve kardeşi dışında kimse- nin bulunmadığı ölümcül odada ortaya çıkarılmış olmasının, suçu bu talihsiz yabancılara yükleyen kırılmaz bir delil zinciri oluşturduğu gerçeği çok vurgulandı.

Fakat yemin etmeme izin verilmesini isteyeceğim ve HIRSIZ için de büyük bir ödül teklif edildiğine, bu ödülün gizli olup ilan verilmediğine, bu gerçeğin, güvenli olduğu sanılan ancak öyle OLMAMIŞ olabilecek koşullar altında boşboğazlıkla zikredildiğine veya en azından üstü kapalı bir şekilde kabul edildiğine şahitlik edeceğim. Hırsızın kendisi de hazır bulunmuş olabilir. (Tom Driscoll konuşmacıya bakmaktaydı ancak bu noktada gözlerini indirdi.) Bu durumda, elinde bulundurduğu bıçağı saklayacaktı, satmaya veya rehin vermeye cesaret edemeyecekti. (Dinleyiciler, başlarını sallayarak bunun kötü bir hamle olmadığını kabul ediyordu.) Sanık girmeden birkaç dakika önce Hâkim Driscoll'un odasında bir kişinin daha OLDUĞUNU jüriyi tatmin edecek şekilde kanıtlayacağım. (Bu sözler büyük bir heyecan yarattı; mahkeme salonunda uyuklayan son kişi de uyanmıştı şimdi ve dinlemeye hazırlanıyordu.) Eğer gerekli görülecekse, Clarkson hanımlarının tanıklığına başvurarak imdat bağrışının duyulmasından birkaç dakika sonra arka kapıdan çıkan yüzü örtülü bir kişiyle -görünüşte bir kadınla- karşılaştıklarını kanıtlayabilirim. Bu kişi, bir kadın değil, kadın kılığında bir erkekti.”

Yine bir heyecan dalgası... Wilson, bu tahmini ortaya atarken nasıl bir etki bırakacağını görmek için gözlerini Tom'un üzerinden ayırmadı. Sonuçtan memnundu ve kendi kendine, “Başarılı oldum, tam isabet!” dedi.

“O evdeki o kişinin amacı, cinayet değil hırsızlıktı. Kasanın açık olmadığı doğru, ancak masada sıradan bir para kutusu duruyordu ve içinde üç bin dolar vardı. Hırsızın evde saklandığı, kutudan ve sahibinin geceleri kutu içindeki paraları sayıp hesaplarını düzenleme alışkanlığından haber-

dar olduğu -böyle bir alışkanlığı olduğunu iddia etmiyorum elbette- sahibi uyurken, kutuyu götürmeye çalıştığı, ancak gürültü yaparak yakalandığı ve ele geçirilmekten kurtulmak için bıçağı kullanmak zorunda kaldığı ve yardıma gelenleri duyduğu için ganimetini alamadan kaçtığı kolaylıkla hayal edilebilir. Teorimi tamamladım ve şimdi de doğruluğunu kanıtlamak için delilleri sunarak devam edeceğim.”

Wilson, cam şeritlerinden birkaç tanesini aldı. Dinleyiciler, Ahmak'ın bu eski ve çocuksu “meşguliyet”i ve budalalığına dair hatıraları tanıyınca, yüzlerindeki gergin ve ciddi ilgi kayboldu. Salonda rahatlatıcı ve ferahlatıcı bir kahkaha tufanı koptu. Tom da rahatlayıp canlandı ve eğlenceye katıldı; fakat Wilson hiç rahatsız olmamıştı. Kayıtlarını önündeki masada düzenleyip dedi ki:

“Göstereceğim bazı delilleri açıklamak üzere birkaç söz etmek ve bu kanıtları, tanık kürsüsünde yemin ederek onaylamak için mahkemeden izin istiyorum. Her insan, beşikten mezara dek değişmez özellikte bazı izler taşır ve bunlar sayesinde daima kimliği tespit edilebilir, hem de hiçbir şüphe veya sorun bırakmaksızın. Bu izler, o kişinin imzasıdır yani fizyolojik el yazısıdır ve bu imzanın sahtesi yapılamaz, bu imza saklanamaz ya da gizlenemez, zamanın aşındırıcılığı ve bozuculuğuyla okunaksız hale de gelemmez. Bu imza, insanın yüzü değildir; yaşlanmak, insan yüzünü tanınmaz hale getirebilir. Bu imza, insanın saçı değildir, zira saç dökülebilir; boyu değildir, zira bunun eşi bulunur; vücudu değildir, zira bunun da eşi bulunur. Oysa her insanın imzası, kendine aittir; koca dünyada başka eşi bulunmaz!”

(Bir kez daha dinleyicilerin ilgisi çekilmişti.)

“Bu imza, tabiatın el içi ve ayak tabanlarımızı işaretledi-

ği ince çizgiler veya kırışıklardan oluşur. Parmak uçlarınıza bakarsanız -çok keskin bir görüşünüz var- bu ince kıvrımların, haritalarda okyanus sınırlarını gösteren hatlar gibi birbirine yakın durduğunu ve kemer, daire, uzun kıvrım, halka vs. gibi açıkça belirlenmiş şablonlar oluşturduğunu ve bu şablonların değişik parmaklarda farklı olduğunu göreceksiniz. (Salondaki herkes, elini ışığa kaldırmıştı ve başları bir tarafa yaslanmış halde parmaklarını inceliyorlardı. “Gerçekten de öyle, daha önce hiç fark etmemiştim!” diye haykırıyorlardı.) Sağ eldeki şablonla soldaki aynı değildir. (“Gerçekten de öyle!” diye haykırırlar...) Her bir parmağınızdaki izler, komşunuzun parmak izlerinden farklıdır. (Bütün salonda karşılaştırmalar yapıldı. Hatta hâkim ve jüri bile bu ilginç işle meşguldü.) Bir ikizin sağ elindeki şablonla, sol elindeki aynı değildir. Bir ikizin parmak izleri, kardeşinin-kiyle asla aynı değildir. Jüri, ikizlerin parmak izlerinin bu kurala uyduğunu görecektir. (Hemen ikizlerin elleri incelenmeye başlandı.) Aynı giysileri giydiklerinde kendi anne babalarının bile ayırt edemeyeceği kadar birbirine benzeyen ikizler olduğunu sık sık duymuşsunuzdur. Ancak hiçbir ikiz dünyaya gelmemiştir ki doğumdan ölüme kadar bu gizemli ve harika doğum imzasıyla beraber kesin bir saptayıcı nokta taşıyor olmasın. Bunu öğrendiğinizde, diğer ikizin kardeşi yerine geçip sizi kandırması mümkün değildir.”

Wilson susup sessizce bekledi. Bir konuşmacı bunu yaptığında dikkatsizlik hemen ve kesin bir şekilde son bulur. Sessizlik, bir şeyler olacağına dair bir uyarıdır. Bütün avuçlar ve parmaklar aşağı indi, kamburlaşmış vücutlar doğruldu, bütün başlar kaldırıldı, tüm gözler Wilson'ın yüzüne odaklandı. Duraklamasının, salondaki etkisinin tam

ve mükemmel olması için bir, iki, üç saniye daha bekledi. Sonra, derin sessizlik içinde duvardaki saatin tik tak seslerini duyduğunda, elini çıkardı ve Hint bıçağını ağzından tutarak fildişi sapındaki lekeleri herkesin görebilmesi için yukarı kaldırdı. Sonra düz ve sakin bir sesle dedi ki:

“Bu bıçak sapında katilin imzası mevcut, sizi seven ve sizin de sevdiğiniz o savunmasız ve zararsız yaşlı adamın kanına yazılmış halde. Dünya üzerinde bu kızıl işareti kopulayabilecek tek bir adam var,” dedikten sonra durdu ve gözlerini kaldırıp ileri geri sallanan sarkaca bakarak “ve Tanrı şahit ki saat öğleni göstermeden bu salonda o adamı ortaya çıkaracağız!”

Salonun yarısı şaşkına dönmüş, endişeli ve şuursuz bir halde, sanki katil kapıda beliriverecekmiş gibi ayağa kalktı ve bastırılmış bir nidalar esintisi sardı salonu. “Sessizlik! Oturun!” Bu sözleri şerif söyledi. Ona itaat edildi ve yine sessizlik sağlandı. Wilson, Tom’a bir bakış atıp kendi kendine, “Sıkıntı işaretleri göstermeye başladı. Ondan nefret edenler bile ona acıyor. Velinimetini böyle zalim bir darbeye kaybetmiş genç bir adama ateşten bir gömlek giydirildiğini düşünüyorlar ve haklılar.” Sözlerine devam etti:

“Yirmi yıldan fazla süredir, bu kasabada zorunlu boş zamanımı bu ilginç fiziksel imzaları toplayarak geçirdim. Evimde yüzlercesi var. Her birinde ad ve tarih etiketlenmiştir; ertesi gün veya ertesi saat değil, parmak izinin alındığı an etiketlenmiştir. Tanık kürsüsüne gittiğimde, şu anda söylediklerimi ant içerek tekrarlayacağım. Mahkeme üyelerinin, şerifin ve her bir jüri üyesinin parmak izlerini aldım. Bu salonda, beyaz ya da siyah olsun, doğuştan gelen imzasını gösteremeyeceğim hiç kimse yoktur ve tek bir kişi

dahi tüm bu kalabalık içinde kendisini seçip ellerinden teşhis etmemi engelleyecek şekilde saklanamaz. İkimiz de yüz yaşına kadar yaşasak da bunu hâlâ başarabilirim.” (Dinleyicilerin ilgisi giderek derinleşiyordu.)

“Bu imzalardan bazılarını öyle çok inceledim ki en eski müşterisinin imzasını bilen bir banka memuru kadar iyi tanıyorum. Ben sırtımı döndüğümde, birçok kişiden parmaklarını saçlarından geçirip jürinin yanındaki pencerelerden birine bastırmalarını rica ediyorum. SANIKLAR da parmak izlerini bunların arasına bırakabilir. Ayrıca bu deneyi gerçekleştirenler ya da diğer kişilerden parmaklarını başka bir pencereye koymalarını ve bunlara yine sanıkların parmak izlerinin eklenmesini rica ediyorum. Ancak bunlar önceki imzalarla aynı sırada veya bunlarla bağlantılı şekilde yerleştirilmelidir, çünkü milyonda bir şans da olsa sadece tahmin yürüterek doğru izlere tesadüf etmek BİR KEZ mümkündür; dolayısıyla, iki kez test edilmek istiyorum.”

Sırtını döndü ve iki pencere, incelikle dizilmiş oval lekelerle doluverdi. Fakat bu lekeler ancak koyu bir arka planla, mesela dışarıda bir ağacın yapraklarıyla görülebiliyordu. Sonra, çağırılması üzerine Wilson, pencereye giderek incelemesini yaptı ve dedi ki:

“Bu, Kont Luigi'nin sağ eli; üç imza aşağısındaki ise sol eli. İşte bu da Kont Angelo'nun sağ eli, şu aşağıdaki sol eli. Diğer pencereye bakalım: Şunlar Kont Luigi'nin izleri, şuradakiler ise kardeşininkiler.” Etrafına baktı. “Haklı mıyım?”

Cevap, kulakları sağır bırakan bir alkış tufanı oldu.

Yargıç kürsüsü, “Kesinlikle mucizevi bir durum!” diyordu.

Wilson, yine pencereye gitti ve parmağıyla işaret ederek dedi ki:

“Bu, Yargıç Robinson’ın imzası. (Alkış.) Bu, polis müdürü Blake’in. (Alkış.) Bu, jüri üyesi John Mason’ın imzası. (Alkış.) Bu, şerife ait. (Alkış.) Diğerlerini adlandıramıyorum, ama hepsi ad ve tarihleriyle evimde mevcut ve parmak izi kayıtlarımdan tümünü teşhis edebilirim.”

Bir alkış tufanı içinde yerine geçti. Şerif, alkışı durdurup insanları yerine oturttu, zira herkes ayakta ve izleri görmeye çalışıyordu. Mahkeme, jüri, şerif ve diğer herkes, Wilson’ın daha önce dinleyicilerle ilgilenirken sergilediği performansı izlemeye dalmıştı.

“Pekâlâ,” dedi Wilson, “burada iki çocuğun doğuştan gelen imzası var. Pantograf kullanılarak on kat büyütüldü, öyle ki çok az görebilen bir kişi bile bu izleri bir bakışta ayırt edebilir.

Bu çocuklara A ve B diyelim. Bunlar, A’nın parmak izleri; beş aylıkken alınmış. Yine burada yedi aylıkken alınmış parmak izleri. (Tom irkildi.) Aynılar, görüyorsunuz. İşte B’nin beş aylıkken alınmış parmak izleri ve burada da yedi aylıkken alınmış parmak izleri. Bunlar da tamamen birbirinin kopyası fakat gördüğünüz gibi şablonlar, A’nınkinden epey farklı. Bunlara birazdan geri döneceğim ancak şimdilik bırakalım.

İşte, Hâkim Driscoll’u öldürmekle suçlanan iki kişinin on kat büyütülmüş doğum imzaları. Bu pantograf kopyalarını dün gece yaptım ve tanık kürsüsünde de buna yemin edeceğim. Jüriden bunları, sanıkların pencerelerdeki parmak izleriyle karşılaşmasını ve bu izlerin aynı olup olmadığını mahkemeye söylemesini rica ediyorum.”

Jüri başkanına güçlü bir büyüteç uzattı.

Jüri üyeleri teker teker kartonu ve camı alıp karşılaştırma yaptı. Ardından jüri başkanı yargıca dedi ki:

“Sayın Yargıç, izlerin aynı olduğunda hepimiz hemfikiriz.” Wilson, jüri başkanına dedi ki:

“Lütfen o kartonu ters çevirin ve bunu alıp büyütücü vasıtasıyla bıçak sapı üzerindeki ölümcül imzayla karşılaştırın ve sonucu mahkemeye bildirin.”

Jüri yine detaylı incelemelerde bulunarak şunu bildirdi:

“Tamamen aynı olduklarını gördük, Sayın Yargıç.”

Wilson, savcılık makamına döndü. Şu sözleri söylerken sesinde açıkça hissedilen bir uyarı vardı:

“Mahkemeye teşekkür ediyorum. Savcılık, bıçak sapındaki kanlı parmak izlerinin Hâkim Driscoll’un katili tarafından bırakıldığını şiddetle ve ısrarla savundu. Bizim de bu iddiayı kabul ettiğimizi duydunuz.” Jüriye döndü: “Sanığın parmak izlerini, katilin parmak izleriyle karşılaştırın ve sonucu bildirin.”

Karşılaştırma başladı. Bu sırada bütün hareketlilik ve ses durdu, salona derin bir sessizlik ve gergin bir bekleyiş hâkim oldu. Nihayet, “HİÇBİR BENZERLİK YOK,” sözleri duyulduğunda büyük bir alkış tufanı koptu ve salondakiler ayağa fırladı. Ancak resmi kuvvet yine düzeni sağladı. Tom, birkaç dakikada bir pozisyonunu değiştiriyordu, ama bu değişikliklerin hiçbiri onu en ufak şekilde bile rahatlatmadı. Salondakiler yine pür dikkat kesilince Wilson, ikizleri işaret ederek ciddiyetle dedi ki:

“Bu adamlar masumdur. Artık onlarla ilgilenmiyorum. (Yine bir alkış koptu ama hemen kontrol altına alındı.) Şimdi suçluyu bulmak için devam edeceğiz. (Tom’un gözleri yerinden çıkacak gibiydi. Evet, yaşlı genç için korkunç bir gün, diye düşündü herkes.) A ve B’nin çocukluk

imzalarına döneceğiz. Jüriden, A'nın beş aylık ve yedi aylıkken alınmış bu pantograf kopyalarını almasını rica ediyorum. Eşleşiyor mu?”

Jüri başkanı yanıtladı: “Tamamen.”

“Şimdi de yine A'nın sekiz aylıkken alınmış şu pantografımı inceleyin. Diğer ikisiyle eşleşiyor mu?”

Şaşkınlık dolu yanıt şöyleydi: “HAYIR, ÇOK FARKLI-LAR!”

“Çok haklısınız. Şimdi, B'nin beş ve yedi aylık olarak işaretlenmiş imzasını alın. Birbiriyle eşleşiyor mu?”

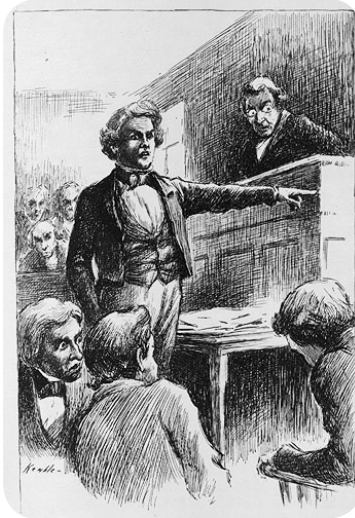
“Evet, tamamen eşleşiyor.”

“B olarak işaretlenmiş bu üçüncü pantografi alın, sekiz aylık olduğu zaman alınmış parmak izleri. B'ye ait diğer iki izle eşleşiyor mu?”

“KATİYEN!”

“Bu tuhaf tutarsızlığın nasıl açıklanacağını biliyor musunuz? Ben söyleyeyim: Bizim bilmediğimiz, ama muhtemelen bencilce bir sebeple, biri bu çocukları beşikte değiştirmiş.”

Bu sözler doğal olarak büyük bir heyecan yarattı. Roxana, bu takdire şayan tahmin karşısında şaşkına dönmüştü ama bundan rahatsız olmadı. Değiş tokuş yapıldığını tahmin etmek bir şeydi, bunu kimin yaptığını tahmin etmekse bambaşka bir şey. Ahmak Wilson hiç şüphesiz muhteşem şeyler yapabiliyordu, ama imkânsız olanı değil. Güvende miydi? Kesinlikle güvendedeydi. Gizlice gülümsedi.

“Yedi aylıktan sekiz aylık olana kadar bu bebekler beşiklerinde değıştirildi,” etkileyici aralardan birini verdi ve “ve bunu yapan kişi bu salonda!” diye ekledi.

Roxy'nin kalbi duracaktı! Salon, çarpılmışçasına şoktaydı ve insanlar, değış tokuğu yapan kişiyi görmek için ayağı kalker gibiydi. Tom güçsüzleşiyordu; canı çekilir gibiydi. Wilson yine söze başladı:

“A, bebek odasında B'nin beşğine konmuştı; B, mutfağı nakledilip bir zenci ve köle oldu. (Heyecan yaşanıyor, öfkeli feryatlar birbirine karışıyor.) Ama on beş dakikaya kadar beyaz ve özgür olarak karşınızda duracak! (Alkış kopuyor, yetkililer sessizliğı sağlıyor.) Yedi aylık olduğı zamandan şu ana kadar A, bir gaspçıydı ve benim parmak izi kayıtlarımda B'nin adını taşıyor. İşte, on iki yaşındaki pantografi. Bunu, katilin bıçak sapındaki imzasıyla karşılaştı- rın. Eşleşiyorlar mı?”

Jüri başkanı yanıtladı:

“EN İNCE AYRINTISINA KADAR!”

Wilson ciddiyetle dedi ki:

“Arkadaşımız, cömert ve kibar ruhlu York Driscoll'un katili, aranızda oturuyor. Sahte bir şekilde Thomas à Becket Driscoll olarak anılan zenci ve köle Valet de Chambre, pencereye parmaklarını koy ki seni ipe götürecekt izler çıksın!”

Tom solgun yüzünü konuşmacıya çevirdi, beyaz dudaklarıyla güçsüz birkaç harekette bulundu. Ardından, uyuşmuş ve cansız bir şekilde yere yığıldı.

Wilson, dehşete düşmüş kalabalığın sessizliğini şu sözlerle bozdu:

“Gerek yok. İtiraf etti.”

Roxy dizleri üzerine çöktü, yüzünü elleriyle kapadı ve hıçkırıklar içinde şu sözler çıktı ağzından:

“Tanrı bana merhamet etsin, benim gibi zavallı sefil bir günahkâra merhamet etsin!”

Saat on iki oldu.

Mahkeme üyeleri ayağa kalktı; yeni mahkûm kelepçelenerek götürüldü.

Sonuç

Çoğu zaman durum şudur ki *yalan söyleyemeyen adam,*
yalanın en iyi hâkimi olduğunu sanır.
Ahmak Wilson'ın Takvimi

12 EKİM, KEŞİF. Amerika'nın bulunması harikaydı,
ama gözden kaçırılmış olması daha harika olurdu.
Ahmak Wilson'ın Takvimi

Kasaba, günün şaşırtıcı olaylarını tartışmak ve Tom'un davasının ne zaman başlayacağı hakkında tahminlerde bulunmak için bütün gece ayaktaıdı. Wilson'a övgülerini iletmek üzere öbek öbek yurttış geldi ve konuşma yapmasını istedikler. Ağzından çıkan her cümle üzerine sesleri kısılırcasına bağırıyorlardı, zira artık tüm cümleleri altın değeriindeydi, hepsi harikaydı. Şanssızlık ve önyargıyla olan uzun mücadelesi sona ermişti. Artık sonsuza dek başarılı bir adam olmuştu. Bu hevesli büyük gruplar uzaklaşıırken içlerinden pişmanlık dolu biri sesini yükseltip şunu söyleyecekti:

“Bizim gibiler, yirmi yıldan fazladır bu adama ahmak dedi. O, bu mevkidenden artık çekildi dostlar.”

“Evet, fakat yeri boş kalmadı, biz seçildik.”

İkizler artık kahramandı ve itibarları iade edilmişti. Fakat bu batı macerasından yorulmuşlardı ve hemen Avrupa’ya çekildiler.

Roxy, büyük keder içindeydi. Yirmi üç sene boyunca köle olarak yaşamasına sebep olduğu genç adam, sahte varisin otuz beş dolarlık maaşını vermeye devam etti, ancak yaraları, paranın iyileştiremeyeceği kadar derindi. Gözlerinin feri kaçmıştı, savaşçı tavrı da beraberinde gitmişti ve bu memlekette artık kahkahasının sesi duyulmaz olmuştu. Tek teselli, kilisesi ve oradaki işlerde buluyordu.

Gerçek varis, bir anda zengin ve özgür olmuştu, ama çok utanç verici bir durumdaydı. Ne okuması ne yazması vardı ve zenci bölgesinin en aşağı şivesiyle konuşuyordu. Yürüyüşü, tavırları, hareketleri, duruşu, gülüşü hep bayağı ve kabaydı. Bir köle gibi davranıyordu. Para ve güzel elbiseler, bu eksikleri gideremiyor ya da kapatamıyordu; tam tersine daha da göze çarpıcı ve dokunaklı hale getiriyordu. Zavallı genç, beyaz adamın salonundaki dehşete dayanamıyor, mutfak dışında hiçbir yerde kendini evinde ve huzurlu hissetmiyordu. Kilisede ailesinin oturduğu sıra, ona acı veriyordu. Fakat “zenci galeri”sinin teselli edici sığınağına giremezdi artık; burası ona sonsuza dek kapanmıştı. Ama onun tuhaf kaderini daha fazla takip edemeyeceğiz, çünkü çok uzun bir hikâye.

Sahte varis, tam bir itirafta bulundu ve müebbet hapse mahkûm edildi. Ancak bir pürüz ortaya çıkmıştı. Sahibi öldüğünde, Percy Driscoll’un mal varlığı öyle bir durumdaydı ki büyük borcun ancak yüzde altmışı ödenebiliyordu ve bu oranda anlaşıldı. Fakat şimdi alacaklılar ortaya çıkmıştı

ve KENDİ suçları olmayan bir hata nedeniyle, sahte varis malların geri kalanıyla birlikte kaydedilmemiş olduğu için büyük haksızlığa ve kayba uğradıklarından şikâyet ettiler. Haklı olarak, “Tom”un yasalar çerçevesinde kendilerinin malı olduğunu ve sekiz yıldır durumun böyle olduğunu; halihazırda bu uzun süre boyunca onun hizmetlerinden yeterince mahrum kalmış olduklarını ve bu kaybın artmaması gerektiğini; ilk başta kendilerine teslim edilmiş olsaydı onu satmış olacakları için Hâkim Driscoll’u da öldürememiş olacağını; dolayısıyla, aslında cinayet işlemediğini, suçun hatalı kayıtlardan kaynaklandığı iddia ettiler. Herkes bu sözlerin mantıklı olduğunu düşünüyordu. Eğer “Tom” beyaz ve hür olsaydı, onu cezalandırmanın hiç şüphesiz doğru olacağını -zira kimse için bir kayıp olmazdı- ama değerli bir köleyi ömür boyu hapse atmanın başka bir mesele olduğunu herkes kabul ediyordu.

Vali durumu anladığı an, Tom’u hemen affetti ve Tom, alacaklıları tarafından satıldı.

SON

“ŞU OLAĞANÜSTÜ İKİZLER” hikâyesi için yazarın notu

Roman yazma yeteneğine sahip olmayan bir kişi, roman oluşturmaya çalışırken son derece zorlanıyor. Bunu kendi tecrübemden biliyorum. Hikâyesine dair kesin bir fikri olmuyor; hatta bir hikâyesi de yok. Sadece birkaç insan, bir iki olay ve bir de mekân var aklında. Bu insanları bu olaylara ilginç sonuçlar elde edecek şekilde sokabileceğine güveniyor. Öylece çalışmaya başlıyor. Roman yazmak mı? Hayır, bu daha sonra gelen bir fikir. Başlangıçta sadece küçük bir hikâye anlatma niyetinde, altı sayfalık çok küçük bir hikâye. Ama bu, bilmediği bir hikâye ve öğrenmesinin tek yolu da kendini anlatırken hikâyeye kulak vermek. Kendini bir kitap haline getirinceye kadar hikâyeye devam etmek daha uygun. Bunu biliyorum çünkü çok defa başıma geldi.

Ayrıca başka bir şey fark ettim: Kısa bir hikâye, uzun bir hikâyeye dönüşürken asıl amaç (ya da güdü) bu hikâyenin yıkılıp çok farklı bir hikâyeye yer bırakmasıdır. Bir zamanlar yazmaya başladığım bir dergi taslağında böyle oldu. Bir

prens ve bir yoksul hakkında komik ve harika bir öykü taslağıydı. Yakın zamanda kendiliğinden bir kalıba büründü ve yeni şekliyle bir kitaba dönüştü. AHMAK WILSON öyküsünde de hemen hemen aynı şey oldu. Bu hikâyede epey zorlandım, çünkü yazmaya devam ederken sulu bir komediden trajediye dönüştü. Çok utandırıcı bir durum oldu bu. Fakat daha da kötüsü, bir değil; iç içe girmiş iki öyküden oluşmasıydı. Bunlar her seferinde birbirine engel oldu ve kafa karışıklığıyla sıkıntının sonu gelmedi. Kitabı baskıya veremedim, çünkü okuyucunun mantığına ters düşeceğinden korkuyordum. Sorunun ne olduğunu bilmiyordum, çünkü iki hikâyenin bir arada olduğunu henüz fark etmemiştim. Bunu keşfetmem aylarımı aldı. Nüshayı Atlantik boyunca iki kez yanımda gezdirdim ve gemide okuyup inceledim. En sonunda güçlüğün nereden kaynaklandığını gördüm. Başka zorluk kalmadı. Hikâyelerden birini kökünden çektim ve diğerini bıraktım. Bir tür edebi sezaryen operasyonu oldu bu.

Okuyucu hangi hikâyeyi çekip attığımı bilmek ister mi? Doğuştan bu yeteneğe sahip ve eğitilmiş romancının nasıl çalıştığını biliyorsunuz. Peki, vasıfsız yazar bu işi nasıl yapar, bunu anlatıp bilginizi tamamlamamı ister misiniz?

Esasen, hikâyenin adı ŞU OLAĞANÜSTÜ İKİZLER olacaktı. Çok kısa bir hikâyeye yazmak istemiştım. Genç bir İtalyan “ucube”sinin -veya ucubelerinin- resmini görmüş-tüm, bir şehrimizde sergileniyordu. İki baş ve dört kol bir bedendeydi ve bir çift bacağı vardı. Bu ucubeyi kullanarak bir kahraman -veya kahramanlar- hakkında olağanüstü bir hikâyeye yazmayı düşündüm. Kadın kahraman olarak da genç bir kız olacaktı. İki yaşlı kadın ve iki oğlana daha küçük roller verecektim. Evette, bu kişileri ve yaptıklarını detaylan-

dırdım. Fakat fikir iyice genişledi ve karakterlerin konuşma ve işlerinde daha fazla yer tutan yeni kişiler dahil oldu. Bunlardan biri Ahmak Wilson adlı bir yabancıyla Roxana adlı bir kadındı. Bu ikisinin yaptıkları, aslında belirsiz arka planda yer alan Tom Driscoll adlı genci ortaya çıkardı. Daha kitabın yarısı tamamlanmadan bu üçü, her şeyi neredeyse tamamen ellerine almıştı ve bütün hikâyeyi kendilerine ait özel bir macera gibi işliyorlardı. Aslında onlarla hiç ilgisi olmayan bir hikâyeydi bu.

Kitap bittiğinde, ilk başta kurduğum ekibe ne olduğunu görmek için etrafıma bir baktım: Patsy Cooper Teyze, Betsy Hale Teyze ve iki oğlan ile hafif sıklet kadın kahraman olarak planladığım Rowena. Hiçbiri ortalıkta yoktu, bir noktada hikâyeden kaybolmuşlardı. Onları arayıp buldum. Bir kenara savrulmuş, başıboş, unutulmuş ve tamamen işe yaramaz haldeydiler. Çok tuhaftı ama bilhassa Rowena'nın durumu garipti. Çünkü Rowena ve ucubeyi oluşturan ikizlerden biri arasında bir aşk yaşanacaktı ve bunu kaynama noktasına kadar işleyen epey dramatik bir aşk kavgası yazmıştım. Rowena, nişanlısını sarhoş olduğu için kırıcı bir şekilde kınayacaktı ve nişanlısının açıklamasıyla dalga geçerek onu dinlemeyecekti. Her zamanki “sonsuz dek” tavrıyla onu kendinden uzaklaştıracaktı. Oturup ağlayacak, acı çekecekti; zira nişanlısının doğruyu söylediğini öğrenecekti: Likörü içen o değil, diğer ucubeydi. Kendi yarısı içkiye karşıydı ve ömründe tek bir damla içmemişti, tuğla gibi sınıksıydı ve tamamen masumdu. Gerçekten de ayıkken kardeşini ıslah etmek için elinden geleni yapıyordu. Esasen diğer yarısı olan kardeşi içkiden zevk almıyordu, çünkü alkol onu hiç etkilemiyordu. Evet, kızcağız oracığa savrulmuştu; yaptığı haksızlık, zavallı kalbine işkence ediyordu.

Bu kızla ne yapacağımı bilmiyordum. Onun için üzülüyordum ama iş işten geçmişti, kitap bitmişti, kız asıl planın dışında kalmıştı ve onu bir yere sıkıştırmanın yolu yoktu.

Elbette, onu orada bırakamazdım, olmazdı. Kızın hikâyesini böyle genişlettikten ve yaşadıkları konusunda o kadar gürültü ettikten sonra onu okuyucuya açıklamak mutlaka gerekli olacaktı. Düşündüm, inceledim durdum ama hiçbir yere varamadım. Sonunda başka bir yol olmadığını gördüm: Ona büyük bir sıçrama yaptırmam gerekiyordu. Çok üzülüyordum, çünkü onun bu kadar çok olayla bağlantısını kurduktan sonra bir sürü şeye rağmen onu belli bir şekilde sevmeye başlamıştım ve berbat bir şekilde duygulanmıştım. Yine de böyle olması gerekiyordu. Bu yüzden, on yedinci bölümün başına “Dört Temmuz”la ilgili bir “takvim” sözü ekledim ve bölüme şu bilgiyle başladım:

“Rowena, akşam yemeğinden sonra havai fişekleri görmek için arka bahçeye çıktığı sırada kuyuya düşüp boğuldu.”

Ani gibi gözükiyor, ama okuyucu belki fark etmez diye düşündüm, çünkü hemen başka bir konudan söz etmeye başlamıştım. Neyse, böylece Rowena sıkışıp kaldığı yerden kurtuldu ve yoldan çekildi. Önemli olan buydu. Bu, yavaşlamış karakterleri ayıklamak için iyi bir yol gibi gözüktü ve diğerleri için de oldukça iyi bir yöntemdi. Sonra oğlanları arayıp buldum ve “Bir gece kediyi taşlamak için dışarı çıktılar ve kuyuya düşüp boğuldular.” Sonra etrafı arayıp Patsy Teyze ve Betsy Hale Teyze’yi buldum ve “Bir gece, hastaları ziyaret etmek için dışarı çıktılar ve kuyuya düşüp boğuldular.” Başkalarını da boğacaktım, ama bu fikirden vazgeçtim. Çünkü böyle devam edersem, dikkat çekecekti ve o kişile-

re karşı acıma uyandıracaktı. Ayrıca kuyu büyük değildi ve daha fazla kişiyi alamazdı.

Yine de hikâyeden tatmin olmadım. Gereğinden fazla öne çıkan yeni karakterler vardı ve sonuna kadar böyle kalmakta ısrarlıydılar. Diğer yanda ise, kısa bir süre epey gü-rültü çıkarmış ve sonra tamamen oyundan çıkarak kuyuya düşmüş bir grup karakter vardı. Büyük bir hata yapmışım ve bu hatayı bulup düzeltmeliydim.

Hatanın daha önce sözünü ettiğim şey olduğu ortaya çıktı: Bir arada iki hikâye, bir sulu komedi ve bir trajedi. Dolayısıyla, komediyi çıkarıp trajediyi bıraktım. Böylece asıl ekip yerinde kaldı, ama karakter olmaktan uzak, sadece ad olarak. Artık öne çıkmıyorlardı, boğmaya bile değmeyeceklerdi; dolayısıyla, bu ayrıntıyı çıkardım. Ayrıca ikizleri bölerek ayrı birer adam yaptım. Artık yabancı adlar taşımalarına gerek yoktu, ama hepsini çıkarmak çok zahmetli olacaktı. Bu yüzden adlarını olduğu gibi bırakıp açıklama yapmadım.

Yayınevimizin Klasik Edebiyat Kitapları

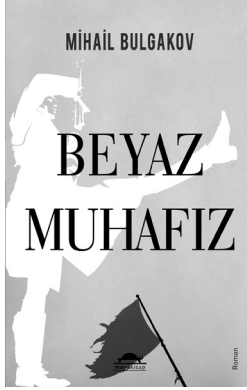
Efendi Uyanıyor:

H.G. Wells

2013

283 sayfa

19 TL

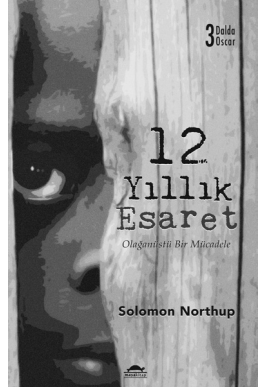
Beyaz Muhafız

Mihail Bulgakov

2014

368 sayfa

18 TL

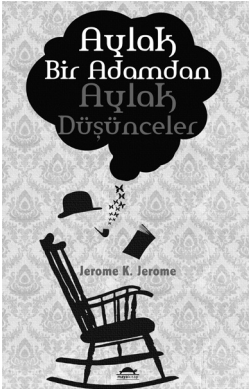
12 Yıllık Esaret

Solomon Northup

2015

256 sayfa

15 TL

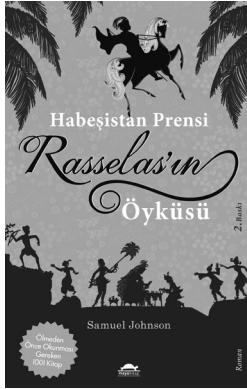
**Aylak Bir Adamdan
Aylak Düşünceler**

Jerome K. Jerome

2015

160 sayfa

14 TL

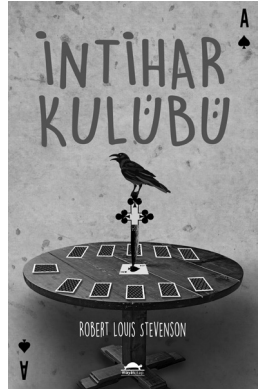
**Habeşistan Prensi
Rasselas'ın Öyküsü**

Samuel Johnson

2016

190 sayfa

15 TL

İntihar Kulübü

Robert Louis
Stevenson

2016

136 sayfa

12 TL

